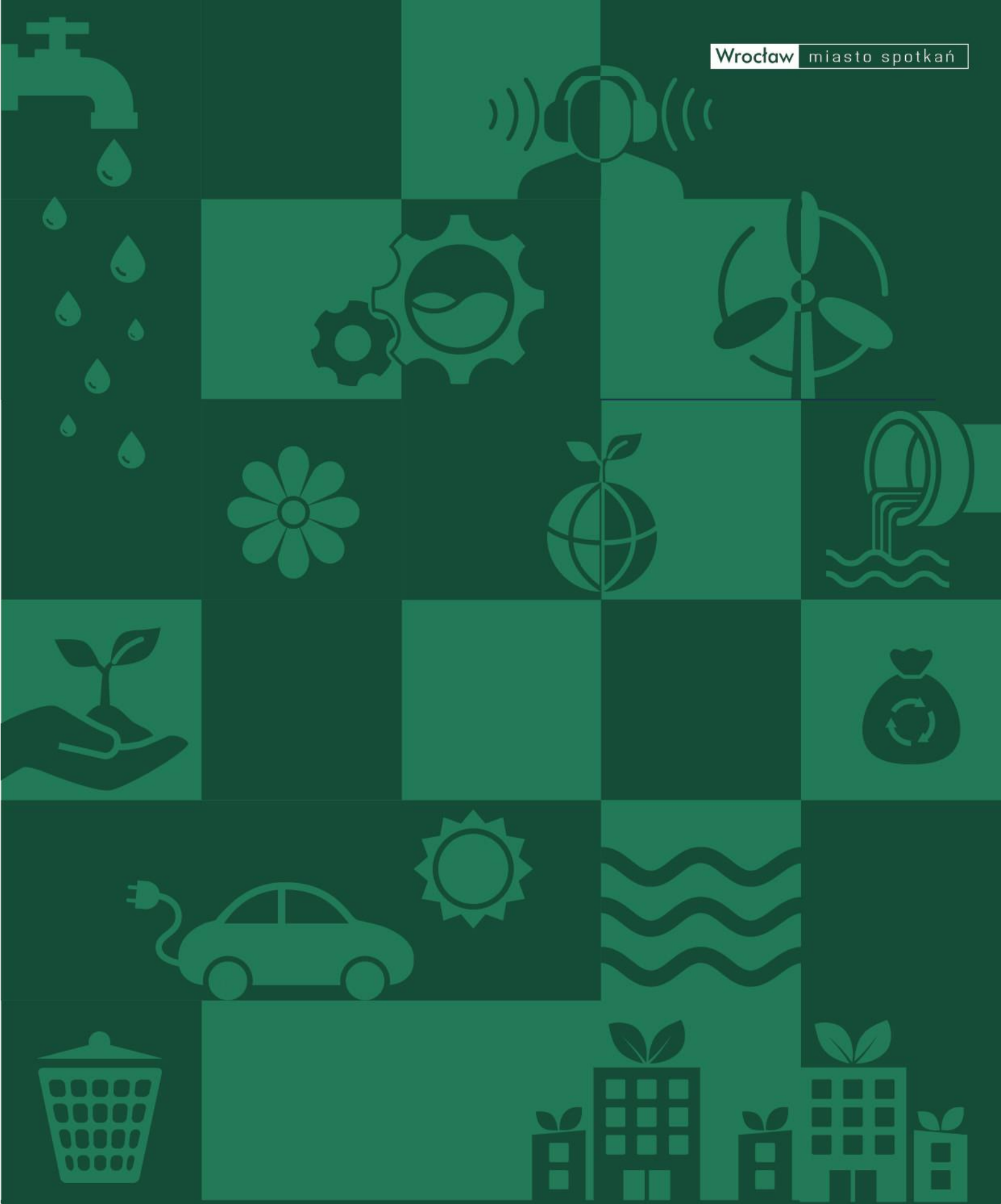

RAPORT za lata 2022-2023 z wykonania

PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

dla miasta Wrocławia na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030

Zamawiający:

Siedziba: pl. Nowy Targ 1-8, 51-141 Wrocław

Dokument został opracowany na zlecenie i we współpracy z:

Gmina Wrocław

Wykonawca:

LEMITOR Ochrona Środowiska sp. z o.o.

ul. Jana Długosza 40

51-162 Wrocław

Zespół autorski:

mgr inż. Przemysław Lewicki

dr Paweł Binkiewicz

mgr Marta Stobińska

mgr Lidia Kasperczyk

mgr Marta Mróz

mgr inż. Wiktoria Kurzawska

dr inż. Krzysztof Papuga

inż. Kamila Wojtyła

Spis treści

Wykaz pojęć i skrótów użytych w dokumencie	7
1. Podstawa prawna opracowania.	8
2. Cele i zakres opracowania.....	8
3. Cele strategiczne programu oraz metodyka tworzenia raportu.	8
4. Opis realizacji celów i zadań w poszczególnych obszarach interwencji wraz z zagadnieniami horyzontalnymi.	9
4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	9
4.1.1. OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy jednoznacznej poprawie efektywności energetycznej i zmniejszeniu emisyjności.....	12
4.2. Zagrożenia hałasem.	25
4.2.1. ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego na terenie miasta Wrocławia	26
4.3. Pola elektromagnetyczne (PEM).	31
4.3.1. PEM.I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.....	32
4.4. Gospodarowanie wodami.....	33
4.4.1. GW.I. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – rzecznych i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) 35	
4.4.2. GW. II. Ochrona przed niedoborami wody i powodzią.....	38
4.5. Gospodarka wodno-ściekowa.	46
4.5.1. GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	47
4.6. Zasoby geologiczne.	50
4.7. Gleby.....	51
4.7.1. GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu	51
4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.	53
4.8.1. GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami	54
4.9. Zasoby przyrodnicze.....	58
4.9.1. ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej na terenie Wrocławia60	
4.9.2. ZP. II. Rozwój terenów zieleni miejskiej zintegrowany z ochroną walorów przyrodniczych	65
4.9.3. ZP.III. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	73
4.10. Zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi (PAP).	74
4.10.1. PAP.I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.....	75
5. Wskaźniki monitorowania.	76
6. Zestawienie kosztów planowanych i poniesionych.	84
7. Podsumowanie realizacji celów i działań w wyznaczonych w POŚ latach 2021-2025 z perspektywą do roku 2030.	91
8. Spis tabel i rysunków	95

Wykaz pojęć i skrótów użytych w dokumencie

ARAW	Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej
DJP	Duża Jednostka Przeliczeniowa - umowna jednostka liczebności zwierząt hodowlanych w gospodarstwie
GBA	Średni samochód ratowniczo-gaśniczy
GCBA	Ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
KE	Komisja Europejska
KW PSP	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej
LPO	Lokalny Program Ochrony
MPK	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne
MPWiK	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
PAP	Poważne awarie przemysłowe
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGL LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POŚ	Program Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia w latach 2022-2025 z perspektywą do 2030
PPSS	Plan przeciwdziałania skutkom suszy
PSP	Państwowa Straż Pożarna
PSZOK	Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych
PWIS	Powiatowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
PZ UMWD	Pozwolenia Zintegrowane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SMH	Strategiczna mapa hałasu
SZOP	Samochód zbierający odpady problemowe
UE	Unia Europejska
UMWD	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
UPUL	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu
URE	Urząd Regulacji Energetyki
WCA	Wrocławskie Centrum Akademickie
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WRG	Wrocławska Rada Gastronomii
ZDiUM	Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu
ZDR	Zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZZ	Zarząd Zlewni
ZZK	Zarząd Zasobu Komunalnego
ZZM	Zarząd Zieleni Miejskiej
ZZR	Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii

1. Podstawa prawna opracowania.

Podstawą prawną do opracowania raportu z realizacji Programu ochrony środowiska jest art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Organ wykonawczy – Prezydent Miasta Wrocławia, przedstawia co 2 lata Radzie Miejskiej Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Zgodnie z art. 25 pkt 8a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112) opracowany raport podlega zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Cele i zakres opracowania.

Głównym celem Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Wrocławia na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030 za lata 2022-2023 jest analiza zrealizowanych działań w zakresie ochrony środowiska. Uwzględnia ona ocenę sposobów i źródeł finansowania zadań oraz stopień realizacji celów ochrony środowiska i kierunków ich działań. Raport z realizacji POŚ umożliwia śledzenie postępów w realizacji założonych celów, służących poprawie środowiska. Pozwala to na bieżące dostosowywanie strategii i działań, aby lepiej odpowiadały aktualnym potrzebom i wyzwaniom.

3. Cele strategiczne programu oraz metodyka tworzenia raportu.

Program Ochrony Środowiska dla Wrocławia na lata 2021-2025 z perspektywą do 2030 roku jest kluczowym dokumentem strategicznym, który wyznacza cele i kierunki polityki ekologicznej miasta na ten okres. W dokumencie przedstawiono aktualny stan środowiska oraz szczegółowy plan działań mających na celu jego poprawę. Harmonogram uwzględnia działania operacyjne na lata 2021-2025, z perspektywą do 2030 roku, i definiuje cele krótkoterminowe oraz długoterminowe dla różnych komponentów środowiska.

Przy opracowywaniu raportu wykorzystano dokumentację i dane dostarczone przez Urząd Miejski Wrocławia, Główny Urząd Statystyczny oraz jednostki wyznaczone do realizacji POŚ. Ocena realizacji zadań wskazanych w programach opierała się na informacjach pozyskanych od jednostek odpowiedzialnych za realizację i koordynację działań w mieście Wrocław. Aby pozyskać niezbędne dane do raportu, skierowano prośbę o wypełnienie ankiety do odpowiednich jednostek:

- Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej;
- Baza Azbestowa (UMWD);
- Biuro Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego UMW;
- Biuro Zrównoważonej Mobilności UMW;
- Departament Urbanistyki i Architektury UMW;
- Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych;
- Ekosystem;
- Fortum Power and Heat;
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska/Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska;
- Główny Urząd Statystyczny;
- Instytut Łączności Polskiego Instytutu Badawczego;
- Komenda Miejska Policji we Wrocławiu;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu;
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne;
- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji;
- Organizacje pozarządowe;
- Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza;

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Polskie;
- Kolej;
- Port Lotniczy;
- Przedsiębiorstwa posiadające Pozwolenia Zintegrowane;
- Państwowa Straż Pożarna we Wrocławiu;
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu;
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu;
- Spółdzielnie Mieszkaniowe;
- Straż Miejska Wrocławia;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu;
- Wrocławskie Inwestycje;
- Wrocławskie Mieszkania;
- Wydział Planowania Przestrzennego UMW;
- Wydział Promocji Turystyki UMW;
- Wydział Wydawania Pozwoleń PZ UMWD;
- Wydział Inżynierii Miejskiej UMW;
- Wydział Klimatu i Energii UMW;
- Wydział Środowiska UMW;
- Zarząd Inwestycji Miejskich;
- Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu;
- Zarząd Zasobu Komunalnego we Wrocławiu;
- Zarząd Zieleni Miejskiej we Wrocławiu.

Dane z raportowanych jednostek zostały pozyskane w wyniku przeprowadzonej ankietyzacji.

Dodatkowo korzystano z dostępnych raportów oraz sprawozdań z działalności podmiotów. Wartości wskaźników środowiskowych zostały określone przy wykorzystaniu danych głównie pochodzących z: GUS, GIOŚ, WIOŚ, URE (Urząd Regulacji Energetyki).

4. Opis realizacji celów i zadań w poszczególnych obszarach interwencji wraz z zagadnieniami horyzontalnymi.

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji zadań w ramach celu - poprawa jakości powietrza przy jednoznacznej poprawie efektywności energetycznej i zmniejszeniu emisyjności (OKJP.I) w kontekście zmian klimatu.

Tabela 1. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Ochrona klimatu i jakości powietrza (OKJP)

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
Cel: OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy jednoznacznej poprawie efektywności energetycznej i zmniejszeniu emisyjności			
Kierunek interwencji: OKJP.1. Zarządzanie jakością powietrza na terenie Wrocławia			
OKJP 1.1	Prowadzenie monitoringu jakości powietrza	GIOŚ	realizowane

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
OKJP 1.2	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych (mpzp, suikzp) zapisów wpływających na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, wspierających adaptację do zmian klimatu oraz zmierzających do neutralności klimatycznej (m.in. zachowanie korytarzy przewietrzania na obszarach zabudowanych, terenów zieleni, na terenach inwestycyjnych, wyznaczanie udziału powierzchniowego zieleni wysokiej, kształtowanie tzw. zielonych dachów, przeznaczania miejsc pod zabudowę mieszkaniową w lokalizacjach o dogodnym dostępie do infrastruktury, m.in. komunikacyjnej, ciepłowniczej, rozwoju sieci transportu zbiorowego i mobilności aktywnej, a także określanie wymaganej powierzchni biologicznie czynnej, w tym również udziału tzw. gruntu rodzimego, wprowadzanie zapisów dotyczących zagospodarowania wód opadowych)	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
OKJP 1.3	Edukacja ekologiczna w zakresie jakości powietrza oraz promocja zasad efektywności energetycznej, a także kształtowanie prawidłowych zachowań dotyczących szkodliwości spalania odpadów w piecach i kotłach indywidualnych	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
Kierunek Interwencji: OKJP.2. Poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z produkcji ciepła			
OKJP.2.1.	Opracowanie i przyjęcie szczegółowego harmonogramu rzeczowo-finansowego gwarantującego realizację wymiany kotłów i wdrażania uchwały antysmogowej	Urząd Miejski Wrocławia	zrealizowane
OKJP.2.2.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego poprzez wymianę wysokosprawnych kotłów w tym dotacje do wymiany ogrzewania z elementami termomodernizacji	Urząd Miejski Wrocławia, Wrocławskie Mieszkania, Zarząd Zasobu Komunalnego	realizowane
OKJP 2.3.	Tworzenie programów zachęt do wymiany kotłów i programów osłonowych dla mieszkańców zagrożonych ubóstwem energetycznym	Urząd Miejski Wrocławia (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu)	realizowane
OKJP.2.4.	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, użyteczności publicznej i innych	Urząd Miejski Wrocławia i jednostki podległe, Zarząd Zasobu Komunalnego, Wrocławskie Mieszkania	realizowane
OKJP.2.5.	Rozwój oraz modernizacja sieci gazowej i ciepłowniczej	dystrybutorzy ciepła sieciowego (Fortum Power and Heat) i gazu ziemnego	realizowane

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
OKJP.2.6.	Wdrożenie systemów kompleksowego zarządzania energią w budynkach publicznych oraz przedsiębiorstwach (w tym audyty energetyczne)	Urząd Miejski Wrocławia i jednostki podległe	realizowane
OKJP.2.7.	Kontrola postrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach oraz przestrzeganie tzw. uchwały antysmogowej	Urząd Miejski Wrocławia (Straż Miejska)	realizowane
OKJP.2.8.	Wytwarzanie, dystrybucja i promowanie energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze wszystkich źródeł odnawialnych	Urząd Miejski Wrocławia i jednostki podległe	realizowane
OKJP.2.9.	Modernizacja i wymiana na energooszczędne (w tym wykorzystujące OZE) systemów oświetlenia ulicznego oraz oświetlenie w budynkach użyteczności publicznej	Urząd Miejski Wrocławia, ZDIUM	realizowane
Kierunek interwencji: OKJP.3. Zmniejszenie emisyjności w transporcie oraz zwiększenie dostępności i atrakcyjności transportu publicznego			
OKJP.3.1.	Rozbudowa systemu komunikacji zbiorowej (w tym kolejowego oraz tramwajowego)	Urząd Miejski Wrocławia, Wrocławskie Inwestycje	realizowane
OKJP.3.2.	Optymalizacja systemu komunikacji zbiorowej oraz polepszenie funkcjonalności węzłów przesiadkowych (w tym m.in. budowa i przebudowa: zatok autobusowych, postojowych, centrów przesiadkowych, węzłów multimodalnych, parkingów, parkingów P&R itp.)	zarządcy dróg, MPK	realizowane
OKJP.3.3.	Rozbudowa systemu komunikacji rowerowej i pieszej -rozwój spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (np. Stojaki na rowery, wypożyczalnie rowerów)	Urząd Miejski Wrocławia, Wrocławskie Inwestycje, zarządcy dróg	realizowane
OKJP.3.4.	Integracja sieciowa i koordynacja taryfowa transportu publicznego w obszarze na terenie WroF	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
OKJP.3.5.	Poprawa nawierzchni oraz inwestycje drogowe w zakresie dróg krajowych, wojewódzkich powiatowych i gminnych	Urząd Miejski Wrocławia, Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta Wrocławskie Inwestycje	realizowane
OKJP.3.6.	Czyszczenie powierzchni jezdni na mokro w okresach bezdeszczowych oraz po okresie zimowym w ciągach głównych ulic	Ekosystem	realizowane
OKJP.3.7.	Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej do obsługi samochodów elektrycznych (m.in. Punktów ładowania samochodów osobowych)	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
OKJP.3.8.	Dostosowanie floty pojazdów do wymogów odnośnie elektromobilności	Urząd Miejski Wrocławia, MPK	realizowane

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
OKJP.3.9.	Poprawa warunków dostępności i obsługi pasażerskiej w komunikacji zbiorowej (w tym wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy nisko - lub bezemisyjny zasilanie gazem LPG, LNG, CNG, hybrydowe lub elektryczne)	Urząd Miejski Wrocławia, MPK	realizowane

4.1.1. OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy jednoznacznej poprawie efektywności energetycznej i zmniejszeniu emisyjności

4.1.1.1. OKJP.1. Zarządzanie jakością powietrza na terenie Wrocławia

OKJP 1.1 Prowadzenie monitoringu jakości powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54) oceny jakości powietrza dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Główny Inspektor Ochrony Środowiska, zgodnie z art. 89 ust. 1 ww. ustawy w terminie do 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji zawartych w powietrzu oraz dokonuje się klasyfikacji, których poziom:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji;
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji;
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego;
- przekracza poziom docelowy;
- nie przekracza poziomu docelowego;
- przekracza poziom celu długoterminowego;
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego.

Monitoring jakości powietrza realizowano na 5 stacjach pomiarowych zlokalizowanych na terenie miasta Wrocławia:

- Wrocław, ul. Wybrzeże Józefa Conrada-Korzeniowskiego - stacja "tła miejskiego";
- Wrocław, ul. Orzechowa - stacja "tła miejskiego";
- Wrocław, ul. Na Grobli - stacja "tła miejskiego";
- Wrocław, al. Wiśniowa - stacja "komunikacyjna";
- Wrocław, ul. Bartnicza - stacja "ozonowa".

Opis realizacji zadania w 2022 r.

W 2022 r. badania jakości powietrza w ramach PMŚ realizowane były przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ). Monitoring jakości powietrza realizowany był na 5 stacjach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Wrocławia.

Opis realizacji zadania w 2023 r.

W 2023 r. badania jakości powietrza w ramach PMŚ realizowane były przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ). Monitoring jakości powietrza realizowany był na 5 stacjach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Wrocławia.

OKJP 1.2 Uwzględnianie w dokumentach planistycznych (mpzp, suikzp) zapisów wpływających na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, wspierających adaptację do zmian klimatu oraz zmierzających do neutralności klimatycznej (m.in. zachowanie korytarzy przewietrzania na obszarach zabudowanych, terenów zieleni, na terenach inwestycyjnych, wyznaczanie udziału powierzchniowego

zieleni wysokiej, kształtowanie tzw. zielonych dachów, przeznaczania miejsc pod zabudowę mieszkaniową w lokalizacjach o dogodnym dostępie do infrastruktury, m.in. komunikacyjnej, ciepłowniczej, rozwoju sieci transportu zbiorowego i mobilności aktywnej, a także określanie wymaganej powierzchni biologicznie czynnej, w tym również udziału tzw. gruntu rodzimego, wprowadzanie zapisów dotyczących zagospodarowania wód opadowych).

W ramach realizacji zadania Wydział Planowania Przestrzennego UM Wrocławia w latach 2022-2023 uwzględniał w sporządzanych dokumentach planistycznych zapisy wpływające na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, wspierające adaptację do zmian klimatu oraz zmierzające do neutralności klimatycznej. W każdym dokumencie planistycznym dobór rozwiązań jest każdorazowo dostosowany do lokalnych uwarunkowań, specyfiki obszaru i potrzeb związanych z celem i zakresem sporządzanego dokumentu planistycznego.

Opis realizacji zadania w 2022 r.

W ramach realizacji zadania w 2022 r. szczegółowe wskaźniki, przeznaczenie, zagospodarowanie, zasady ochrony przyrody, kształtowania obiektów i terenów ujęto w Miejskowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego. W analizowanym roku uchwalono 27 planów miejscowych.

Opis realizacji zadania w 2023 r.

W ramach realizacji zadania w 2023 r. uchwalono 31 Miejskowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.

OKJP 1.3 Edukacja ekologiczna w zakresie jakości powietrza oraz promocja zasad efektywności energetycznej, a także kształtowanie prawidłowych zachowań dotyczących szkodliwości spalania odpadów w piecach i kotłach indywidualnych

Kampania informacyjno-edukacyjna "Zmień piec" prowadzona przez Gminę w latach 2022-2023 we Wrocławiu miała na celu poprawę jakości powietrza w mieście poprzez promowanie wymiany przestarzałych pieców na bardziej ekologiczne źródła ciepła. W ramach kampanii zorganizowano liczne spotkania z mieszkańcami, a także prowadzono działania informacyjne w mediach oraz online.

Kampanię informacyjno-promocyjną „Zmień piec” w latach 2022-2023 opracowała i wdrożyła Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej (ARAW). Miała ona na celu promowanie zasad efektywności energetycznej oraz kształtowanie prawidłowych zachowań dotyczących szkodliwości spalania odpadów w piecach i kotłach indywidualnych. Działania edukacyjne polegały na zachęceniu mieszkańców do wymiany nieekologicznych źródeł ciepła, informowaniu o dostępnych dofinansowaniach, m.in.: prowadzenie strony internetowej zmienpiec.pl oraz profilu „Zmień piec” na Facebooku, projektowaniu, produkcji i dystrybucji materiałów informacyjnych (ulotki, plakaty, biuletyn, spoty radiowe, artykuły), produkcji i emisji materiałów wideo. Ponadto realizowano kampanie informacyjne dotyczące oszczędnego korzystania z energii "Ciepło w Domu", informowano o przyjęciu i zasadach uchwały antysmogowej, realizowano kampanie informacyjne dotyczące środowiska i adaptacji do zmian klimatu we Wrocławiu, w tym piknik „Sobota z Zielonym Wrocławiem” (24.09.2022 r., 23.09.2023 r.) oraz piknik "Spotkajmy się na Zielonej Legnickiej" (25.03.2023).

Do promocji programu „Zmień piec” wykorzystano:

- nośniki outdoor (System Informacji Miejskiej, wiaty przystankowe, billboardy, citylighty, słupy ogłoszeniowe, plakaty na klatkach schodowych);

- platformy Internetowe online (strona internetowa zmienpiec.pl, profil na Facebooku, posty sponsorowane, reklama GADs, banery na portalu wroclaw.pl);
- media (radio, wydania drukowane oraz internetowe, ulotki).

Opis realizacji zadania w 2022 r.

W 2022 r. na promocję programu, mającego na celu zmniejszenie ilości zanieczyszczeń powietrza ARAW przeznaczył 441 642,82 zł.

Opis realizacji zadania w 2023 r.

W 2023 r. na promocję programu, mającego na celu zmniejszenie ilości zanieczyszczeń powietrza ARAW przeznaczył 130 712,41 zł.

4.1.1.2. OKJP.2. Poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z produkcji ciepła.

OKJP.2.1. Opracowanie i przyjęcie szczegółowego harmonogramu rzeczowo-finansowego gwarantującego realizację wymiany kotłów i wdrażania uchwały antysmogowej

Harmonogram rzeczowo-finansowy gwarantuje realizację działania DsOeZn¹ i wdrażania uchwał antysmogowych. Obowiązek jego opracowania wynika z uchwały nr XXI/505/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych.

Szczegółowy harmonogram rzeczowo-finansowy sporządzono w dniu 24 marca 2021 r. Dokument określa zadania związane z ograniczeniem emisji kominkowej w zasobie mieszkaniowym Gminy Wrocław oraz Miejski program wymiany źródeł ogrzewania w budynkach 100% gminnych, mieszkaniach komunalnych i w zasobie prywatnym. Dodatkowo określa wsparcie w formie dotacji z miejskiego programu KAWKAplus.

Harmonogram został zaktualizowany w dniu 9 lutego 2023 r.

OKJP.2.2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego poprzez wymianę niskosprawnych kotłów, w tym dotacje do wymiany ogrzewania z elementami termomodernizacji.

W latach 2022-2023 Gmina Wrocław kontynuowała realizację programu KAWKAplus, który zakłada przyznawanie dotacji na wymianę ogrzewania stałopalnego na niskoemisyjne w nieruchomościach mieszkalnych.

W 2022 r. w ramach programu KAWKAplus zlikwidowano 2820 palenisk stałopalnych oraz wypłacono dotacje w kwocie 30 411 152,21 zł z budżetu gminy.

W 2023 r. w ramach programu KAWKAplus zlikwidowano 1081 palenisk stałopalnych oraz wypłacono dotacje w kwocie 9 300 417,79 zł z budżetu gminy.

W 2023 roku Gmina Wrocław podpisała porozumienie i umowę z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (WFOŚiGW), co umożliwiło, obok programów KAWKAplus i termoKAWKA, dalsze wsparcie finansowe mieszkańców w formie dotacji w ramach programów Czyste Powietrze i Ciepłe Mieszkanie, wspomagających wymianę ogrzewania stałopalnego na niskoemisyjne z elementami termomodernizacji w nieruchomościach mieszkalnych. W ramach programu Ciepłe Mieszkanie rozpatrzono pozytywnie 30 wniosków i wypłacono dofinansowanie w wysokości 30 000 zł. Ponadto otwarto Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, który

¹ Kod działania naprawczego pn. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego

oferuje bezpłatną pomoc w programie Czyste Powietrze w zakresie składania wniosków oraz kompleksowego udzielania informacji o jego zasadach.

W ramach zadania w latach 2022 – 2023 Wrocławskie Mieszkania przeprowadziła likwidację węglowych źródeł ciepła w zasobie mieszkaniowym poprzez:

- remont i przebudowę w zakresie pomieszczeń węzłów cieplnych;
- wykonanie instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej;
- wymianę instalacji sanitarnych wraz z wykonaniem przyłączy w budynku.

Zadanie zostało zrealizowane przez ZZK poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła. W latach 2022 – 2023 na terenie miasta Wrocław przyłączono 84 budynki do sieci ciepłowniczej oraz zmieniono ogrzewanie na gazowe w 31 budynkach. W 2022 r. na realizację zadania przeznaczono środki z budżetu miasta w wysokości 18 972 985,94 oraz otrzymano dofinansowanie z Unii Europejskiej - 1 362 440,04 zł. W 2023 r. zadanie zostało zrealizowane poprzez pozyskanie kosztów z budżetu miasta w wysokości 23 008 532,49 zł oraz ze środków Unii Europejskiej – 2 653 606,65 zł.

OKJP 2.3. Tworzenie programów zachęt do wymiany kotłów i programów osłonowych dla mieszkańców zagrożonych ubóstwem energetycznym

W ramach uchwały nr LIX/1375/18 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie lokalnego programu pomocy społecznej o nazwie Lokalny Program Osłonowy dla osób, które ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów niskoemisyjnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) przyjmował i wydawał decyzje o przyznawaniu pomocy.

Celem Lokalnego Programu Osłonowego (LPO) jest wsparcie mieszkańców ponoszących zwiększone koszty grzewcze wynikające z trwałej zmiany systemu ogrzewania oraz zachęcenie mieszkańców Wrocławia do dokonania trwałej zmiany systemu ogrzewania.

Jest to system dopłat do rachunków za ogrzewanie dla osób, które wymieniły piec węglowy na ekologiczne źródło ciepła m.in.:

- elektryczne;
- gazowe;
- miejskie;
- olejowe.

Opis realizacji zadania w 2022 r.

W 2022 r. do MOPSu wpłynęły 864 wnioski o przyznanie dofinansowania na koszty ogrzewania. Koszt realizacji zadania – 633 826,24 zł. Środki na realizację zadania pochodziły z budżetu miasta.

Opis realizacji zadania w 2023 r.

W 2023 r. do MOPSu wpłynęło 825 wniosków o przyznanie dofinansowania na koszty ogrzewania. Koszt realizacji zadania – 659 968,26 zł. Środki na realizację zadania pochodziły z budżetu miasta.

OKJP.2.4. Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, użyteczności publicznej i innych

Jako uzupełnienie programu KAWKAplus Gmina Wrocław realizowała program termoKAWKA, zakładający wymianę starych, nieszczelnych, drewnianych okien

zewnętrznych w nieruchomościach, na które otrzymano dofinansowanie do wymiany ogrzewania stałopalnego w dowolnej odsłonie programu KAWKA.

W 2022 r. w ramach programu termokAWKA wymieniono 647 okien zewnętrznych oraz wypłacono dotacje w kwocie 487 672,45 zł z budżetu gminy.

W 2023 r. w ramach programu termokAWKA wymieniono 363 okna zewnętrzne oraz wypłacono dotacje w kwocie 285 253,33 zł z budżetu gminy.

OKJP.2.5. Rozwój oraz modernizacja sieci gazowej i ciepłowniczej

Fortum Power and Heat realizowało zadanie w latach 2022 – 2023 poprzez:

- wymianę izolacji sieci ciepłowniczej napowietrznej od K-I b/12 (na wysokości ROD „Wisienka”) do rury osłonowej w kierunku działki nr 1/4, AM-9, obręb Grabiszyn przy ul. Grabiszyńskiej;
- przebudowę sieci kanałowej 2x dn200 od K-I/13 do połączenia z siecią w budynku ul. Św. Antoniego 2-4;
- przebudowę sieć 2x dn900 Kruszwicka/ Poznańska;
- wymianę izolacji cieplnej na łupki z PUR zespolone z blachą - Most Zwierzyniecki
- przebudowę sieci od K-I/27/5/24 do K-I/27/5/24/4 - rejon ul. Powstańców Śląskich, Wiśniowej, Sztabowej i Pocztowej;
- przebudowę 3 przyłączy do Wiśniowej 15, 17 i 19;
- przebudowę sieci od K-I/27/5/24/4 do K-I/27/5/24/6 - rejon ul. Powstańców Śląskich, Wiśniowej, Sztabowej i Pocztowej;
- przebudowę sieci od budynku Poczta 17 z przyłączami;
- przebudowę sieci ciepłowniczej od komory K-II/31/9 do K-II/31/19 przy ul. Kwiskiej i ul. Bystrzyckiej;
- przebudowę sieci ciepłowniczej od K-VI/66/1 do istniejącej sieci preizolowanej oraz do budynków przy ul. Sowiej i Krzyckiej;
- przebudowę sieci ciepłowniczej od K-VI/55/2 do istniejącej sieci preizolowanej przy ul. Saperów 17;
- przebudowę sieci - Gajowicka, Jastrzębia, Saperów;
- przebudowę sieci ciepłowniczej od komory K-II a/4/23L przez K-II a/4/23/1 do K-IIa/4/23/3 oraz do istniejącej preizolacji za ul. Sikorskiego wzdłuż Sokolniczej;
- wymianę izolacji sieci ciepłowniczej napowietrznej K-II a/7 do ul. Wysokiej, ul. Tęczowej, Góralskiej;
- wymianę izolacji sieci ciepłowniczej napowietrznej K-VI/4/2L do Mokrego Dworu K VI/4/2/3;
- wymianę izolacji sieci ciepłowniczej napowietrznej K-Ib/7 do K-Ib/13 ul. Grabiszyńska, ul. Stalowa, ul. Manganowa;
- przebudowę sieci ciepłowniczej od K-I/12 do K-I/14 przy ul. Kazimierza Wielkiego
- przebudowę sieci ciepłowniczej od K-I/14 do Ko-Ia/11, K-I/16/1/5 przy ul. Kazimierza Wielkiego, ul. Widok;
- przebudowę istniejącej sieci ciepłowniczej DN1000 w izolacji Lebit na sieć ciepłowniczą w technologii rur preizolowanych DN800 wraz z urządzeniami technicznymi związanymi z siecią - wymiana sieci w rejonie ul. Opolskiej/Popielskiego we Wrocławiu od komory ciepłowniczej K-VI/5 do sieci ciepłowniczej napowietrznej za komorą ciepłowniczą K-VI/16;
- wymianę izolacji sieci ciepłowniczych zawierających azbest - 26 zadań;
- wymianę izolacji sieci ciepłowniczych zawierających azbest - 10 zadań.

Inwestycje w 2022 r. zostały realizowane poprzez finansowanie ze środków NFOŚiGW w wysokości 8 993 966,70 zł oraz ze środków własnych przedsiębiorstwa – 33 947 843,74 zł.

Inwestycje w 2023 r. zostały realizowane poprzez finansowanie ze środków NFOŚiGW w wysokości 16 450 699,98 zł oraz ze środków własnych przedsiębiorstwa – 53 174 694,67 zł.

OKJP.2.6. Wdrożenie systemów kompleksowego zarządzania energią w budynkach publicznych oraz przedsiębiorstwach (w tym audyty energetyczne)

W ramach zarządzenia Prezydenta Wrocławia nr 8665/22 z dnia 29 września 2022 r. w sprawie oszczędnego i racjonalnego gospodarowania energią elektryczną, ciepłem i gazem przez Urząd Miejski Wrocławia, miejskie jednostki organizacyjne i spółki Gminy Wrocław, jednostki zostały zobligowane do monitorowania i ewidencjonowania zużywanych na potrzeby funkcjonowania obiektów mediów.

W latach 2022 – 2023 celem umożliwienia jednostkom ewidencjonowania zużycia i kosztów w sposób usystematyzowany rozpoczęto proces tworzenia systemu informatycznego przy współudziale CUI. System jest rozbudowywany o kolejne moduły, które umożliwiają wprowadzanie kolejnych danych. Audyty wykonano na potrzeby realizacji inwestycji polegającej na zainstalowaniu OZE w następujących lokalizacjach:

- Zarząd Cmentarzy Komunalnych Oddział Psie Pole, ul. Kiełczowska 90, 51-315 Wrocław;
- Zarząd Zasobu Komunalnego BOK nr 3, ul. Karola Miarki 7, 50-306 Wrocław;
- Zarząd Zasobu Komunalnego BOK nr 5, ul. Brzeska 8-10, 50-430 Wrocław;
- Wrocławski Zespół Żłobków Żłobek nr 7, ul. Drukarska 9, 53-311 Wrocław;
- Miejski Ośrodek Pomocy Socjalnej (MOPS), ul. Strzegomska 6, 53-611 Wrocław;
- Ośrodek Postaw Twórczych, ul. Działkowa 15, 50-538 Wrocław;
- Wrocławski Zespół Żłobków Żłobek nr 14, ul. Mulicka 4c, 51-315 Wrocław;
- Wrocławski Zespół Żłobków Żłobek nr 13, ul. Wieczysta 107, 50-550 Wrocław;
- Wrocławski Zespół Żłobków Żłobek nr 10, ul. H. Brodatego 17, 50-250 Wrocław;
- Narodowe Forum Muzyki, Pl. Wolności 1, 50-071 Wrocław;
- Centrum Kultury Wrocław – Zachód, ul. Chociebuska 4/6, 54-433 Wrocław;
- Wrocławski Klub FORMATY, ul. Samborska 3-5, 54-615 Wrocław;
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Różewicza (Filia nr 58), Pl. Teatralny 5, 50-001 Wrocław;
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Różewicza (Filia nr 1), ul. Sztabowa 98, 53-310 Wrocław;
- Centrum Kultury AGORA, ul. Serbska 5a, 51-111 Wrocław;
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Różewicza (Filia nr 22), ul. Chociebuska 8/10, 54-433 Wrocław;
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Różewicza – CBK FAMA (Filia nr 11), ul. B. Krzywoustego 286, 51-312 Wrocław;
- Miejskie Centrum Usług Socjalnych (MCUS) Dom Pomocy Społecznej Karmelkowa, ul. Karmelkowa 25, 52-437 Wrocław;
- Miejskie Centrum Usług Socjalnych (MCUS), Dom Pomocy Społecznej Kaletnicza, ul. Kaletnicza 8, 51-180 Wrocław;
- Miejskie Centrum Usług Socjalnych (MCUS), Dom Pomocy Społecznej Rędzińska, ul. Rędzińska 66/68, 54-106 Wrocław;
- Miejskie Centrum Usług Socjalnych (MCUS) Dom Pomocy Społecznej Mączna, ul. Mączna 3, 54-131 Wrocław;
- Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania, ul. Borowska 181-187, 51-169 Wrocław.

W 2022 r. na realizację celu przeznaczono 199 973,40 zł ze środków miasta.

OKJP.2.7. Kontrola postrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach oraz przestrzeganie tzw. uchwały antysmogowej

Straż Miejska Wrocławia przeprowadziła kontrole palenisk pieców będących źródłem ogrzewania w budynkach mieszkalnych oraz kominków, a także ognisk rozpalanych na powierzchni ziemi pod kątem spalania odpadów i przestrzegania Uchwały Antysmogowej na poszczególnych osiedlach we Wrocławiu. Przeprowadzono również kontrole wizualne palenisk pieców oraz pobrano popiół do badań. Ponadto kontrolowano wydobywający się dym z komina za pomocą bezzałogowych statków powietrznych wyposażonych w czujnik Nosacz 2.

Opis realizacji zadania w 2022 r.

W 2022 r. na terenie miasta Wrocław przeprowadzono 28 147 kontrole, sporządzono 2 wnioski do Sądu Rejonowego, udzielono 8 pouczeń, ukarano mandataми karnymi 64 szt. Na łączną kwotę 21 150 zł.

Opis realizacji zadania w 2023 r.

W 2023 r. na terenie miasta Wrocław przeprowadzono 44 381 kontrole, sporządzono 3 wnioski do Sądu Rejonowego, udzielono 14 pouczeń, ukarano mandataми karnymi 42 szt. na łączną kwotę 13 950 zł.

OKJP.2.8. Wytwarzanie, dystrybucja i promowanie energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze wszystkich źródeł odnawialnych

W 2023 r. MPWiK wyposażyło instalację obiegu wody technologicznej na suszarni osadów ściekowych w urządzenia służące do odzysku energii ciepłej.

Odzyskaną energię wykorzystuje się w procesie technologicznym kontrolowanej stabilizacji i fermentacji osadów ściekowych.

Zadanie zrealizowane zostało ze środków własnych przedsiębiorstwa na łączną kwotę 21 000 zł netto.

OKJP.2.9. Modernizacja i wymiana na energooszczędne (w tym wykorzystujące OZE) systemów oświetlenia ulicznego oraz oświetlenie w budynkach użyteczności publicznej. Uruchomienie instalacji i zasilanie obiegu grzewczego WOŚ ciepłem odzyskanym z procesu suszenia osadów ściekowych.

Opis realizacji zadania w 2022 r.

W analizowanym roku ZDiUM pozyskał środki z miasta na wymianę opraw i zasilania pętli przy ul. Hallera. Koszt inwestycji: 39 409,38 zł.

W 2022 r. wprowadzono Ideę „SmartCity” przy ul. Św. Mikołaja i ul. Nowy Świat. Środki na realizację pozyskano z miasta w wysokości 48 279,92 zł.

Opis realizacji zadania w 2023 r.

W 2023 r. ZDiUM pozyskał środki z miasta na wymianę lub modernizację oświetlenia na LED przy ul. Małachowskiego/Dąbrowskiego oraz na pl. Grunwaldzkim. Łączny koszt inwestycji 209 163,96 zł.

4.1.1.3. OKJP.3. Zmniejszenie emisyjne w transporcie oraz zwiększenie dostępności i atrakcyjności transportu publicznego

OKJP.3.1. Rozbudowa systemu komunikacji zbiorowej (w tym kolejowego oraz tramwajowego)

Głównym celem zadania, jest usprawnienie systemu miejskiej komunikacji zbiorowej, prowadzące do zwiększenia udziału osób korzystających ze środków transportu publicznego.

Jednym z zadań realizowanym w latach 2016-2024 w ramach tego celu jest poprawa połączenia wysoko zurbanizowanego osiedla Nowy Dwór z Centrum Wrocławia poprzez budowę linii tramwajowej i włączenie jej do istniejącego systemu transportu szynowego we Wrocławiu. Zadanie polega na budowie infrastruktury komunikacji zbiorowej tj. odseparowanej od ruchu kołowego jezdni z wbudowanym torowiskiem tramwajowym.

Przedsięwzięcie zostało podzielone na pięć odcinków:

- odcinek I - od pl. Orłąt Lwowskich (skrzyżowanie ulic Podwale i Piłsudskiego) do ul. Nabycińskiej (przebudowa istniejącego układu autobusowo-tramwajowego oraz jego powiązanie z nową trasą TAT);
- odcinek II – od ul. Nabycińskiej do wiaduktu nad ul. Smolecką (budowa całkowicie nowej trasy autobusowo-tramwajowej);
- odcinek III – od ul. Smoleckiej do ul. Nowodworskiej (przebudowa istniejącej jezdni autobusowej (Bus-pas) na jezdnię autobusowo-tramwajową);
- odcinek IV – od ul. Nowodworskiej do skrzyżowania Strzegomska/Rogowska (przebudowa istniejącej jezdni autobusowej (Bus-pas) na jezdnię autobusowo-tramwajową);
- odcinek V – ul. Rogowskiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Strzegomską do pętli autobusowej przy ul. Zemskiej - realizacja robót budowlanych polegała na rozbudowie ul. Rogowskiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Strzegomską do pętli autobusowej przy ul. Zemskiej. Głównym celem przedsięwzięcia, jest usprawnienie systemu miejskiej komunikacji zbiorowej, prowadzące do zwiększenia udziału osób korzystających ze środków transportu publicznego. Celem bezpośrednim jest poprawa połączenia wysoko zurbanizowanego osiedla Nowy Dwór z Centrum Wrocławia poprzez budowę linii tramwajowej i włączenie jej do istniejącego systemu transportu szynowego we Wrocławiu.

Koszty inwestycji w 2022 r. wyniosły: 24 634 097 zł – środki pozyskane z miasta oraz 34 661 244, 50 zł – środki z Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Koszty inwestycji w 2023 r. wyniosły: 82 818 715 zł – środki pozyskane z miasta oraz 27 368 152 zł – środki z Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Kolejną inwestycją realizowaną w latach 2016 – 2023 w ramach zadania była budowa trasy tramwajowej wzdłuż ul. Popowickiej - Starogroblowej - Długiej (od ul. Milenijnej do ul. Jagiełły) wraz z przebudową wiaduktu nad ul. Długą oraz budową zintegrowanego węzła tramwajowo - kolejowego Wrocław – Popowice.

Koszty inwestycji w 2022 r. wyniosły: 54 218 995 zł – środki pozyskane z miasta oraz 15 358 287 zł – środki z Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Koszty inwestycji w 2023 r. wyniosły: 55 642 410 zł – środki pozyskane z miasta oraz 870 220 zł – środki z Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

W ramach zadania planowanego do realizacji w latach 2021-2027 przystąpiono do stworzenia Projektu Budowlanego dla rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 455 w związku z budową trasy tramwajowo - autobusowej na osiedle Swojczyce we Wrocławiu.

Inwestycja zlokalizowana będzie na terenie miasta Wrocławia w obrębach ewidencyjnych: Zalesie, Kowale, Swojczyce. Zadanie obejmie w szczególności:

- rozbudowę ulic Swojczyckiej i Mickiewicza wraz z rozbudową/ przebudową skrzyżowań i ulic bocznych;
- budowę nowego oraz przebudowę istniejącego torowiska tramwajowego oraz dwóch pętli tramwajowych: Sępolno (rozbudowa) i Swojczyce (budowa nowej pętli wraz z parkingiem P&R);
- budowę/ przebudowę sieci trakcyjnej oraz stacji prostownikowej;
- budowę/przebudowę ścieżek rowerowych i chodników;
- budowę/przebudowę peronów przystankowych;
- przebudowę kolizyjnej infrastruktury;
- wycinki oraz nasadzenia drzew i krzewów;
- budowę muld chłonnych;
- budowę elementów małej architektury.

Uzyskano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia. Trwa kompletowanie dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku na wydanie pozwolenia budowlanego.

Koszty inwestycji w 2022 r. wyniosły 927 980 zł – środki pozyskane z miasta.

Koszty inwestycji w 2023 r. wyniosły 685 146 zł – środki pozyskane z miasta.

OKJP.3.2. Optymalizacja systemu komunikacji zbiorowej oraz polepszenie funkcjonalności węzłów przesiadkowych (w tym m.in. budowa i przebudowa: zatok autobusowych, postojowych, centrów przesiadkowych, węzłów multimodalnych, parkingów, parkingów P&R itp.)

W ramach realizacji zadania ZDiUM w latach 2022-2023 pozyskał finansowanie na:

- przebudowę ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu w celu budowy przystanków wiedeńskich - przystanek "Bzowa - Centrum Zajeżdźnia";
- budowę przystanku na ul. Dolnobrzeskiej wraz z budową chodnika i przejścia dla pieszych;
- budowę zielonych przystanków na osiedlu Przedmieście Oławskie.

Koszt inwestycji pozyskanych ze środków miasta – 2 250 537,67 zł

W ramach optymalizacji systemu komunikacji miejskiej, w 2023 r. zmieniono trasy kursowania autobusów i tramwajów na terenie miasta Wrocław. Uwzględniono przeprowadzone analizy wniosków, wyniki Kompleksowych Badań Ruchu, obecny układ powiązań oraz zasób taborowy. Działanie to odbyło się w dwóch etapach i związane było z uruchomieniem torowiska na Popowicach oraz poprowadzeniem nowej trasy tramwajowej na Nowy Dwór.

Wraz z oddaniem do użytku linii tramwajowej na osiedle Nowy Dwór powstały dwa nowe miejsca parkowania pojazdów (P+R) przy ul. Rogowskiej.

OKJP.3.3. Rozbudowa systemu komunikacji rowerowej i pieszej - rozwój spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (np. stojaki na rowery, wypożyczalnie rowerów)

Opis realizacji zadań w 2022 r.

W ramach realizacji zadania na terenie miasta Wrocław przeprowadzono następujące inwestycje:

- budowa ścieżek i dróg rowerowych: w ciągu ul. Raławickiej;

- budowa ścieżek i dróg rowerowych: w ciągu ul. Żmigrodzkiej;
- budowa ścieżek i dróg rowerowych: na ul. Hubskiej;
- opracowanie dokumentacji projektowej dla budowy ścieżek i dróg rowerowych: Dubois – Drobnera – faza projektowa;
- budowa kładki pieszo-rowerowej nad rzeką Ślężą w ciągu ulic Trawowa – Francuska;
- budowa chodnika i drogi rowerowej wzdłuż ul. Miłoszyckiej i Kowalskiej;
- budowa brakującego chodnika w ul. Koszalińskiej;
- budowa chodnika wraz oświetleniem między Lubawską a Starobielawską we Wrocławiu;
- przebudowa Bajana w celu budowy przejścia dla pieszych wraz z doświetleniem;
- realizacja robót budowlanych przy ul. Obornickiej na odcinku od posesji nr 115a;
- przebudowa ul. Obornickiej w zakresie budowy azylu wraz z doświetlonym przejściem dla pieszych na wysokości posesji nr 111;
- budowa azyli dla pieszych w 2 lokalizacjach na ul. Kowalskiej;
- przebudowa ul. Jantarowej we Wrocławiu w zakresie utworzenia azylu na przejściu dla pieszych w rejonie budynku Liceum Ogólnokształcącego nr 8 oraz budowa oświetlenia przejścia;
- przebudowa ul. Dembowskiego we Wrocławiu w zakresie wyznaczenia przejścia dla pieszych z azylem w rejonie skrzyżowania z ul. Potebni wraz z budową oświetlenia;
- budowa brakujących fragmentów chodników w miejscu istniejących przepiętów w rejonie skrzyżowania ul. J. Mianowskiego z ul. Baudouina de Courtenay we Wrocławiu;
- budowa przejścia dla pieszych przez pętlę Tarnogaj oraz brakującego fragmentu chodnika do budynku CAT przy ul. Gazowej 22;
- budowa drogi rowerowej na odcinku od ul. Ziębickiej do ul. Gazowej;
- budowa drogi rowerowej na odcinku od ul. Śliwkowej do ul. Ziębickiej;
- budowa drogi rowerowej na odcinku od ul. Bardzkiej do ul. Śliwkowej;
- budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż nasypu kolejowego pomiędzy ul. Strzegomską, a ul. Robotniczą;
- budowa drogi dojazdowej w ul. Spiskiej na odcinku od wjazdu do szpitala do nr 64 oraz ciągu pieszo- rowerowego na odcinku od nr 64 do nasypu kolejowego. Etap 1- odcinek od nr 54a do nasypu kolejowego;
- realizacja robót budowlanych obejmujących budowę ciągu pieszego i rowerowego wraz z oświetleniem między Bulwarem Kaczyńskich a Mostem Grunwaldzkim we Wrocławiu.
- oddanie do użytku drogi dla rowerów w rejonie pl. Jana Pawła II;
- oddanie do użytku drogi dla rowerów przy ul. Komandorskiej;
- oddanie do użytku ciągu pieszo-rowerowy od skweru Ludzi ze znakiem P do ul. Pasterskiej.

Opis realizacji zadań w 2023 r.

W ramach realizacji zadania na terenie miasta Wrocław przeprowadzono inwestycje:

- budowa kładki pieszo - rowerowej nad Widawą (realizacja inwestycji nadal trwa); opracowanie dokumentacji projektowej dla budowy ścieżek i dróg rowerowych: Dubois – Drobnera – faza projektowa;
- budowa kładki pieszo-rowerowej nad rzeką Ślężą w ciągu ulic Trawowa – Francuska;
- budowa bezpiecznych przejść dla pieszych oraz brakujących odcinków chodnika na Gądowie Małym;

- przebudowa ul. Radosnej w celu budowy chodników oraz miejsc postojowych (rezultat zostanie osiągnięty w 2024 r.);
- budowa infrastruktury pieszej i rowerowej - zadanie 1 - Budowa drogi rowerowej we Wrocławiu na odcinku od ul. Ślężnej do ul. Spiskiej (rezultat zostanie osiągnięty w 2024 r.);
- wyniesienie przejść dla pieszych przez ul. Ołtaszyńską przy skrzyżowaniu z ul. Ożynową i na wysokości adresu Ołtaszyńska 71;
- wyznaczenie nowego przejścia dla pieszych z azylem oraz doposażenie w azyl 2 istniejących przejść dla pieszych przez ul. Redycką;
- budowa 2 przejść dla pieszych - z azylem przez ul. Wałbrzyską przy ul. Buraczanej oraz bez azylu przez wlot ul. Buraczanej wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej;
- budowa chodnika o wzmocnionej konstrukcji w ul. Rumiankowej na wysokości Szkoły Podstawowej nr 27 we Wrocławiu (rezultat zostanie osiągnięty w 2024 r.);
- dostawa i montaż stojaków rowerowych na terenie Wrocławia wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej;
- budowa ścieżki pieszo - rowerowej w ramach rozbudowy ul. Żwirki i Wigury Zachodnia we Wrocławiu (rezultat zostanie osiągnięty w 2024 r.);
- budowa łącznika ul. Pawła Jasienicy i Pawiej we Wrocławiu;
- Budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ul. Koziej na odcinku od ul. Łomżyńskiej do Lasu Prackiego we Wrocławiu (rezultat zostanie osiągnięty w 2024 r.).

Zadanie realizowane było przez ZDiUM i Wrocławskie Inwestycje. Łączny koszt przeprowadzonych inwestycji przez ww. jednostki w 2022 r. wyniósł 7 875 043,02 zł (środki z budżetu miasta), natomiast łączny koszt w 2023 r. wyniósł 5 475 184,97 zł (środki z budżetu miasta), 106 809,29 zł (środki pozyskane z Unii Europejskiej) oraz 3 568 992 zł pozyskane z Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład.

OKJP.3.4. Integracja sieciowa i koordynacja taryfowa transportu publicznego w obszarze na terenie WroF

W ramach realizacji zadania został opracowany dokument pn. Plan Zrównoważonej Mobilności dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia (PZM MOFW), wraz z wykonaniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz promocją PZM MOFW. Dokument służy całemu MOFW, w tym 37 gminom, w których został uchwalony. Realizacja planu przyczynia się do zmniejszenia zapotrzebowania na transport, zwiększenia udziału przyjaznych środowisku środków transportu np. transport publiczny, rower, komunikacja piesza, transport elektryczny, a przy tym skutkuje zmniejszeniem negatywnego oddziaływania transportu na środowisko, klimat i ludzi. Plan obejmuje kompleksowo wszystkie formy przemieszczania się ludzi i towarów oraz interakcje między transportem i zagospodarowaniem przestrzennym. Ponadto w sposób kompleksowy uwzględnia kwestie infrastrukturalne, organizacyjne i operacyjne, tworząc wielopłaszczyznową logikę zmian.

Koszt realizacji zadania w 2022 r. wyniósł 516 000 zł. Środki zostały pozyskane ze Stowarzyszenia Aglomeracja Wrocławska.

OKJP.3.5. Poprawa nawierzchni oraz inwestycje drogowe w zakresie dróg krajowych, wojewódzkich powiatowych i gminnych

W ramach realizacji zadania w latach 2022-2023 na terenie Wrocławia, poprawiono lub zmieniono nawierzchnie dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Spółka Wrocławskie Inwestycje realizowała zadanie poprzez:

- przebudowę Mostów Chrobrego;

- budowę Osi Zachodniej we Wrocławiu w ciągu drogi krajowej nr 94;
- przebudowę ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 342 (Obornicka, Pęgowska, Zajączkowska, Pełczyńska);
- rozbudowę ul. Osobowickiej od Obwodnicy Śródmiejskiej Wrocławia do ul. Lipskiej;
- budowę Alei Wielkiej Wyspy we Wrocławiu;
- budowę drogi łączącej WPT z WPP Otyńska - Fabryczna - etap I i etap II;
- remont nawierzchni ul. Berenta;
- przebudowę mostów Pomorskich;
- opracowywanie dokumentacji projektowej dla przebudowy mostów Osobowickich - zadanie w fazie projektowej, nie zrealizowane.

ZDiUM w analizowanych latach realizował następujące przedsięwzięcia:

- budowa łącznika drogowego między ul. Rakietową a ul. Żwirki i Wigury wraz z odcinkiem bocznicy kolejowej;
- budowa drogi 2KDD/12 z niezbędną infrastrukturą techniczną i przebudową odcinka ul. Sułowskiej;
- budowa drogi dojazdowej w ul. Spiskiej na odcinku od wjazdu do szpitala do nr 64 oraz odcinek ciągu pieszo-rowerowego od nr 64 do nasypu kolejowego. Etap I odcinek od nr 54a do nasypu;
- przebudowa wału przeciwpowodziowego w ciągu ul. Ślężoujście wraz z infrastrukturą drogową;
- poprawa stanu technicznego nawierzchni jezdni: zadanie nr 1: ul. Chińska - Centralna - Konduktorska; zad. 2 - skrzyżowanie ul. Powstańców Śląskich - Hallera;
- remont nawierzchni jezdni i chodników w ciągu ul. Świątnickiej we Wrocławiu na odcinku od ul. Opolskiej do mostu Świątnickiego;
- rozbudowa i przebudowa ul. Asfaltowej na odcinku od ul. Pawiej do granicy działki nr 1/94, AM-8, obręb Wojszyce wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej;
- budowa nawierzchni jezdni o charakterze tymczasowym - ul. Ernesta Maya;
- budowa nawierzchni jezdni o charakterze tymczasowym - ul. Granatowa, Seledynowa, Niebieska;
- budowa jezdni o charakterze tymczasowym przy ul. Malezyjska;
- budowa drogi zbiorczej od ul. Kupieckiej do ul. Jutrzenki. Etap 1 - odcinek od ul. Stefki do zjazdu na działkę nr 23/6;
- przebudowa ul. Kurpiów w zakresie budowy azylu wraz z oświetleniem na wysokości szkoły podstawowej nr 34;
- przebudowa odcinka ul. Pięknej i skrzyżowania ul. Nyskiej z ul. Piękną.

W 2022 r. łączna kwota inwestycji wynosiła 181 434 013,70 zł, natomiast w 2023 r. 199 207 180,67 zł. Środki pozyskano z miasta, z Unii Europejskiej oraz z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

OKJP.3.6. Czyszczenie powierzchni jezdni na mokro w okresach bezdeszczowych oraz po okresie zimowym w ciągach głównych ulic

Szczególnie w okresach suchych, na terenie Gminy może pojawiać się problem ze zwiększonym zapyleniem wywołanym wtórnym unoszeniem pyłu z różnego rodzaju powierzchni. W związku z tym spółka Ekosystem działająca w imieniu i na rzecz Gminy Wrocław zleca polewanie jezdni w sezonach letnich tj. od 1 kwietnia do 31 października, w przypadku wystąpienia zagrożenia narażeniem ludności na ponadnormatywne stężenia zanieczyszczenia powietrza. Spółka zlecała oraz nadzorowała usługę mycia ulic w sezonie letnim (kwiecień-październik) na obszarach o największym natężeniu ruchu oraz na obszarze o strategicznym znaczeniu w układzie komunikacyjnym. Działania obejmowały

zamiatanie i zmywanie jezdni, utrzymanie jezdni w stałej czystości w okolicach Rynku (w koszt ryczałtowy wliczone jest zmywanie).

OKJP.3.7. Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej do obsługi samochodów elektrycznych (m.in. Punktów ładowania samochodów osobowych)

Zadanie realizowane przez Wydział Inżynierii Miejskiej (WIM) poprzez:

- wprowadzenie preferencyjnych stawek dla dzierżawy terenu pod stacje ładowania;
- wypracowanie procedury uzgodnień w zakresie lokowania stacji w przestrzeni publicznej;
- wyznaczenie miejsc parkingowych specjalnie przeznaczonych dla pojazdów elektrycznych;
- dopuszczanie poruszania się po buspasach pojazdów zeroemisyjnych (elektrycznych i wodorowych);
- budowa infrastruktury ładowania dla transportu zbiorowego dla 11 stanowisk ładowania autobusów elektrycznych oraz 2 ładowarki przy zajezdni na ul. Obornickiej oraz pantograf na pętli przy ul. Kamieńskiego.

Opis realizacji zadania w 2022 r.

W 2022 r. na terenie Wrocławia:

- powstało 168 punktów ładowania w 53 lokalizacjach;
- zarejestrowano 1383 samochodów elektrycznych.

Opis realizacji zadania w 2023 r.

W 2023 r. na terenie Wrocławia:

- powstało 207 punktów ładowania w 70 lokalizacjach;
- zarejestrowano 2227 samochodów elektrycznych;
- zakupiono 13 autobusów elektrycznych.

Koszt budowy samej infrastruktury dla autobusów elektrycznych linii „K” wyniósł 6 653 686 zł, w tym 1 575 841 zł dofinansowano z NFOŚiGW.

OKJP.3.8. Dostosowanie floty pojazdów do wymogów odnośnie elektromobilności

W ramach realizacji zadania Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne (MPK) zakupiło 13 autobusów elektrycznych. Autobusy przeznaczone do obsługi głównie linii K. W ramach projektu wybudowano system do ładowania w dwóch lokalizacjach:

- zajezdnia autobusowa ul. Obornicka 131:
 - 11 ładowarek wolnego ładowania umieszczono na tzw. bramownicy;
 - 2 ładowarki mobilne pozwalające na ładowanie autobusów;
 - 6 z 11 ładowarek umieszczonych na bramownicy można połączyć w jedną tzw. szybkiego ładowania, która może służyć do szybkiego doładowania autobusu;
- pętla autobusowa przy ul. Kamieńskiego:
 - ładowarka pantografowa szybkiego ładowania.

W 2023 r. koszty poniesione na zakup ładowarek i autobusów elektrycznych wynosiły 21 063 000 zł. Były to środki pozyskane z NFOŚiGW. Dodatkowo MPK Wrocław również finansowało realizację zadania w kwocie 35 212 803,78 zł.

OKJP.3.9. Poprawa warunków dostępności i obsługi pasażerskiej w komunikacji zbiorowej (w tym wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy nisko - lub bezemisyjny zasilanie gazem LPG, LNG, CNG, hybrydowe lub elektryczne)

MPK w ramach realizacji zadania zakupiło 46 wieloczlunowych, całkowicie niskopodłogowych tramwajów jednokierunkowych. Na 19 z nich pozyskano dofinansowanie z programu POIiŚ 2014 - 2021 - REACT-UE (76 082 797 zł).

Opis realizacji zadania w 2022 r.

W 2022 r. zakupiono 19 niskopodłogowych tramwajów na kwotę 172 913 400 zł finansowanych z budżetu.

Opis realizacji zadania w 2023 r.

W 2023 r. zakupiono 2 niskopodłogowe tramwaje na kwotę 15 719 400 zł finansowanych z budżetu.

4.2. Zagrożenia hałasem.

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
Cel: ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego na terenie miasta Wrocławia			
Kierunek interwencji: ZH.1. Zarządzanie jakością powietrza akustycznego na terenie miasta Wrocławia			
ZH.1.1.	Sporządzanie programów ochrony środowiska przed hałasem, map akustycznych i strategicznej mapy hałasu Wrocławia	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
ZH.1.2	Monitoring hałasu na terenie miasta Wrocławia	GIOŚ, zarządcy dróg, kolei, lotniska, przedsiębiorstwa	częściowo realizowane
ZH.1.3.	Stosowanie zasad ochrony przed hałasem oraz uwzględnianie wyników map akustycznych w nowotworzonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wprowadzanie zapisów dotyczących standardów ochrony przed hałasem oraz wymogu rozwiązań technicznych w budynkach, które zapewniają w nich właściwe warunki akustyczne	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
ZH.1.4.	Opracowanie przeglądów ekologicznych i analiz po realizacyjnych	zarządcy dróg, kolei, lotniska, przedsiębiorcy	nie realizowane
ZH.1.5.	Wdrażanie rozwiązań ograniczających hałas na terenach zurbanizowanych – tworzenie stref ograniczonej prędkości pojazdów oraz w zakresie ograniczenia ruchu samochodów ciężarowych, inteligentnego sterowania ruchem	zarządcy dróg	realizowane
ZH.1.6.	Prowadzenie edukacji ekologicznej dotyczącej klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
Kierunek interwencji: ZH.2. Poprawa stanu akustycznego			

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
ZH.2.1.	Stosowanie zabezpieczeń przeciwhałasowych (np. ekranów dźwiękochłonnych, przekryć akustycznych, wałów ziemnych i przekopów) i utrzymywanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym	zarządcy dróg	realizowane
ZH.2.2.	Wprowadzanie zieleni izolacyjnej, nasadzeń wzdłuż dróg, a także włączanie zieleni w zabezpieczenia przeciwhałasowe (ekrany pokryte roślinnością pnącą, zielone ściany)	zarządcy dróg, Zarząd Zieleni Miejskiej	realizowane

4.2.1. ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego na terenie miasta Wrocławia

4.2.1.1. ZH.1. Zarządzanie jakością powietrza akustycznego na terenie miasta Wrocławia

ZH.1.1. Sporządzanie programów ochrony środowiska przed hałasem, map akustycznych i strategicznej mapy hałasu Wrocławia

Dnia 28 lipca 2021 r. Gmina Wrocław zawarła umowę o nr WSR-E/4/2021 z firmą KFB Acoustics. Przedmiotem zamówienia była strategiczna mapa hałasu, która stanowi kluczowy dokument sporządzany w celu całościowej oceny narażenia na hałas pochodzący z różnych źródeł na terenie Wrocławia. Celem sporządzenia strategicznej mapy hałasu jest:

- informowanie mieszkańców o zagrożeniach środowiska hałasem;
- opracowanie programu ochrony środowiska przed hałasem;
- przekazywanie danych dla państwowego monitoringu środowiska;
- wykorzystanie przy planowaniu strategicznym miasta;
- wykorzystanie przy tworzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustawowy termin przekazania Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego oraz Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska Strategicznej mapy hałasu Wrocławia został wyznaczony na dzień 30.06.2022 r. Po przekazaniu mapy do GIOŚ w dniu 27.06.2022 r. oraz do Marszałka w dniu 30.06.2022, GIOŚ przekazywało systematycznie uwagi do mapy. Wykonawca mapy przeanalizował wszystkie błędy i uwagi i dokonywał odpowiednich korekt. SMH Wrocławia w dniu 23.06.2023 r. po korektach została przesłana do GIOŚ. W dniu 18.07.2023 r. SMH Wrocławia została ostatecznie zatwierdzona przez GIOŚ. W dniu 03.08.2023 r. zatwierdzoną mapę przekazano Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego.

Wymóg sporządzania map dla miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy określa art. 118 ustawy z dnia 27 kwietnia 2021 r. Prawo ochrony środowiska i nakłada na prezydentów miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy obowiązek sporządzania raz na 5 lat strategicznych map hałasu. Jest to czwarte opracowanie mapy hałasu dla Wrocławia, w tzw. czwartej rundzie mapowania. Kolejny taki dokument dla miasta Wrocławia zostanie przygotowany w 2027 r.

Początkowo obowiązek sporządzania strategicznych map hałasu wprowadziła Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego oraz Rady odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku, zwana dalej Dyrektywą 2002/49/WE. Regulacje prawne wynikające z tej dyrektywy zostały przetransponowane do polskiego ustawodawstwa ustawą Prawo ochrony środowiska.

Zgodnie z wyżej wymienionymi aktami prawnymi strategiczne mapy hałasu muszą być wykonywane w oparciu o ujednolicone wskaźniki oceny hałasu w środowisku. Do 31 grudnia 2018 r. w Unii Europejskiej można było stosować krajowe metody oceny, co w efekcie spowodowało brak porównywalności zrealizowanych map akustycznych w 2007, w 2012 i w 2017 r., zarówno pomiędzy poszczególnymi państwami, jak i w obrębie danego państwa. Stąd też, Komisja Europejska wdrożyła z dniem 01.01.2019 r., *dyrektywą Komisji (UE) 2015/996 z dnia 19 maja 2015 r. ustanawiającą wspólne metody oceny hałasu zgodnie z Dyrektywą 2002/49/WE*, tzn. referencyjne metody oceny hałasu na poziomie europejskim.

Zakres opracowanej Strategicznej mapy hałasu Wrocławia jest zgodny z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania.

SMH Wrocławia to opracowanie złożone z mapy opracowanej w formie opisowej oraz map prezentowanych w formie graficznej.

W części opisowej SMH Wrocławia opisano i scharakteryzowano źródła hałasu drogowego, kolejowego, tramwajowego, przemysłowego i lotniczego, przedstawiono uwarunkowania akustyczne wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opisano metody i dane wykorzystane do wykonania obliczeń akustycznych, przedstawiono wyniki pomiarów hałasu sporządzonych na potrzeby opracowania SMH Wrocławia, wskazano tereny zagrożone hałasem, wskazano dane liczbowe ludności narażonej na hałas, przedstawiono propozycje działań w zakresie ochrony przed hałasem, zawarto informacje na temat dwóch ostatnio uchwalonych Programów ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Wrocławia oraz załączono streszczenie w języku niespecjalistycznym. Część graficzna SMH Wrocławia zawiera mapy emisyjne hałasu drogowego i kolejowego, mapy imisyjne hałasu drogowego, kolejowego, tramwajowego, przemysłowego i lotniczego, mapę terenów objętych ochroną akustyczną, mapę terenów zagrożonych hałasem oraz mapę zaludnienia.

Strategiczna mapa hałasu tworzona jest dla średniorocznych wartości danych wejściowych, stąd nie odzwierciedla ona sytuacji akustycznej w danej chwili. Nie można zatem na jej podstawie stwierdzić, że w wybranym punkcie miasta w określonym czasie będziemy obserwować poziom dźwięku o odczytanej z mapy wartości. Podkreślić należy, że SMH Wrocławia prezentuje wartości średnie w odniesieniu do roku poprzedzającego jej sporządzenie, zatem zmiany natężenia ruchu oraz innych parametrów związanych z porą doby, dniem tygodnia, czy nawet miesiąca są na mapie uśrednione.

Koszt sporządzenia SMH Wrocławia wyniósł 404 301 zł.

Do 2018 r. za przygotowanie Programu Ochrony Środowiska przed Hałasem odpowiedzialny był Prezydent Wrocławia. Od 2019 r. zostały zmienione zapisy w ustawie Prawo ochrony środowiska. Marszałek Województwa opracowuje przedmiotowy dokument. W związku z powyższym Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr IV/42/24 z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2024 r. poz. 3745) przyjął Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego.

W latach 2022-2023 nie został opracowany Program Ochrony Środowiska przed hałasem, ponieważ obowiązywał Program z 2018 r., sporządzony przez Prezydenta Wrocławia, ważny przez 5 lat.

ZH.1.2 Monitoring hałasu na terenie miasta Wrocławia

Państwowy monitoring środowiska, według ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, jest systemem:

- pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska,
- gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie;
- zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami długookresowymi (L_{DWN} , L_N) i krótkookresowymi (L_{AeqD} i L_{AeqN}) z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu, warunków meteorologicznych, natężenia ruchu oraz demograficznych.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, zarządzający głównymi drogami, głównymi liniami kolejowymi, głównymi lotniskami oraz prezydenci miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy co pięć lat sporządzają strategiczne mapy hałasu. Na ich podstawie marszałkowie województw uchwalają programy ochrony środowiska przed hałasem, w których wskazuje się kierunki i zakres działań ograniczających poziom hałasu w środowisku.

W latach 2022-2023 Port Lotniczy Wrocław prowadził ciągły system monitoringu hałasu lotniczego. Na rzecz monitoringu hałasu przedsiębiorstwo przeznaczyło 146 862 zł w 2022 r. oraz 161 622 zł w 2023 r.

ZH.1.3. Stosowanie zasad ochrony przed hałasem oraz uwzględnianie wyników map akustycznych w nowotworzonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wprowadzanie zapisów dotyczących standardów ochrony przed hałasem oraz wymogu rozwiązań technicznych w budynkach, które zapewniają w nich właściwe warunki akustyczne

Wydział Planowania Przestrzennego w latach 2022-2023 stosował w sporządzanych dokumentach planistycznych zasady ochrony przed hałasem oraz uwzględniał wyniki map akustycznych w nowotworzonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także wprowadzał zapisy dotyczące standardów ochrony przed hałasem oraz wymogu rozwiązań technicznych w budynkach, które zapewniają w nich właściwe warunki akustyczne.

ZH.1.4. Opracowanie przeglądów ekologicznych i analiz porealizacyjnych

W razie stwierdzenia okoliczności wskazujących na możliwość negatywnego oddziaływania instalacji na środowisko, organ ochrony środowiska może, w drodze decyzji, zobowiązać prowadzący instalację podmiot korzystający ze środowiska do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego.

W decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydawanej po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, właściwy organ może nałożyć na wnioskodawcę obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej, określając jej zakres i termin przedstawienia oraz wskazując inne organy, którym także należy ją przedstawić.

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

ZH.1.5. Wdrażanie rozwiązań ograniczających hałas na terenach zurbanizowanych – tworzenie stref ograniczonej prędkości pojazdów oraz w zakresie ograniczenia ruchu samochodów ciężarowych, inteligentnego sterowania ruchem

Do działań zapewniających realizację zadania w latach 2022-2023 należały działania przeprowadzone przez WIM, związane z fizycznym uspokojeniem ruchu na terenie miasta, a w szczególności budowa:

- progów zwalniających – 9 szt. (2022 r.) oraz 6 szt. (2023 r.);
- wyniesionych przejść dla pieszych – 4 szt. (2022 r.) oraz 1 szt. (2023 r.);
- obniżonych przejść dla pieszych – 1 szt. (2022 r.) oraz 1 szt. (2023 r.);
- oznakowań poziomych – 1 szt. (2022 r.) oraz 1 szt. (2023 r.);
- wysp-zawężeń – 10 szt. (2022 r.) oraz 10 szt. (2023 r.);
- azyli – 13 szt. (2022 r.) oraz 10 szt. (2023 r.);
- elementów bezpieczeństwa ruchu poziomego – 1 szt. (2022 r.).

ZH.1.6. Prowadzenie edukacji ekologicznej dotyczącej klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego

W latach 2022-2023 Biuro Zrównoważonej Mobilności prowadziło Program pn. „Młodzi – Aktywnie zMOBILizowaNI”, który miał na celu promocję aktywnej mobilności oraz zmianę przyzwyczajeń transportowych wśród najmłodszych wrocławian. W ramach programu zrealizowano następujące działania:

- Rowerowy Maj – kampania rowerowa dedykowana uczniom szkół podstawowych oraz dzieciom w wieku przedszkolnym. Kampania miała na celu zachęcenie dzieci do przyjeżdżania do szkoły lub przedszkola np. na rowerze czy hulajnodze;
- Rowerowe działania edukacyjne – zbiór zajęć edukacyjnych dla uczniów i nauczycieli prowadzone przez zewnętrznych instruktorów. Zajęcia te zakładały praktyczne oraz teoretyczne przygotowanie dzieci do korzystania z roweru na terenie miasta;
- Rowerowy Maj – dogrywka;
- Szkolna ulica – projekt, który miał na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci na drodze do szkoły. Celem projektu było czasowe udostępnienie przyszkolnej ulicy tylko pieszym oraz rowerzystom.

Na realizację zadania pozyskano środki w wysokości 67 605 zł.

Ponadto od 2022 r. realizowany jest projekt polegający na opracowaniu rozwiązań problemów hałasu na terenie osiedla Stare Miasto we Wrocławiu. Celem projektu jest wypracowanie rozwiązań, które zminimalizują problem zanieczyszczenia hałasem na Starym Mieście, z uwzględnieniem potrzeb i możliwości wszystkich stron, a w szczególności mieszkańców, artystów, władz lokalnych oraz właścicieli lokali

gastronomicznych. W ramach podpisanej z wykonawcą umowy przeprowadzono badania, ankiety, wywiady z interesariuszami, obserwacje i analizy, na podstawie których opracowano raport z przeprowadzonych badań oraz wypracowanych rozwiązań proponowanych do wdrożenia na terenie osiedla Stare Miasto. Celem badań było odkrycie głównych problemów oraz wyzwań związanych z hałasem na Starym Mieście we Wrocławiu z perspektywy różnych podmiotów: jakie emocje i oczekiwania towarzyszą różnym interesariuszom, jak hałas jest postrzegany, jaka jest jego skala i jakie są możliwości rozwiązań. Zebrane w czasie badań informacje pozwoliły zdefiniować właściwy problem a następnie podczas warsztatów kreatywnych wygenerować rozwiązania do zdefiniowanych wyzwań. Opracowano koncepcje odpowiadające na główne zidentyfikowane wyzwania, które poddano konsultacjom. Na podstawie zgromadzonych informacji od uczestników w czasie konsultacji, wybrane rozwiązania przełożone zostały na końcowe opracowane rozwiązania. Wytypowane zostały do realizacji w pierwszej kolejności dwa z ośmiu wskazanych w Raporcie rozwiązań, tj. "Starter pack'i dla przedsiębiorców" oraz "Miejscy pomocnicy". Pierwszym zrealizowanym działaniem mającym na celu poprawę stanu akustycznego na terenie Starego Miasta są szeroko pojęte działania edukacyjne oraz kampania informacyjna mająca na celu wywołanie empatii oraz zachęcenie do zmiany zachowania poprzez uświadomienie faktu, że okolice Starego Miasta zamieszkują osoby, którym może przeszkadzać hałas towarzyszący wieczornemu, nocnemu i "turystycznemu" życiu, jakie toczy się na obszarze Parku Kulturowego „Stare Miasto”.

W 2023 r. podjęte zostały następujące działania ograniczające hałas na Starym Mieście:

- powstanie pomysłu kreatywnego;
- utworzenie reformatu pod różne kanały;
- promowanie edukacyjnego pomysłu kreatywnego na ekranach MPK;
- promowanie w sieci (FB, banery na portalu www.wroclaw.pl);
- promowanie na ekranach spółek miejskich (Aquapark, Hala Stulecia, Stadion);
- promowanie na nośnikach zewnętrznych (kasetonach świetlnych SIM);
- współpracowanie z Radą Osiedla Stare Miasto;
- opracowanie artykułu pt. "Mieszkańcy Starego Miasta mają dość hałasu" na portalu www.wroclaw.pl;
- wysłanie komunikatu do wybranych pubów, znajdujących się w Rynku;
- wystosowanie prośby o wsparcie uczelni (WCA);
- wystosowanie prośby o wsparcie wrocławskiej gastronomii oraz wysłanie materiałów do WRG.

4.2.1.2. ZH.2. Poprawa stanu akustycznego

ZH.2.1. Stosowanie zabezpieczeń przeciwhałasowych (np. ekranów dźwiękochłonnych, przekryć akustycznych, wałów ziemnych i przekopów) i utrzymywanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym

Opis realizacji zadań w 2022 roku

W latach 2020-2022 GDDKiA przeprowadziło inwestycje polegające na budowie ekranów dźwiękochłonnych. Inwestycje zlokalizowane są w pasie drogowym AOW A8 przy ul. Żernickiej oraz ul. Melioranckiej we Wrocławiu. W ramach inwestycji przy ul. Żernickiej wybudowano:

- ekran betonowy na nasypie AOW A8 (km 14+800 – 15+089);
- ekran ze szkła akrylowego na obiekcie WA-17 (km 15+089 – 15+408);
- ekran betonowy na nasypie AOW A8 (km 15+408 – 15+550).

Kilometraż początku ekranu akustycznego, inwestycji zlokalizowanej przy ul. Melioranckiej w sąsiedztwie węzła Północ, to km 23+610.

Powyższe działania zminimalizowały oddziaływanie akustyczne autostrady A8. GDDKiA przeznaczyło na realizację wymienionych działań 12 178 926,51 zł.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

ZH.2.2. Wprowadzanie zieleni izolacyjnej, nasadzeń wzdłuż dróg, a także włączanie zieleni w zabezpieczenia przeciwhałasowe (ekrany pokryte roślinnością pnącą, zielone ściany)

W związku z rosnącą ilością pojazdów poruszających się po drogach oraz ograniczone możliwości przeniesienia transportu poza obszary Miasta Wrocławia, działania przeprowadzone w latach 2022-2023 przez ZZM skupiały się głównie na zwiększeniu nasycenia zielenią trwałą terenów wzdłuż ciągów komunikacyjnych znajdujących się na terenie Wrocławia. ZZM przeprowadził nasadzenia:

- drzew – 790 szt. (2022 r.) oraz 783 szt. (2023 r.);
- krzewów – 17 071 szt. (2022 r.) oraz 20 592 szt. (2023 r.);
- pnączy – 1 134 szt. (2022 r.) oraz 1 536 szt. (2023 r.);
- bylin i traw ozdobnych – ok. 6 000 szt. (2022 r.) oraz ponad 10 500 szt. (2023 r.).

Wśród lokalizacji, w których posadzono najwięcej drzew w 2022 r. wymienić można: ul. Powstańców Śląskich, ul. Obornicka, wybrzeże Pasteura, ul. Sopocka, ul. Magellana, ul. Międzyleska, ul. Żmigrodzka, ul. Starogajowa, ul. Krzywoustego, wybrzeże Wyspiańskiego, ul. Trzmielowicka, ul. Dubois (Bulwar Słoneczny), ul. Opolska, ul. Starograniczna, ul. Strzegomska i inne.

Wśród lokalizacji, w których posadzono najwięcej drzew w 2023 r. wymienić można: ul. Kochanowskiego, ul. Wilanowska, Rondo Lotników Polskich, ul. Graniczna, Rondo Żołnierzy Radiotechników, ul. Piękna, ul. Wapienna, ul. Krzycka, ul. Lotnicza, al. Śląska, ul. Średzka, ul. Hallera, ul. Gwiazdzysta, ul. Zaporoska, ul. Swobodna, ul. Jana III Sobieskiego i inne.

Źródłem finansowania powyższego zadania były środki z budżetu miasta – 800 000 zł w 2022 r. oraz 1 300 000 zł w 2023 r.

4.3. Pola elektromagnetyczne (PEM).

Tabela 2. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM)

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
Cel: PEM.I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi			
Kierunek interwencji: PEM.1. Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych			
PEM.1.1.	Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych na terenie miasta Wrocławia	GIOŚ, podmioty zobowiązane do prowadzenia pomiarów	realizowane
PEM.1.2.	Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	NGO	nierealizowane

4.3.1. PEM.I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

4.3.1.1. PEM.1. Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych

PEM.1.1. Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych na terenie miasta Wrocławia

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Badania monitoringowe natężenia pól elektromagnetycznych były prowadzone w 2023 r. w 19 punktach pomiarowych na terenie miasta Wrocławia:

- ul. Dokerska 54;
- ul. Wilanowska 33-44;
- Wzgórze Partyzantów;
- Wybrzeże Wyspiańskiego;
- Park Nowowiejski (Tołpy);
- ul. M. Bacciarelliego;
- ul. Sopocka 10;
- pl. Św. Macieja;
- pl. Katedralny;
- ul. Mielecka 31;
- ul. Cynowa 5;
- ul. Hermanowska 41;
- ul. Krępicka 46A;
- ul. Jelenia 48;
- ul. Niskie Łąki 35;
- ul. Weigla 3a;
- ul. Zimowa;
- ul. Asnyka;
- ul. Gorlicka 78.

Wyniki badań za rok 2023 oraz "Ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie dolnośląskim" są dostępne na stronie GIOŚ pod adresem: <https://www.gov.pl/web/gios/pola-elektromagnetyczne-dolnoslaskie-2023>.

Ponadto Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy prowadzi na zlecenie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, pomiary pól elektromagnetycznych, w tym stacjonarny monitoring szerokopasmowy we wskazanych przez urzędy miast i uzgodnionych z Instytutem lokalizacjach, przy wykorzystaniu stacji monitoringu szerokopasmowego lub selektywnego. Gmina podjęła tę współpracę w 2022 r. oraz 2023 r.

W 2022 r. pomiary zostały wykonane z wykorzystaniem systemu selektywnego monitoringu stacjonarnego PEM, w dniach 17.08 - 06.09.2022 r. w Szkole Podstawowej nr 97 przy ul. Prostej 16.

Wyniki przedstawione zostały w raporcie Instytutu Łączności nr: SELMS/3/2022 (dostępny pod adresem: <https://www.gov.pl/web/5g/raport-z-selektywnego-monitoringu-stacjonarnego-pem-2022>). Wyniki wartości średniej natężenia pola elektromagnetycznego wynosiły od 0,01 V/m do 0,97 V/m. Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W 2023 r. pomiary zostały wykonane z wykorzystaniem systemu szerokopasmowego monitoringu stacjonarnego PEM, w dniach 23-30.11.2023 r. w Liceum Ogólnokształcącym Amigo przy ul. Żelaznej 36.

Wyniki przedstawione zostały w raporcie Instytutu Łączności nr: SMS/16/2023 (brak publikacji na stronie gov.pl)

Wyniki wartości średniej natężenia składowej eklektycznej pola elektromagnetycznego wynosiły od 1,14 V/m do 2,25 V/m. Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

PEM.1.2. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

4.4. Gospodarowanie wodami.

Zarządzeniem nr 11756/23 Prezydenta Wrocławia z dnia 16 listopada 2023 r. została wprowadzona Strategia Gospodarowania Wodami Opadowymi i Roztopowymi we Wrocławiu. Opracowana Strategia gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi dla miasta Wrocławia (dalej: Strategia GWO) jest odpowiedzią Gminy Wrocław na ryzyko wynikające z negatywnych skutków zmian klimatu i potęgującej je urbanizacji miasta. Tak jak w latach siedemdziesiątych XX wieku obszarem limitującym rozwój miasta był brak dostępu do odpowiedniej ilości i jakości wody pitnej, a na przełomie wieków, brak zdolności odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych, tak obecnie kluczowym ograniczeniem dla rozwoju Wrocławia jest brak właściwego zagospodarowania wód opadowych i roztopowych. Krytyczny, na przestrzeni ostatnich dekad, wzrost powierzchni uszczelnionych w przestrzeni miejskiej oraz gwałtowne zmiany klimatyczne stanowią wyzwanie, którym miasto i jego mieszkańcy muszą stawić czoła. Ekstremalne zjawiska pogodowe jakimi są nawałne deszcze, podtopienia i powodzie, jak i długotrwałe okresy suszy z wysoką temperaturą powietrza, powodują ograniczenia rozwoju miasta, generują coraz większe straty materialne i ekonomiczne, a przede wszystkim stanowią coraz większe zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi. Władze miasta dostrzegły ten problem i podjęły działania ukierunkowane na opracowanie systemu zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi spełniającego założenia zgodne z Zarządzeniem Nr 654/17 Prezydenta Wrocławia z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie gospodarowania wodami opadowymi we Wrocławiu oraz podjęły działania adaptacyjne do zmian klimatu w celu zapewnienia dogodnych warunków dla społecznego i gospodarczego rozwoju miasta. Wzmoczona częstotliwość i nasilenie zjawisk ekstremalnych w opracowanym Miejskim Planie Adaptacji Wrocławia do zmian klimatu do roku 2030 (dalej: MPA) potraktowane zostały w kategoriach ryzyka koniecznego do uwzględnienia przy tworzeniu planów inwestycyjnych i strategii rozwoju miasta. Takie podejście przyjęto w Strategii GWO, która stanowi element realizacji działań adaptacyjnych wskazanych w MPA. Przeprowadzona analiza strategiczna i zawarta w opracowaniu sekwencja spójnych i skoordynowanych programów, projektów i zadań wykazuje, że w wyniku realizacji Strategii GWO, Wrocław wprowadzi działania adaptacyjne, zapewniające dostosowanie miasta do wyzwań związanych ze zmianami klimatu i stwarzających dogodne warunki dla jego społeczno-gospodarczego rozwoju.

Tabela 3. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Gospodarowanie wodami (GW)

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
Cel: GW.I. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – rzecznych i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd)			
Kierunek interwencji: GW.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych			
GW.1.1.	Realizacja założeń aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027	PGW Wody Polskie (RZGW we Wrocławiu)	nie realizowane
GW.1.2.	Ograniczenie zużycia wody w przemyśle i do celów komunalnych (np. Recykulacja obiegu wody)	przedsiębiorstwa, MPWIK	realizowane
GW.1.3.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ, PGW Wody Polskie (RZGW we Wrocławiu)	realizowane
Kierunek interwencji: GW.2. Ochrona zasobów i jakości wód podziemnych			
GW.2.1.	Monitorowanie stanów i chemizmu wód podziemnych	GIOŚ	nie realizowane
GW.2.2.	Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrażanie: „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego”	rolnicy	nie realizowane
Cel: GW. II. Ochrona przed niedoborami wody i powodzią			
Kierunek interwencji: GW.3. Przeciwdziałanie suszy i jej skutkom			
GW.3.1.	Realizacja założeń planu przeciwdziałania skutkom suszy na lata 2022-2027	PGW Wody Polskie (RZGW we Wrocławiu)	nie realizowane
GW.3.2.	Promowanie i wdrażanie katalogu działań i zadań służących minimalizowaniu następstw suszy (np. zbieranie deszczówki, ogrodów deszczowych, łąk kwietnych zamiast trawników)	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
GW.3.3.	Wdrażanie działań wprowadzających na teren Wrocławia zielono-niebieską infrastrukturę	Urząd Miejski Wrocławia, jednostki podległe	realizowane
GW.3.4.	Zwiększenie retencji na terenie posesji - przy budynkach jedno- i wielorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
GW.3.5.	Działania edukacyjne i promujące wprowadzanie elementów zielono-niebieskiej infrastruktury do przestrzeni miejskiej	Urząd Miejski Wrocławia, jednostki podległe	realizowane
Kierunek interwencji: GW.4. Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego			
GW.4.1.	Realizacja działań wskazanych w Programie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027	PGW Wody Polskie (RZGW we Wrocławiu)	nie realizowane
GW.4.2.	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
GW.4.3.	Budowa, rozbudowa modernizacja i utrzymanie zbiorników przeciwpowodziowych i polderów zalewowych	PGW Wody Polskie (RZGW we Wrocławiu)	nie realizowane
GW.4.4.	Budowa, rozbudowa oraz utrzymanie wałów przeciwpowodziowych i infrastruktury towarzyszącej	PGW Wody Polskie (RZGW we Wrocławiu)	realizowane

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
GW.4.5.	Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi	PGW Wody Polskie (RZGW we Wrocławiu)	nie realizowane
GW.4.6.	Utrzymanie i konserwacja cieków oraz urządzeń wodnych	PGW Wody Polskie (RZGW we Wrocławiu)	realizowane

4.4.1. GW.I. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – rzecznych i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd)

4.4.1.1. GW.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych

GW.1.1 Realizacja założeń aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027

Druga aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (IIaPGW) została przyjęta Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. IIaPGW na obszarze dorzecza Odry stanowi wypełnienie zobowiązań wynikających z postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz ustawy Prawo wodne w zakresie cyklicznej (sześciolletniej) aktualizacji planów gospodarowania wodami. Jednocześnie dokument umożliwia wypełnienie zobowiązań raportowych Polski wobec KE.

IIaPGW na obszarze dorzecza Odry jest głównym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania wodami na tym obszarze dorzecza. Stanowi on podstawę do podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych na obszarze dorzecza i określa zasady gospodarowania nimi. Służy koordynowaniu działań mających na celu osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód oraz ekosystemów od wód zależnych, poprawę stanu zasobów wodnych, poprawę możliwości korzystania z wód oraz zmniejszenie ilości wprowadzanych do wód lub do ziemi substancji mogących negatywnie oddziaływać na wody.

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

GW.1.2. Ograniczenie zużycia wody w przemyśle i do celów komunalnych (np. Recykulacja obiegu wody)

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Zadanie realizowane w sposób ciągły od 2014 r. Ograniczenie strat wody odbywa się poprzez budowę monitoringu sieci wodociągowej (strefy DMA). W roku 2022 r. działania prowadzone przez MPWiK na rzecz tego zadania skutkowały zmniejszeniem strat wody na sieci wodociągowej do poziomu 9,98%.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Zadanie realizowane w sposób ciągły od 2014 r. Ograniczenie strat wody odbywa się poprzez budowę monitoringu sieci wodociągowej (strefy DMA). W roku 2023 r. działania prowadzone przez MPWiK na rzecz tego zadania skutkowały ograniczeniem strat wody na sieci wodociągowej do poziomu 8,15%.

GW.1.3. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Zgodnie z zakresem art. 334 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, RZGW we Wrocławiu przeprowadziło 7 kontroli gospodarowania wodami.

Dodatkowo WIOŚ we Wrocławiu przeprowadził 5 kontroli przestrzegania warunków dotyczących ilości jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych oraz pozwoleniach zintegrowanych. Wśród kontrolowanych podmiotów znalazły się:

- Jerzy Wajerowski Zakład Instalacji Gazowych WAJER-GAZ, Wrocław, ul. Rzeczna 4;
- PPG Deco Polska, Wrocław, ul. Kwidzyńska 8;
- Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA SA EC, Wrocław, ul. Łowiecka 24;
- Wrocławskie Centrum Treningowe SPARTAN, Letnia pływalnia ORBITA, Wrocław, ul. Wejherowska 34;
- ZOO Wrocław, Wrocław, ul. Wróblewskiego 1-5.

Ponadto WIOŚ we Wrocławiu przeprowadził 3 kontrole dokumentacyjne oparte na analizie badań automonitoringowych. Kontrole przeprowadzono u następujących podmiotów:

- PPG Deco Polska;
- Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich Kogeneracja;
- MPWiK.

Kontrole wykazały brak naruszeń.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Zgodnie z zakresem art. 334 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, RZGW we Wrocławiu przeprowadziło 1 kontrolę w zakresie gospodarowania wodami.

Dodatkowo WIOŚ we Wrocławiu przeprowadził 1 kontrolę przestrzegania warunków dotyczących ilości jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych oraz pozwoleniach zintegrowanych. Kontrolowanym podmiotem był Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA SA EC, Wrocław, ul. Łowiecka 24.

Ponadto WIOŚ we Wrocławiu przeprowadził 2 kontrole dokumentacyjne oparte na analizie badań automonitoringowych. Kontrole przeprowadzono u następujących podmiotów:

- Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich Kogeneracja – kontrola z naruszeniami, dotyczącymi odprowadzania ścieków do wód z przekroczeniem warunków pozwolenia zintegrowanego;
- TH-Beton Wrocław – kontrola bez naruszeń.

4.4.1.2. GW.2. Ochrona zasobów i jakości wód podziemnych

GW.2.1. Monitorowanie stanów i chemizmu wód podziemnych

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

GW.2.2. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrażanie: „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego”

Rolnictwo jest częścią gospodarki, bezpośrednio związaną ze środowiskiem naturalnym i klimatem. W celu ograniczenia negatywnego wpływu rolnictwa na stan środowiska, Unia Europejska przygotowała wytyczne, służące ochronie zasobów przyrodniczych, w tym wód. Czynnikiem, od którego zależy jakość wód, jest między innymi zawartość związków azotowych. Dlatego polityka wodna UE ma na celu ograniczanie emisji azotu ze źródeł rolniczych. Regulują to następujące dokumenty prawne:

- Dyrektywa 2000/60/WE z dnia 23.10.2000 r. tzw. Dyrektywa Wodna, która ustanawia ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej;
- Dyrektywa 91/676/EWG z dnia 12.12.1991 r. tzw. Dyrektywa Azotanowa, która dotyczy ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego;
- Dyrektywa 2016/2284 z dnia 14.12.2016 r. tzw. Dyrektywa NEC, w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych.

Przyjęta w dniu 20 lipca 2017 r. ustawa Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.) dokonała zmiany dotychczasowego sposobu realizacji Dyrektywy azotanowej w Polsce polegającej na rezygnacji z wyznaczania OSN i ustanawiania dla nich Programów działań na rzecz wprowadzenia Programu działań na terenie całego kraju. Przepisy ustawy art. 102-112 definiujące nowe podejście do wdrażania dyrektywy 91/676/EWG w Polsce weszły w życie z dniem 24 sierpnia 2017 r.

Zgodnie z art. 104 ust. 1 Prawa wodnego w celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu konieczne jest opracowanie i wdrożenie Programu działań na obszarze całego kraju. Projekt programu działań przygotowuje minister do spraw gospodarki wodnej w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, a następnie, w drodze rozporządzenia, przyjmuje go Rada Ministrów. Program działań podlega przeglądowi oraz ewentualnej aktualizacji co 4 lata. W wyniku dokonanych zmian od 2018 roku zwiększeniu uległ nie tylko zasięg obowiązywania wymogów Programu działań, ale wzrosła również ranga aktu prawnego (prawo krajowe zamiast prawa miejscowego), którym jest on ustanawiany.

Pierwszy Program działań dla obszaru całego kraju został wprowadzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”. Rozporządzenie zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw w dniu 12 lipca 2018 r. pod pozycją 1339 i zgodnie z postanowieniami § 2 weszło w życie po upływie 14 dni.

Kolejna aktualizacja została wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. (Dz.U. poz. z 2020 r. poz. 243).

Obecnie obowiązuje Program działań wprowadzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 244).

Program działań zawiera, określone z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, środki oraz sposoby postępowania w zakresie praktyki rolniczej, w szczególności związanej z procesami nawożenia i gospodarki nawozami w gospodarstwach rolnych,

sposób dokumentowania jego realizacji oraz określa harmonogram rzeczowy i czasowy praktyk rolniczych.

Kontrola stosowania Programu azotanowego przez podmioty prowadzące produkcję rolną jest wykonywana przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska, czyli przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska.

4.4.2. GW. II. Ochrona przed niedoborami wody i powodzią

4.4.2.1. GW.3. Przeciwdziałanie suszy i jej skutkom

GW.3.1. Realizacja założeń planu przeciwdziałania skutkom suszy na lata 2022-2027

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) został opracowany na okres od 2021 do 2027 r. i przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. Celem głównym dokumentu jest przeciwdziałanie skutkom suszy poprzez:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych;
- zwiększanie retencjonowania (magazynowania) wód;
- edukacja w zakresie suszy i koordynacja działań powiązanych z suszą;
- stworzenie mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Zgodnie ze strukturą określoną w ustawie Prawo Wodne, PPSS zawiera:

- analizę możliwości powiększenia zasobów wodnych;
- propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Zgodnie z ustawą Prawo Wodne dokument ten podlega aktualizacji nie rzadziej niż raz na 6 lat. Opracowanie aktualizacji planu przeciwdziałania skutkom suszy zaplanowane zostało na lata 2024-2027.

Za realizację założeń PPSS odpowiada Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, RZGW we Wrocławiu, a także zależnie od zgłoszonych inwestycji, m.in.: JST, nadleśnictwa. Zgodnie z realizacją założeń Planu przeciwdziałania skutkom suszy na lata 2022-2027, obszar Wrocławia zakwalifikowany jest do III klasy łącznego zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną. RZGW we Wrocławiu, w ramach swojej działalności statutowej, realizuje piętrzenia na rzece Odrze w granicach miasta Wrocławia, co ma wpływ na retencję gruntową.

GW.3.2. Promowanie i wdrażanie katalogu działań i zadań służących minimalizowaniu następstw suszy (np. zbieranie deszczówki, ogrodów deszczowych, łąk kwietnych zamiast trawników)

W ramach realizacji zadania w latach 2022-2023 przeprowadzono warsztaty tematyczne w ramach wydarzeń miejskich tj. Dni Odry czy Sobota z Zielonym Wrocławiem. Dodatkowo charakter edukacyjny miały program dotacyjny „Złap deszcz” oraz program „Lubię deszcz”.

- Program „Złap Deszcz” - program dotacyjny Złap deszcz prowadzony jest od 2019 r. Jego celem jest pomoc mieszkańcom Wrocławia w efektywnym gospodarowaniu wodą opadową na własnej posesji. Program ma ułatwić przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu, którymi mogą być coraz częściej

występujące zjawiska ekstremalne takie jak susze czy powodzie miejskie. W dobie urbanizacji i związanego z nią stale postępującego uszczelniania powierzchni zlewni (m.in. w wyniku budowy dróg, placów czy parkingów o twardej, praktycznie nieprzepuszczalnej nawierzchni), następuje znaczna ingerencja w naturalny obieg wody. Zwiększenie ilości powierzchni szczelnych powoduje, że tylko niewielka część wód opadowych i roztopowych swobodnie przesiąka do gruntu. Zdecydowana jej większość jest odprowadzana w czasie opadów do systemów kanalizacyjnych lub wód powierzchniowych. Takie podejście skutkuje nadmiernym obciążeniem jakościowym i ilościowym infrastruktury technicznej (kanalizacji deszczowej czy rowów melioracyjnych). Przyczynia się to z jednej strony do występowania lokalnych podtopień terenów i powodzi miejskich, z drugiej strony prowadzi do suszy miejskiej.

W ramach Programu w 2022 r. zawarto 148 umów na kwotę ok. 508 000,00 zł. W ramach Programu w 2023 r. zawarto 137 umów na kwotę ponad 499 000,00 zł.

- Program „Lubię Deszcz” - celem projektu jest edukacja dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców miasta w temacie zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi w dobie zmian klimatu. W ramach trwającego od 2019 do 2023 roku projektu przeprowadzono 34 warsztaty praktyczne, w trakcie których zrealizowano 34 ogrody deszczowe. Budowa odbywała się w sposób partycypacyjny – wraz z uczestnikami zbudowano ogrody deszczowe przy szkołach i przedszkolach. Warsztatom praktycznym towarzyszyły zajęcia teoretyczne. W ich trakcie, uczestnicy mogli dowiedzieć się jak ważna jest woda deszczowa i w jaki sposób zatrzymać deszczówkę w przestrzeni miejskiej oraz czym są rozwiązania oparte na przyrodzie. Stworzone ogrody deszczowe umożliwią mieszkańcom Wrocławia lepsze poznanie takiej formy zwiększania retencji krajobrazowej w mieście.
- opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:
 - w 2022 r. opracowano oczekiwania i zamierzenia inwestycyjne, w tym dotyczące wód opadowych w związku z przystąpieniem do sporządzania 20 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Opinie i uwagi do 29 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
 - w 2023 r. opracowano oczekiwania i zamierzenia inwestycyjne, w tym dotyczące wód opadowych w związku z przystąpieniem do sporządzania 18 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Opinie i uwagi do 48 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- montaż źródełek wody pitnej w placówkach oświatowych. Program „Wrocławska kranówka”, rozpoczęty w 2019 r., realizowano we współpracy z ZIM. Polega on na wyposażeniu placówek oświatowych w źródła wody pitnej. W 2022 r. z uwagi na sytuację pandemiczną i finansową został zawieszony.

Wszystkie programy są realizowane w myśl zasady zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi. Oznacza to, że podejmowane działania mają na celu efektywne zarządzanie wodami deszczowymi w sposób minimalizujący ich negatywny wpływ na środowisko oraz zwiększający korzyści dla ekosystemów. Programy te mogą obejmować takie rozwiązania jak zielona infrastruktura, retencja wód opadowych, systemy infiltracji oraz wykorzystanie wód deszczowych w różnych celach, co sprzyja redukcji ryzyka powodzi, ochronie zasobów wodnych oraz poprawie jakości życia w miastach.

GW.3.3. Wdrażanie działań wprowadzających na teren Wrocławia zielono-niebieską infrastrukturę

W ramach realizacji zadania przeprowadzono:

- przebudowę Centrum Neuropsychiatrii NEUROMED ul. Białowieska 74a:
 - 2022 r. - instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,03195 MW;
- przebudowę i remont Szkoły Podstawowej nr 50 przy ul. Czeskiej 40 we Wrocławiu:
 - 2022 r. - ogrody deszczowe o pow. 137,4 m², podziemny zbiornik retencyjny o objętości 20 m³;
- budowę Żłobka z filią Miejskiej Biblioteki Publicznej i salą Rady Osiedla przy ul. Sołtysowickiej 29 j-h we Wrocławiu:
 - 2022 r. - skrzynki rozsączające, zielony dach oraz instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,027 MW;
- przebudowę i remont budynku Żłobka nr 5 przy ul. Dokerskiej 5 we Wrocławiu wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą techniczną:
 - zbiornik retencyjny o pojemności 5,7 m³;
 - instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,00955 MW;
- remont i przebudowę budynku Przedszkola Nr 54 przy ul. Wittiga 3 we Wrocławiu:
 - 2022 r. - muldy chłonne o pow. 22,81 m² oraz podziemny zbiornik retencyjny o pojemności 10 m³;
- rozbudowę Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 10 przy ul. Parkowej 27 we Wrocławiu:
 - 2022 r. - studnie chłonne (zespół retencyjno-rozsączający) o objętości 12 m³;
- budowę nawierzchni docelowej w sięgaczu ul. Zagłębiowskiej nr 37-43 we Wrocławiu:
 - 2022 r. - ściek o podbudowie chłonnej o powierzchni 21 m²;
- budowę nawierzchni docelowej wraz z odwodnieniem i oświetleniem w ul. Marii Wittek na odcinku od ul. Ułańskiej do ul. Kustronia we Wrocławiu:
 - 2022 r. - ogrody deszczowe o pow. 278,5 m²;
- budowę nawierzchni docelowej wraz z odwodnieniem i oświetleniem w ul. Marii Wittek na odcinku od ul. Kustronia do ul. Frankowskiego we Wrocławiu:
 - 2022 r. - ogrody deszczowe o pow. 73,5 m²;
- budowę drogi w ul. Stoszewskiej we Wrocławiu: 2 ogrody deszczowe o łącznej powierzchni 77,80 m² oraz wpusty deszczowe: 7 szt. (2022 r. oraz 2023 r.);
- budowę i przebudowę drogi w ul. Dobrzykowickiej od ul. Strumykowej do ul. Chrzastawskiej we Wrocławiu:
 - 2023 r. - muldy chłonne o pow. 56,6 m² (7 szt.);
- przebudowę i remont boiska na terenie Szkoły Podstawowej nr 4 przy ul. Powstańców Śląskich 210-218 we Wrocławiu:
 - 2023 r. - zbiornik retencyjny o pojemności 10 m³;
- budowę boiska wielofunkcyjnego przy Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii nr 2 przy ul. Kieleckiej 51a we Wrocławiu – Etap I:

- 2023 r. - ogród deszczowy o pow. 93 m² oraz rozszczelniono nawierzchnię (teren zielony po likwidacji utwardzeń) o pow. 267 m²;
- budowę placu zabaw wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną przy ul. Kamieńskiego 256 we Wrocławiu:
 - 2023 r. - ogród deszczowy o pow. 7,3 m² oraz zbiornik na deszczówkę o poj. 0,5 m³;
- budowę boiska ze sztuczną nawierzchnią wraz z infrastrukturą techniczną na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 1 przy ul. Zemskiej we Wrocławiu:
 - 2023 r. - rozszczelnienie nawierzchni - rozbiórka boiska o nawierzchni asfaltowej i wykonanie nowego boiska o naw. EPDM (wodoprzepuszczalnej) o pow. 1 412 m² oraz studnie chłonne 2 szt. (2,2 m³ i 2,83 m³);
- remont elewacji budynku, przebudowa werandy oraz wykonanie systemu videodomofonowego w Przedszkolu nr 2 przy ul. Walerego Sławka 5 we Wrocławiu:
 - 2023 r. - ogród deszczowy o pow. 50 m²;
- zagospodarowanie terenu i inne prace związane z dostosowaniem do przepisów przeciwpożarowych budynku Zespołu Szkół Nr 1 przy ul. Słubickiej 29-33 we Wrocławiu:
 - 2023 r. - muldy chłonne o powierzchni 158,79 m²;
- przebudowę i remont przyziemia budynku wraz z budową drenażu zewnętrznego i przebudową kanalizacji deszczowej na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 10 przy ul. Rumiankowej 34 we Wrocławiu:
 - 2023 r. - wody opadowe odprowadzenie do istniejącego ogrodu deszczowego przez pompownię. Zbiornik pompowni pełni dodatkowo funkcję zbiornika retencyjnego o pojemności 7,2 m³;
- remont i docieplenie dachu oraz wykonanie instalacji fotowoltaicznej na dachu budynku Przedszkola Nr 91 przy ul. Zaporoskiej 52a we Wrocławiu:
 - 2023 r. - instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,0194 MW;
- budowę Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ul. Asfaltowej: 3 ogrody deszczowe o łącznej powierzchni 480 m², 3 zbiorniki retencyjne o pojemności: 233,92 m³, 85,97 m³, 28,35 m³, zielony dach (budynek A) o powierzchni 1 377,82 m² oraz instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,0455 MW (2022 r. oraz 2023 r.);
- budowę drogi przy ul. Asfaltowej i ul. W. Lutosławskiego: muldy chłonne o pow. 657 m² (13 szt.), zbiorniki retencyjne (naturalistyczne) o łącznej powierzchni 2 160 m² (9 szt.) oraz wpusty deszczowe 22 szt. (2022 r. oraz 2023 r.);
- budowę 8-oddziałowego przedszkola przy al. gen. Józefa Hallera: podziemny zbiornik retencyjny o pojemności 30 m³ z pompą, skrzynki retencyjno - rozszczepiające o pojemności 26,27 m³ (63 szt.), wpusty deszczowe 3 szt., instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,016 MW oraz powietrzna pompa ciepła (2022 r. oraz 2023 r.);
- budowę hali do tenisa oraz terenowych kortów tenisowych na terenie Szkoły Podstawowej nr 72 przy ul. Trwałej 17-19 we Wrocławiu: podziemny zbiornik retencyjny przelewowy o pojemności 10 m³, podziemny zbiornik retencyjny z pompą i instalacją do podlewania zieleni 10 m³, zielony dach zaplecza szatniowego o powierzchni 138,88 m², zielone ściany (zieleń pnąca się po linkach)

o powierzchni 276,5 m², instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,0495 MW oraz powietrzna pompa ciepła (2022 r. oraz 2023 r.);

- przebudowę i remont części budynku Szkoły Podstawowej nr 108 przy ul. Chrobrego 3 we Wrocławiu: instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,01 MW (2022 r. oraz 2023 r.);
- przebudowę i remont budynku Szkoły Podstawowej nr 109 przy ul. Inżynierskiej 54 we Wrocławiu: zbiornik retencyjny o pojemności 10 m³ oraz instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,025 MW (2022 r. oraz 2023 r.);
- projekt miejski pn. „Szare na zielone”, mający na celu przekształcenie terenów zewnętrznych wokół placówek oświatowych w obszary zieleni bezpiecznej i przyjaznej uczniom, z zachowaniem funkcji zwiększania odporności na zmiany klimatu, zagospodarowaniem wód opadowych, zachowaniem bioróżnorodności oraz ochrony przed hałasem:
 - 2022 r. – przeprowadzenie 3 projektów zagospodarowania terenu oraz nasadzeń kompensacyjnych 60 drzew;
 - 2023 r. - przeprowadzenie 4 projektów zagospodarowania terenu oraz nasadzeń kompensacyjnych 60 drzew.

GW.3.4. Zwiększenie retencji na terenie posesji - przy budynkach jedno- i wielorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej

W ramach zadania w latach 2022-2023 realizowano projekt pn. „Złap deszcz”. W ramach projektu dofinansowano do 80% kosztów inwestycji (maksymalnie 5 000 zł – dla osób fizycznych, maksymalnie 10 000 zł dla wspólnot i spółdzielni) na instalację pozwalającą na efektywne gospodarowanie wodami opadowymi na terenie posesji np. ogród deszczowy, mulda chłonna, zbiornik na wody opadowe naziemny lub podziemny. Program skierowany był zarówno do właścicieli indywidualnych jak również do wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych.

W 2022 r. dofinansowano zakup zbiorników podziemnych (39 szt.), zbiorników naziemnych (92 szt.), ogrodów deszczowych (2 szt.) oraz studni chłonnych (3 szt.) o łącznej sumie 508 000 zł. Nakłady finansowe dla tego zadania pochodziły ze środków miasta.

W 2023 r. dofinansowano zakup zbiorników podziemnych (33 szt.), zbiorników naziemnych (93 szt.), ogrodów deszczowych (1 szt.) oraz studni chłonnych (5 szt.) o łącznej sumie 499 000 zł. Nakłady finansowe dla tego zadania pochodziły ze środków miasta.

GW.3.5. Działania edukacyjne i promujące wprowadzanie elementów zielono-niebieskiej infrastruktury do przestrzeni miejskiej

W ramach zadania w latach 2022-2023 realizowano projekt pn. „Lubię deszcz”. Projekt realizowany był w placówkach oświatowych. Głównym celem projektu była edukacja dzieci i młodzieży w zakresie możliwości i sposobów zagospodarowania wód deszczowych podczas warsztatów edukacyjnych z budowania ogrodów deszczowych. W ramach projektu realizowano praktyczne warsztaty, w trakcie których tworzone były ogrody deszczowe. Budowa odbywała się w sposób partycypacyjny – wraz z jego uczestnikami: przedszkolakami i uczniami szkół.

Zarówno w 2022 r. jak i w 2023 r. wykonano ogrody deszczowe w formule partycypacyjnej w 8 placówkach szkolnych i przedszkolnych. Koszt realizacji tych działań

w 2022 r. oraz w 2023 r. wynosił odpowiednio 118 800 zł i 120 000 zł. Nakłady finansowe dla tego zadania pochodziły ze środków miasta.

MPWiK w ramach zadania prowadziło następujące przedsięwzięcia:

- Projekt „Akademia H₂O” - 14 autorskich scenariuszy zajęć dla drugoklasistów. Odpowiedź na aktualnie wyznaczone przez państwową politykę oświatową kierunki, odnoszące się do wzmocnienia edukacji ekologicznej w szkołach oraz nastawione na rozwijanie w dzieciach postaw odpowiedzialności za środowisko. Wrocław jako pierwsze miasto w Polsce, wprowadził do szkół kompleksową naukę o środowisku, uwzględniającą takie tematy jak: susza, deszcz i retencja, zmiany klimatyczne, łąki kwietne, sieć kanalizacyjna i wodociągowa itp. Projektem objęte były wszystkie szkoły podstawowe we Wrocławiu. W 2022 r. udział wzięło 7500 uczniów klas drugich i 300 nauczycieli. Koszt zadania wyniósł 50 000 zł z środków własnych przedsiębiorstwa. W 2023 r. udział wzięło 6500 uczniów klas drugich i 300 nauczycieli. Koszt zadania wyniósł 60 000 zł z środków własnych przedsiębiorstwa;
- konferencja prasowa promująca Strategię Gospodarowania Wodami Opadowymi (GWO) zorganizowana wraz z Departamentem Zrównoważonego Rozwoju UM Wrocławia pozwoliła wyjaśnić kluczowe kwestie dotyczące już zrealizowanych błękitno-zielonych inwestycji oraz działań zaplanowanych do realizacji w miejskiej przestrzeni. Celem Strategii GWO jest wdrożenie nowoczesnych rozwiązań, które zwiększą retencję wód opadowych w miejscu ich występowania, a tym samym poprawią jakość życia mieszkańców. Konferencja odbyła się w październiku 2023 r. Koszt realizacji wyniósł 4 300 zł z środków własnych przedsiębiorstwa.

Oprócz powyższych działań na terenie miasta funkcjonuje Centrum Edukacji Ekologicznej Hydropolis, które prowadzi edukację ekologiczną poprzez interaktywne wystawy oraz narrację przewodników i przewodniczek. W kontekście problemów związanych z suszą, odwiedzający dowiadują się o skutkach braku wody i konieczności działań zapobiegawczych. Działalność Hydropolis ma na celu budowanie świadomości ekologicznej i motywowanie do podejmowania działań na rzecz ochrony zasobów wodnych.

ZZM prowadził warsztaty i inne działania edukacyjne na piknikach WROśnij we Wrocław. Piknik odbywa się 2 razy w roku. Informacje na temat działalności jednostki oraz zadania edukacyjne prezentowane są w sposób ciągły w mediach społecznościowych, na profilu facebookowym Zielony Wrocław. Na miejskim portalu wroclaw.pl, w ramach podstrony Zielony Wrocław publikowane są informacje o nowych inwestycjach ZZM, a także treści edukacyjne. Działania edukacyjne ZZM realizowane są bezpłatnie, w ramach środków własnych jednostki.

4.4.2.2. GW.4. Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego

GW.4.1. Realizacja działań wskazanych w Programie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027

Program Zarządzania Ryzykiem Powodziowym leży w kompetencji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polski. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) to dokumenty planistyczne, których obowiązek opracowania oraz cyklicznego przeglądu i aktualizacji wynika z dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa) oraz z ustawy Prawo wodne. PZRP opracowywane są w celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców zagrożonych terenów i stanowią podstawę do podejmowania działań mających na celu ograniczenie

negatywnych skutków powodzi dla zdrowia i życia ludzi, działalności gospodarczej, środowiska i dziedzictwa kulturowego.

W ramach PZRP określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:

- utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
- wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
- unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;

2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:

- ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
- ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
- ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;

3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

- doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
- doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
- doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
- wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
- budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
- budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

GW.4.2 Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią

Obowiązek uwzględniania przez gminy obszarów charakteryzujących się wysokim zagrożeniem wystąpienia powodzi, na których, z mocy prawa, obowiązują określone ustawowo ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów, istnieje od początku obowiązywania ustawy Prawo wodne. Obowiązujący obecnie model wyznaczania obszarów ochronnych jest związany z implementacją do polskiego porządku prawnego dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim. Ustawa Prawo Wodne wprowadza obowiązek uzgadniania przez jednostki samorządu

terytorialnego projektów dokumentów planistycznych oraz strategicznych z Wodami Polskimi co do warunków zabudowy i zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Wody Polskie w ramach swojej działalności sporządzają mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego, które stanowią podstawę dla racjonalnego planowania przestrzennego na obszarach zagrożonych powodzią.

Wydział Planowania Przestrzennego w latach 2022-2023 uwzględniał w sporządzanych dokumentach planistycznych mapy zagrożenia powodziowego oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

GW.4.3. Budowa, rozbudowa modernizacja i utrzymanie zbiorników przeciwpowodziowych i polderów zalewowych

Zadanie leży w kompetencji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich, który na terenie Miasta Wrocławia jest reprezentowany przez RZGW we Wrocławiu. W obszarze miasta Wrocławia RZGW nie posiada zbiorników przeciwpowodziowych. W ramach polderów Blizanowice – Trestno i Oławka, które sięgają do Wrocławia – prowadzone są na bieżąco działania utrzymaniowe, takie jak: koszenie wałów.

GW.4.4. Budowa, rozbudowa oraz utrzymanie wałów przeciwpowodziowych i infrastruktury towarzyszącej

Opis realizacji zadań w 2022 roku

W ramach realizacji zadania przeprowadzono konserwację wałów przeciwpowodziowych na terenie Wrocławia. Działania konserwatorskie polegały na koszeniu wałów przeciwpowodziowych, co pozwoliło na prawidłowe utrzymanie budowli przeciwpowodziowych. Zadanie zrealizowano dzięki środkom pochodzącym z budżetu Państwa w wysokości 242 130 zł.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Brak realizacji zadania w analizowanym okresie.

GW.4.5. Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie jest głównym podmiotem odpowiedzialnym za krajową gospodarkę wodną, również w wymiarze inwestycyjnym i utrzymaniowym. Na terenie Miasta Wrocławia za realizację działań odpowiada RZGW we Wrocławiu. Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi – zgodnie z art. 195 ustawy Prawo wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy. Zgodnie z art. 199 ww. ustawy wykonywanie urządzeń melioracji wodnych należy do właścicieli gruntów. Urządzenia melioracji wodnych mogą być wykonywane na koszt Skarbu Państwa, w tym przy udziale środków publicznych wspólnotowych oraz innych środków publicznych, ze zwrotem, w formie opłaty melioracyjnej, części kosztów przez właścicieli gruntów, na które te urządzenia wywierają korzystny wpływ, zwanych dalej "zainteresowanymi właścicielami gruntów". W latach 2022-2023 nie było wniosków do PGW WP od zainteresowanych właścicieli gruntów z obszaru miasta Wrocławia o wykonanie urządzeń melioracji wodnych.

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Brak realizacji zadania na terenie Miasta Wrocławia w analizowanym okresie.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Brak realizacji zadania na terenie Miasta Wrocławia w analizowanym okresie.

GW.4.6. Utrzymanie i konserwacja cieków oraz urządzeń wodnych

Na terenie Miasta Wrocławia za realizację działań odpowiada RZGW we Wrocławiu. W latach 2022-2023 przeprowadzono następujące prace:

- konserwacje cieków Brochówka, Zielona, Kasina;
- wykonanie nasadzeń drzew;
- konserwacja urządzeń dźwigowych i przeglądy dozоровe na terenie działania ZZ;
- pomiary instalacji elektrycznych w budynkach funkcyjnych stopni wodnych, jednostkach pływających na terenie ZZ;
- podłączenie nowego agregatu prądowórczego wraz z ZSR w miejscu pracy (projekt przyłącza) wraz wymianą rozłącznika SN, naprawa transformatora SN/nN przy ul Gierymskich 149a Wrocław;
- naprawa zamknięcia segmentowego jazu Bartoszowice;
- wymiana uszczelnień na wrotach głowy górnej i dolnej śl. Różanka. Przegląd segmentów kanałów obiegowych;
- naprawa posadzki w sterówce jazu Różanka;
- wynajem kontenerów oraz wywóz odpadów z obiektów hydrotechnicznych i terenów nadodrzańskich;
- naprawa zasuw na wrotach dolnych śluzy Mieszczańskiej;
- wykonanie monitoringu stanu siedlisk, gatunków chronionych roślin i zwierząt po wykonaniu inwestycji;
- usunięcie zatorów i powalonych drzew na ciekach;
- usunięcie awarii śluz, jazów – Bartoszowice, Ratowice, SW Zacisze, SW Rędzin;
- utrzymanie i eksploatacja budowli przeciwpowodziowych – pompownia Opatowice;
- zabudowa wyrwy w brzegu rzeki Bystrzycy;
- zabezpieczenie stateczności lewego nabrzeża Odry Południowej na odcinku od mostu Romana Dmowskiego do ścianek szczelnych stoczni;
- remont jazu Psie Pole;
- dozór i eksploatacja przepompowni Rędzin, Opatowice;
- utrzymanie i eksploatacja budowli wałowych i budowli piętrzących na terenie NW we Wrocławiu.

Na realizację działań, w latach 2022-2023, wydatkowano środki pochodzące z budżetu Państwa oraz środki własne przedsiębiorstwa w wysokości 13 858 575,69 zł.

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 4. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Gospodarka wodno-ściekowa

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
Cel: GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej			
Kierunek interwencji: GWS.1. Zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu wodociągowego			
GWS.1.1.	Zwiększenie dostępności mieszkańców Wrocławia do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę – rozbudowa sieci wodociągowej	MPWiK	realizowane
GWS.1.2.	Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	MPWiK	realizowane

GWS.1.3.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody, a także promujące picie wody kranowej	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
Kierunek interwencji: GWS.2. Rozbudowa instalacji oraz urządzeń służących gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu			
GWS.2.1.	Budowa, rozbudowa i modernizacja stacji zrzutu ścieków, urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	MPWiK	realizowane
GWS.2.2.	Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej	MPWiK	realizowane
GWS.2.3.	Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników	Urząd Miejski Wrocławia, MPWiK	realizowane
GWS.2.4.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane

4.5.1. GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej

4.5.1.1. GWS.1. Zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu wodociągowego

GWS.1.1. Zwiększenie dostępności mieszkańców Wrocławia do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę – rozbudowa sieci wodociągowej.

W ramach zadania MPWiK prowadzi, w trybie ciągłym, inwestycje w zakresie rozbudowy systemu dystrybucji wody. Realizacja ma charakter rozproszony na terenie miasta Wrocławia. W 2022 r. powstało 13,96 km sieci wodociągowej, w 2023 r. 14,45 km. Partnerami przedsięwzięć są: ZIM, ZDiUM, Wrocławskie Inwestycje, inwestorzy zewnętrzni. W latach 2022-2023 MPWiK wydało na ww. przedsięwzięcia 4 594 013,16 zł netto.

GWS.1.2. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

W ramach działania, na terenie ZPW Mokry Dwór, wykonano m.in.: przebudowę instalacji dawkowania dezynfektantów i neutralizacji (Cl_2 , ClO_2) wraz z przebudową budynku oraz wymianę armatury regulacyjno-zaporowej, obsługującą proces filtracji na złożu piaskowym ZPW Mokry Dwór.

Działanie realizowane jest w sposób ciągły. W latach 2022-2023 MPWiK wydało na ww. przedsięwzięcie 7 020 135,26 zł netto.

GWS.1.3. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody, a także promujące picie wody kranowej.

Wydział Klimatu i Energii UM Wrocławia w partnerstwie z MPWiK oraz Hydropolis prowadzi akcję pn. „Pij kranówkę”. W ramach przedsięwzięcia powstało 10 źródeł, w celu zachęcenia mieszkańców oraz turystów do spożywania wody z kranu.

Ponadto MPWiK prowadzi kampanię #SZANUJWODĘ. Na stronach internetowych, w spotach filmowych oraz za pomocą ulotek MPWiK publikuje informacje w jaki sposób można oszczędzać wodę. Stosując się do prostych wskazówek i zmieniając pewne nawyki, każdego dnia można oszczędzić wiele litrów wody. Mycie owoców lub warzyw w misce, a nie pod bieżącą wodą czy zakręcanie kranów w trakcie szczotkowania zębów pomaga w oszczędzaniu wody. Wybierając szybki prysznic, zużywa się około 60 litrów

wody. Z kolei kąpiel w wannie to nawet 3 razy więcej zużytej wody. Zmiana drobnych nawyków to duża oszczędność nie tylko wody, ale również ulga dla domowego budżetu. W okresach, kiedy pada deszcz, można zbierać wodę, a następnie podlewać nią rośliny w ogródkach. Pomocne w oszczędzaniu wody mogą być także przemyślane zakupy. Warto wybrać kranówkę i tym samym zrezygnować z plastikowych butelek, które rozkładają się nawet do 1000 lat. Kranówka jest w pełni bezpieczna – spełnia najbardziej rygorystyczne polskie i europejskie normy dotyczące jakości, a do tego jest pełna minerałów cennych dla zdrowia. Podobnych zasad, które są łatwe do zastosowania w codziennym życiu, jest znacznie więcej i opisuje je kampania #SZANUJWODĘ.

4.5.1.2. GWS.2. Rozbudowa instalacji oraz urządzeń służących gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu

GWS.2.1. Budowa, rozbudowa i modernizacja stacji zrzutu ścieków, urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych.

Realizacja działań zaplanowanych w tym komponencie, koncentruje się wokół Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków. Dzięki przyjętym rozwiązaniom bazującym na najnowszych osiągnięciach technicznych i technologicznych, realizacja zapewni utrzymanie stopnia oczyszczania ścieków na wymaganym prawem poziomie. Zadanie ma charakter ciągły. W latach 2022-2023 MPWiK wydało 5 896 696,43 zł netto.

GWS.2.2. Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej.

Inwestycje w zakresie rozbudowy i modernizacji systemu kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej prowadzone są w różnych lokalizacjach na terenie miasta Wrocławia i mają charakter ciągły. Partnerami przedsięwzięć są: ZIM, ZDiUM, Wrocławskie Inwestycje, inwestorzy zewnętrzni.

Opis realizacji zadań w 2022 r.

Budowie i modernizacji poddano 13,48 km kanalizacji sanitarnej. Koszt wyniósł 46 910 250,72 zł netto ze środków MPWiK oraz funduszu UE POIiŚ.

Opis realizacji zadań w 2023 r.

Budowie i modernizacji poddano 26,63 km kanalizacji sanitarnej. Koszt wyniósł 44 195 041,44 zł netto ze środków MPWiK oraz funduszu UE POIiŚ.

GWS.2.3. Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników.

Inwestycje w zakresie rozbudowy i modernizacji systemu kanalizacji deszczowej prowadzone są w różnych lokalizacjach na terenie miasta Wrocławia i mają charakter ciągły. W ramach zadania w 2022 r. powstało 1,32 km sieci deszczowej, w 2023 r. 2,39 km. Partnerami przedsięwzięć są: ZIM, ZDiUM, Wrocławskie Inwestycje, inwestorzy zewnętrzni.

Opis realizacji zadań w 2022 r.

Rozbudowie i modernizacji systemu kanalizacji deszczowej poddano 1,32 km. Koszt wyniósł 10 345 439,12 zł netto ze środków MPWiK oraz funduszu UE POIiŚ.

Opis realizacji zadań w 2023 r.

Rozbudowie i modernizacji systemu kanalizacji deszczowej poddano 2,39 km. Koszt wyniósł 4 689 316,35 zł netto ze środków MPWiK oraz funduszu UE POIiŚ.

GWS.2.4. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych.

Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków jest zadaniem ciągłym, którego realizację nałożyła ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 399). Działanie jest realizowane w ramach zadań własnych Gminy. Zgodnie z ww. ustawą ewidencję prowadzi się w postaci elektronicznej i ma ona na celu kontrolę częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków (dalej POŚ) w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Opis realizacji zadań w 2022 r.

W 2022 r. w Wydziale Środowiska UMW prowadzona była aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Dane do ewidencji zostały pozyskane z przeprowadzonych ankiet (1365 sztuk ankiet) i kontroli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe oraz danych MPWiK o nieruchomościach przyłączonych do sieci kanalizacyjnej, a także analizy sprawozdań przedsiębiorców opróżniających zbiorniki bezodpływowe i osadniki POŚ. Ponadto w związku koniecznością dostosowania regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia do przepisów wynikających ze zmiany ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wprowadzonej ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1549) oraz w celu prawidłowej realizacji ewidencji zbiorników bezodpływowych i POŚ, Uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia nr LXIII/1628/22 z dnia 22 grudnia 2022 r. zmieniony został Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia, m.in. w części dotyczącej obowiązków mieszkańców w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych i osadnikach w instalacjach POŚ. Tak więc w paragrafie 23 regulaminu:

- uzależniono częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych od ilości pobranej wody i pojemności zbiorników;
- dopuszczono mniejszą częstotliwość opróżniania zbiorników niż jeden raz na trzy miesiące w przypadku, gdy udokumentowane zużycie wody do celów bytowych z okresu ostatnich 3 miesięcy będzie mniejsze niż 75% pojemności zbiornika bezodpływowego;
- określono w jaki sposób będzie ustalana ilość nieczystości ciekłych, które powinny zostać odprowadzone przez właściciela do zbiornika bezodpływowego;
- wskazano sposób udokumentowania wywozu nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych i z osadników w instalacjach POŚ.

Na dzień 31.12.2022 r. ewidencja zawierała 3112 zbiorniki bezodpływowe i 163 POŚ zlokalizowane na terenie m. Wrocławia.

Opis realizacji zadań w 2023 r.

Ustawa zmieniająca, o której mowa powyżej wprowadziła nowe obowiązki dla gmin, a w tym:

- obowiązek sporządzania sprawozdań dotyczących gospodarowania nieczystościami ciekłymi gromadzonymi w zbiornikach bezodpływowych i osadnikach w instalacjach POŚ (sprawozdanie Prezydenta Wrocławia przekazywane corocznie do 30.04 do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska oraz do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie);
- obowiązek kontroli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe lub w POŚ jeden raz na dwa lata zgodnie z harmonogramem kontroli.

W związku z powyższym prowadzona w Wydziale Środowiska ewidencja zbiorników i osadników w instalacjach POŚ została rozszerzona o informacje o przeprowadzonych kontrolach dokumentów i ich wynikach, o zawartych umowach z przedsiębiorcami na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach POŚ, o pojemnościach urządzeń gromadzących nieczystości ciekłe oraz o częstotliwościach wywozów nieczystości ze zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach POŚ. W związku ze zwiększonym zakresem pozyskiwanych danych zaprojektowano i zlecono realizację programu informatycznego do obsługi ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w 2023 r. realizowana była na podstawie przeprowadzonych kontroli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe oraz danych MPWiK o nieruchomościach przyłączonych do sieci kanalizacyjnej, a także analizy sprawozdań przedsiębiorców opróżniających zbiorniki bezodpływowe i osadniki w przydomowych oczyszczalniach ścieków.

W rezultacie na dzień 31.12.2023 r. ewidencja zawierała informacje o:

- ilości zbiorników bezodpływowych – 3040 szt.;
- ilości POŚ – 224 szt.;
- liczbie zawartych umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach POŚ w 2023 r. – 5075 szt.;
- liczbie przeprowadzonych kontroli dokumentów dotyczących gospodarowania nieczystościami ciekłymi gromadzonymi w zbiornikach bezodpływowych (880) oraz w osadnikach w instalacjach POŚ (131), które ujawniły w 26 przypadkach brak umów zawartych z przedsiębiorcami na opróżnianie zbiorników bezodpływowych (6 szt.) i osadników w instalacjach POŚ (20 szt.) oraz brak potwierdzeń płatności za ww. usługi tj. 7 szt. za opróżnianie zbiorników i 31 za opróżnianie osadników POŚ.

4.6. Zasoby geologiczne.

Na terenie miasta Wrocławia udokumentowanych jest pięć złóż kopalin: „Mokry Dwór”, „Stabłowice”, „Żerniki”, „Żerniki Bisek”, „Rędzin”. Złóża nie są eksploatowane. Na terenie miasta nie występują obszary i tereny górnicze.

Tabela 5 Zasoby złóż surowców występujących na terenie miasta Wrocławia²

Nazwa złoża	Kopalina	Zagospodarowanie	Zasoby geologiczne [tys. Mg]	Zasoby przemysłowe [tys. Mg]	Wydobycie [tys. Mg]
Mokry Dwór	Piaski i żwiry	Złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie	45 109	-	-
Rędzin	Piaski i żwiry	Zaniechane wydobywanie	317	-	-
Stabłowice	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Zaniechane wydobywanie	13	-	-
Żerniki	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Zaniechane wydobywanie	2 247	-	-
Żerniki Bisek	Surowce ilaste ceramiki	Złoże o zasobach	148	-	-

² Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2023 r.

	budowlanej	rozpoznanych szczegółowo			
--	------------	-----------------------------	--	--	--

4.7. Gleby.

Tabela 6. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Gleby

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
Cel: GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu			
Kierunek interwencji: GL.1. Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb			
GL.1.1.	Przeciwdziałanie zasklepieniu gleb przez stosowanie odpowiednich rozwiązań przy planowaniu inwestycji (np. powierzchni półprzepuszczalnych), a także zapewnienie odpowiednich powierzchni biologicznie czynnych	zarządcy dróg, przedsiębiorstwa	realizowane
GL.1.2.	Wprowadzanie do dokumentów planistycznych zapisów dotyczących ochrony funkcji środowiskowych gleb	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
Kierunek interwencji: GL.2. Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb			
GL.2.1.	Prowadzenie rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz aktualizacja wykazów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	RDOŚ we Wrocławiu	realizowane
GL.2.2.	Remediacja gleb na terenach, na których stwierdzono zanieczyszczenia w powierzchni ziemi	sprawca zanieczyszczenia, właściciele gruntów, RDOŚ we Wrocławiu	b.d.
GL.2.3.	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku rolnym, leśnym lub innym	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane

4.7.1. GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu

4.7.1.1. GL.1. Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb

GL.1.1. Przeciwdziałanie zasklepieniu gleb przez stosowanie odpowiednich rozwiązań przy planowaniu inwestycji (np. powierzchni półprzepuszczalnych), a także zapewnienie odpowiednich powierzchni biologicznie czynnych.

W ramach zadania MPWiK zrealizowało dwa przedsięwzięcia:

- opracowanie koncepcji zagospodarowania wód opadowych z wykorzystaniem elementów zielono niebieskiej infrastruktury, m.in.: muldy chłonne, łąki zalewowe oraz rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze os. Kowale i ul. Kętrzyńskiej i Brücknera we Wrocławiu. Koncepcja przewiduje znaczące zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej, w tym terenów zielonych. Na części obecnie zagospodarowanych obszarów osiedla Wrocław przyjęto rozwiązania umożliwiające ograniczenie natężenia spływu wód opadowych oraz zagospodarowanie większej ilości wód w miejscu wystąpienia opadów, w porównaniu do stanu dzisiejszego;

- aktualizację koncepcji sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej oraz opracowanie koncepcji zagospodarowania wód opadowych na obszarze części południowo-zachodniej osiedla Swojczyce tj. obszaru w rejon ulic: Ameriga Vespucciego, Vasco da Gama, Ferdynanda Magellana, Marca Polo, Jamesa Cooka, Krzysztofa Kolumba, Chałupniczej, Bazaltowej, Cementowej, Swojczyckiej, Mydlanej, Zaściankowej. Koncepcja przewiduje zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej, w tym terenów zielonych.

Planując działania z zakresu zielono-niebieskiej infrastruktury miejskiej uwzględniono założenia obowiązujących Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego oraz „Standardy planowania i zagospodarowywania ulic z uwzględnieniem zielono-niebieskiej infrastruktury” opracowane na potrzeby działań planistycznych i projektowych na obszarze miasta Wrocław.

Czas realizacji przedsięwzięć obejmował lata 2021-2023. Koszt realizacji wyniósł 267 217 zł netto.

W latach 2020-2023 prowadzony był II etap projektu GrowGreen Wrocław. Jego celem było uzupełnienie zagospodarowania obszarów (podwórek), które nie były w całości objęte realizacją w etapie I, z założeniem stworzenia spójnej funkcjonalnej i estetycznej całości oraz uwzględnieniem rozwiązań z zakresu błękitno – zielonej infrastruktury tam, gdzie jest to możliwe. Projekt obejmował następujące obszary:

- obszar 2. Zachodnia część podwórza pomiędzy ulicami Daszyńskiego, Żeromskiego i Orzeszkowej;
- obszar 3. Podwórze wewnątrz kwartału zabudowy pomiędzy ulicami: Daszyńskiego, Lompy, Orzeszkowej i Jaracza;
- obszar 6. Zachodnia część podwórza wewnątrz kwartału zabudowy pomiędzy ulicami: Nowowiejską, Żeromskiego, Orzeszkowej i Barlickiego;
- obszar 7. Obszar ulicy Wygodnej między Nowowiejską i Żeromskiego.

W latach 2022-2023 koszt zadania wyniósł 5 655 118 zł. Są to środki pochodzące z budżetu miasta.

GL.1.2. Wprowadzanie do dokumentów planistycznych zapisów dotyczących ochrony funkcji środowiskowych gleb

Wydział Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Wrocław w latach 2022-2023 stosował rozwiązania projektowe, które poprzez przyjęte regulacje przestrzenne mają wpływ na ochronę funkcji środowiskowych gleb, m.in. poprzez:

- wyznaczanie terenów zieleni urządzonej, zieleni parkowej i lasów, które są wyłączone spod zabudowy;
- wyznaczanie stref zieleni na terenach inwestycyjnych oraz ograniczanie obszarów pod zabudowę wyznaczonymi na rysunku planu liniami zabudowy;
- wyznaczanie udziału powierzchniowego zieleni wysokiej, kształtowanie szpalerów drzew i ochronę drzew istniejących;
- określanie wymaganej powierzchni biologicznie czynnej, w tym również udziału tzw. gruntu rodzimego;
- wprowadzanie zapisów dotyczących zagospodarowania wód opadowych, ochrona otwartych cieków, rowów melioracyjnych i zbiorników wodnych.

4.7.1.2. GL.2. Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb

GL.2.1. Prowadzenie rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz aktualizacja wykazów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, na podstawie art. 101c ustawy Prawo ochrony środowiska, prowadzi rejestr historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Rejestr jest prowadzony przy użyciu systemu teleinformatycznego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu dokonuje wpisów do rejestru oraz aktualizuje i uzupełnia rejestr. Aktualizacji wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi dokonuje się co 2 lata. Zadaniem organu jest aktualizacja wykazów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Aktualizacja została przekazana do RDOŚ w 2022 r.

Do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska dokonuje wpisu informacji o potencjalnym historycznym zanieczyszczeniu powierzchni ziemi na podstawie sporządzanych przez starostów wykazów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz ich aktualizacji (art. 101d ustawy Prawo ochrony środowiska), a także na podstawie zgłoszeń historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi dokonywanych przez władających powierzchnią ziemi, dokonanych w oparciu o art. 101e ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska.

GL.2.2. Remediacja gleb na terenach, na których stwierdzono zanieczyszczenia w powierzchni ziemi.

W ramach tego zadania Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, na podstawie art. 101c ustawy Prawo ochrony środowiska, prowadzi rejestr historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Rejestr jest prowadzony przy użyciu systemu teleinformatycznego. W rejestrze gromadzi się informacje m.in. o przeprowadzonych remediacjach oraz osiągniętych w ich wyniku efektach ekologicznych. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustala harmonogram swoich zadań w zakresie historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi i aktualizuje rejestr co najmniej raz na 5 lat. Harmonogram obejmuje:

- badania zanieczyszczenia gleby i ziemi na terenach, na których występuje potencjalne historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi;
- opracowywanie planów remediacji dla terenów, dla których potwierdzono historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi;
- przeprowadzanie remediacji historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

RDOŚ we Wrocławiu wykonuje zadania zgodnie z kompetencjami ustawowymi, określonymi w obowiązujących przepisach.

GL.2.3. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku rolnym, leśnym lub innym.

W 2024 r. została wydana decyzja uznająca za zakończoną rekultywację terenu (działka nr 3, AR-9, obręb Jarnołów) w kierunku rolnym. Rekultywacja była prowadzona na podstawie decyzji Prezydenta Wrocławia z dnia 10.05.2019 r., w zakresie przywrócenia terenu do użytkowania rolniczego w terminie do 30.05.2024 r.

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 7. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO)

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
Cel: GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami			
Kierunek interwencji: GO.1. Monitorowanie gospodarki odpadami i zagospodarowania			

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
odpadów komunalnych			
GO 1.1.	Utrzymanie czystości i porządku na terenie miasta Wrocław, w tym zapewnienie odbioru odpadów komunalnych	Urząd Miejski Wrocławia (Ekosystem)	realizowane
GO 1.2.	Likwidacja „dzikich wysypisk” odpadów	Urząd Miejski Wrocławia (Ekosystem)	realizowane
Kierunek interwencji: GO.2. Osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wytworzonych odpadów komunalnych (z wyłączeniem odpadów budowlanych i rozbiórkowych) w wysokości minimum 20% wagowo za rok 2021 oraz 45% za rok 2024 i 60% za 2030 r.			
GO.2.1.	Budowa PSZOK oraz tworzenie punktów mobilnych	Urząd Miejski Wrocławia (Ekosystem)	realizowane
Kierunek interwencji: GO 3. Gospodarka odpadami zawierającymi azbest			
GO.3.1.	Prowadzenie i aktualizacja rejestru wyrobów zawierających azbest oraz monitorowanie usuwania wyrobów zawierających azbest	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
GO 3.2.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	właściciele nieruchomości, na których znajdują się wyroby zawierające azbest	realizowane
Kierunek interwencji: GO.4. Zapobieganie powstawaniu odpadów			
GO.4.1.	Rozwój gospodarki obiegu zamkniętego (cyrkularnej) oraz tworzenie i utrzymanie punktów napraw i ponownego użycia produktów	zarządzający instalacjami, podmioty ekonomii społecznej	nierealizowane
GO.4.2.	Działania ukierunkowane na niemarnowanie żywności (tworzenie banków żywności)	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
GO.4.3.	Działania edukacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami	Urząd Miejski Wrocławia (Ekosystem)	realizowane

4.8.1. GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami

4.8.1.1. GO.1. Monitorowanie gospodarki odpadami i zagospodarowania odpadów komunalnych

GO 1.1. Utrzymanie czystości i porządku na terenie miasta Wrocław, w tym zapewnienie odbioru odpadów komunalnych

W ramach zadania firma Ekosystem organizowała przetargi związane z odbiorem, zbieraniem, transportem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych pochodzących z terenu Gminy Wrocław (Sektor I Stare Miasto, Śródmieście, Sektor II - Krzyki, Sektor III - Fabryczna, Sektor IV - Psie Pole) oraz zajmowała się nadzorowaniem realizacji zadań związanych z odbiorem odpadów komunalnych.

Ekosystem działając w imieniu i na rzecz Gminy Wrocław zlecała również usługi polegające na „Całorocznym utrzymaniu czystości i porządku na terenie Gminy Wrocław”. Spółka Ekosystem nadzorowała umowy na całoroczne utrzymanie czystości i porządku na

terenie gminy Wrocław z podziałem na 5 zadań: zadanie nr 1 – Stare Miasto, zadanie nr 2 – Śródmieście, zadanie nr 3 – Krzyki, zadanie nr 4 – Fabryczna, zadanie nr 5 – Psie Pole, realizowane w zakresie całorocznego utrzymania czystości i porządku na usytuowanych w granicach administracyjnych gminy Wrocław jezdniach, chodnikach, ciągach pieszo-rowerowych, przystankach, parkingach, tramwajowych torowiskach wydzielonych w ciągach ulicznych i na pętlach tramwajowych, zieleńcach w pasie drogowym, wydzielonych ścieżkach rowerowych, przejściach podziemnych/tunelach. Wykonawcami działań byli: FBSerwis Wrocław, Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA, konsorcjum firm reprezentowanych przez ENERIS Ekologiczne Centrum Utylizacji.

Koszt zadania w 2022 r. wyniósł 67 270 170,10 zł. Zadanie finansowane było ze środków miasta.

Koszt zadania w 2023 r. wyniósł 68 973 383,05 zł. Zadanie finansowane było ze środków miasta.

W wartości poniesionych nakładów finansowych zawarty jest koszt czyszczenia powierzchni jezdni na mokro (zadanie OKJP.3.6.).

Opis realizacji zadań w 2022 r.

W ramach zadania w 2022 r. poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych osiągnięty przez Gminę Wrocław wyniósł 29,73 % (przy wymaganym poziomie 25%). Ilość zebranych odpadów z poszczególnych sektorów wyniosła: sektor I – 77 264,689 Mg, sektor II – 88 898,705 Mg, sektor III – 117 506,524 Mg, sektor IV – 50 486,377 Mg. Koszt zadania wyniósł 203 353 655,26 zł. Źródłami finansowania były środki z opłat za gospodarowanie odpadami.

Opis realizacji zadań w 2023 r.

W 2023 r. ilość odpadów z poszczególnych sektorów wyniosła: sektor I – 71 299,406 Mg, sektor II – 78 444,714 Mg, sektor III – 95 094,314 Mg, sektor IV – 49 073,365 Mg. Koszt zadania wyniósł 431 737 087,66 zł. Zadanie finansowane było ze środków miasta. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych osiągnięty przez Gminę Wrocław za 2023 r. wyniósł 28,92%.

W ostatecznej korekcie do Sprawozdania Prezydenta Wrocławia z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi zaakceptowany został przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego poziom recyklingu na poziomie 35%.

GO.1.2. Likwidacja „dzikich wysypisk” odpadów.

Zlecaniem likwidacji dzikich wysypisk zajmowała się firma Ekosystem. Usuwaniem odpadów zajmowało się Chemeko System, FB Serwis, WPO ALBA, S&A Service. W latach 2022-2023 zlikwidowano łącznie 76 wysypisk.

Opis realizacji zadań w 2022 r.

Zebrano 232,8 Mg odpadów. Koszt zadania wyniósł 225 962,13 zł. Zadanie finansowane było ze środków miasta.

Opis realizacji zadań w 2023 r.

Zebrano 190,2 Mg odpadów. Koszt zadania wyniósł 251 600,59 zł. Zadanie finansowane było ze środków miasta.

4.8.1.2. GO.2. Osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wytworzonych odpadów komunalnych (z wyłączeniem odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości minimum 20% wagowo za rok 2021 oraz 45% za rok 2024 i 60% za 2030 r.

GO.2.1. Budowa PSZOK oraz tworzenie punktów mobilnych

W latach 2021-2024 miejska spółka Wrocławskie Inwestycje realizowała budowę PSZOK przy ul. Szwajcarskiej 15 we Wrocławiu.

W 2022 r. realizowano m.in.: prace przygotowawcze i rozbiórkowe, wycinkę i karczowanie drzew i krzewów, niwelację terenu, organizację i zabezpieczenie zaplecza budowy.

W 2023 r. realizowano w dalszym ciągu niwelację terenu, remont istniejącego budynku i wiaty, roboty instalacyjne, wykonanie nawierzchni (parking, ścieżki edukacyjne), zagospodarowanie terenu, ustawianie kontenerów, wykonanie oznakowania. Koszt zadania wyniósł łącznie 938 864,76 zł.

4.8.1.3. GO.3. Gospodarka odpadami zawierającymi azbest

GO 3.1. Prowadzenie i aktualizacja rejestru wyrobów zawierających azbest oraz monitorowanie usuwania wyrobów zawierających azbest.

W ramach zadań związanych z gospodarką odpadami zawierającymi azbest Wydział Środowiska Urzędu Miasta Wrocławia wprowadza dane do Bazy Azbestowej na podstawie przyjętych Informacji o wyrobach zawierających azbest oraz realizowanego miejskiego programu usuwania azbestu. Baza Azbestowa jest dostępna na stronie internetowej: <https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/>. Baza zawiera dane o wyrobach zawierających azbest wykorzystywanych na terenie całego kraju.

GO 3.2. Usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Program usuwania azbestu jest realizowany nieprzerwanie od 2012 r. Program obejmuje:

- publikację w Biuletynie Informacji Publicznej informacji o naborze do programu;
- zebranie deklaracji osób wykorzystujących wyroby zawierające azbest na terenie Wrocławia zainteresowanych udziałem w programie;
- wybór wykonawcy w trybie zapytania ofertowego lub przetargu nieograniczonego,
- realizację usuwania wyrobów azbestowych pod nadzorem pracowników gminy;
- opracowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie zadania do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu;
- rozliczenie zadania i dotacji.

Opis realizacji zadań w 2022 r.

Usunięto 67,125 Mg wyrobów azbestowych z 37 nieruchomości. Koszt zadania wyniósł 94 171 zł. Środki na realizację zadania pochodziły z budżetu gminy, z WFOŚiGW oraz od przedsiębiorców zgłoszonych do programu.

Opis realizacji zadań w 2023 r.

Usunięcie 64,140 Mg wyrobów azbestowych z 46 nieruchomości. Koszt zadania wyniósł 129 537,14 zł. Środki na realizację zadania pochodziły z budżetu gminy, z WFOŚiGW oraz od przedsiębiorców zgłoszonych do programu.

4.8.1.4. GO.4. Zapobieganie powstawaniu odpadów

GO.4.1. Rozwój gospodarki obiegu zamkniętego (cyrkularnej) oraz tworzenie i utrzymanie punktów napraw i ponownego użycia produktów.

Nie pozyskano informacji na temat realizacji zadania w latach 2022-2023.

GO.4.2. Działania ukierunkowane na niemarnowanie żywności (tworzenie banków żywności).

Opis realizacji zadań w 2023 r.

Miasto Wrocław wraz z wybranymi Rodzinnymi Ogrodami Działkowymi w pilotażowej akcji, zachęcali działkowiczów oraz mieszkańców do dzielenia się nadwyżkami plonów warzyw i owoców, które pozostają na ogrodach działkowych. Działania realizowane były w ramach akcji: "Wrocław i Rodzinne Ogrody Działkowe nie marnują". W ramach akcji odbyły się działania informacyjno-edukacyjne podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie zrównoważonego rozwoju, gospodarki z obiegiem zamkniętym, podczas których odbyły się warsztaty ekologiczne. Lokalizacje oraz partnerzy akcji: ROD Lepsze Jutro, ul. Prusa 110, ROD Różanecznik, ul. Bezpieczna 83, ROD Marzenie, ul. Staroglobłowa 4, ROD Oaza, ul. Ślężnej 224. Koszt akcji wyniósł 6 599,96 zł ze środków miasta Wrocławia.

Miejska akcja "Wrocław i Targowiska nie marnują" była prowadzona w ramach miejskiej kampanii "Wrocław nie marnuje". Działania miały na celu podnoszenie atrakcyjności lokalnych bazarów i targowisk poprzez tworzenie Eko stref tj. regałów z książkami, zbiórki nakrętek i mikro elektroodpadów, jadłodzielni. Popularne we Wrocławiu jadłodzielnie, powstały na terenie targowisk i bazarków dzięki wsparciu Firmy Whirlpool Corporation, służą idei ograniczenia marnowania pożywienia i dzielenia się nim. Lokalizacje: Targowisko Niedźwiedzia, Targowisko Jemiołowa, Targowisko na Ptasiej oraz Bazar Komandor. Partnerami akcji byli: Targ na Ptasiej, Biuro Rozwoju Gospodarczego UM Wrocław, Wydział Klimatu i Energii UM Wrocław, Fundacja Dom Pokoju oraz Infopunkt Łokietka 5, Rada Osiedla Nadodrze, Inne Centrum – Fundacja Dom Pokoju.

GO.4.3. Działania edukacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami.

W latach 2022-2023 Spółka Ekosystem prowadziła szereg działań edukacyjnych obejmujących:

- warsztaty edukacyjne we wrocławskich szkołach i przedszkolach;
- zajęcia edukacyjne w PSZOKu;
- prowadzenie strefy edukacyjnej na stanowisku spółki Ekosystem, podczas wydarzeń odbywających się w przestrzeni miejskiej;
- organizację corocznych Rodzinnych Pikników Ekologicznych;
- warsztaty dla seniorów z właściwego segregowania odpadów oraz kompostowania;
- dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych przez spółkę Ekosystem;
- działania edukacyjne na stronie internetowej, profilu w social mediach, a także poprzez infolinię;
- realizację kampanii medialnych na antenie radia, telewizji.

Opis realizacji zadań w 2022 r.

Przeprowadzono warsztaty dla 1 150 dzieci, w ramach zajęć, które odbywały się w PSZOK-u przy ulicy Michalczyka 9. Uczestnicy dowiedzieli się w jaki sposób postępować z odpadami, jak prawidłowo je segregować i co dzieje się z odpadami po ich odebraniu. Poznali też takie zagadnienia jak „zero” czy „less waste”.

W ramach zajęć w szkołach podstawowych przedsiębiorstwa: Alba, Eneris, Chemeko przeprowadziły warsztaty na temat zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego z nimi postępowania, w których udział wzięło 7 277 uczestników.

W corocznych Rodzinnych Piknikach Ekologicznych wzięło udział ok. 800-1000 osób.

Opis realizacji zadań w 2023 r.

Spółka Ekosystem przeprowadziła szereg zadań edukacyjnych podczas których odbywały się wydarzenia w przestrzeni miejskiej, na terenie PSZOK, na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych i za pomocą infolinii. Wiele zadań miało charakter ciągły.

W grudniu 2023 r. podpisano umowę dotacji na dofinansowanie działań edukacyjnych prowadzonych na terenie wrocławskich szkół i przedszkoli. Działania obejmowały warsztaty edukacyjne oraz filmy dotyczące prawidłowej segregacji odpadów. Koszt zadania wyniósł 136 058 zł. Środki na realizację zadania pochodziły ze środków WFOŚiGW.

Przeprowadzono warsztaty dla 2 074 dzieci, w ramach zajęć, które odbywały się w PSZOKu przy ulicy Michalczyka 9.

W ramach zajęć w szkołach podstawowych, w których udział wzięło 690 uczestników przedsiębiorstwa: Alba, Eneris, Chemeko przeprowadziły warsztaty na temat zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego z nimi postępowania.

W Rodzinnych Piknikach Ekologicznych wzięło udział ok. 1 200 osób.

Centrum Edukacyjne Ekolandia we współpracy z Radami Osiedla oraz ROD przeprowadziła 14 warsztatów z właściwego segregowania odpadów oraz kompostowania, zorganizowanych w klubach seniora we Wrocławiu.

4.9. Zasoby przyrodnicze.

Tabela 8. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Zasoby przyrodnicze (ZP)

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
Cel: ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej na terenie Wrocławia			
Kierunek interwencji: ZP.1. Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazu			
ZP.1.1.	Kontynuacja prac nad opracowaniem i zatwierdzeniem planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	RDOŚ we Wrocławiu	realizowane
ZP.1.2.	Inwentaryzacje i ekspertyzy dot. zasobów przyrodniczych, a także prowadzenie i aktualizacja baz danych informacji o zasobach przyrodniczych	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
ZP.1.3.	Uwzględnienie ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym (szczególnie korytarzy ekologicznych, terenów zalewowych) poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy.	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
ZP.1.4.	Ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo z uwzględnieniem ich pojemności turystycznej oraz budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej	dyrekcja parku krajobrazowego, PGL LP, RDOŚ we Wrocławiu, organizacje turystyczne	realizowane

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
Kierunek interwencji: ZP.2. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków			
ZP.2.1.	Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych	Gmina Wrocław, Zarząd Zasobu Komunalnego	realizowane
ZP.2.2.	Poprawa stanu siedlisk i gatunków - wdrażanie działań ochronnych	dyrekcja parku krajobrazowego, PGL LP, RDOŚ we Wrocławiu, organizacje pozarządowe, właściciele i zarządcy nieruchomości	nie realizowane
ZP.2.3.	Realizacja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych	PGL LP, rolnicy	realizowane
ZP.2.4.	Ochrona dzikich zwierząt na terenie miasta	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
Cel: ZP. II. Rozwój terenów zieleni miejskiej zintegrowany z ochroną walorów przyrodniczych			
Kierunek interwencji: ZP.3. Ochrona oraz tworzenie zieleni na terenie miasta			
ZP.3.1.	Utrzymywanie i ustanawianie form ochrony przyrody, w tym konserwacja pomników przyrody	Urząd Miejski Wrocławia	realizowane
ZP.3.2.	Zwiększanie powierzchni zieleni na terenie Wrocławia (przeznaczanie gruntów na tereny zieleni, nasadzenia, założenia i utrzymanie terenów zieleni)	Urząd Miejski Wrocławia, Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Zasobu Komunalnego, Wrocławskie Mieszkania	realizowane
ZP.3.3.	Budowa systemu do zarządzania zasobem zieleni miejskiej we Wrocławiu: e-platforma Zieleń we Wrocławiu - etap 1	Zarząd Zieleni Miejskiej	realizowane
ZP.3.4.	Opracowanie i wdrożenie Planu Zazieleniania Miasta	Zarząd Zieleni Miejskiej	realizowane
ZP.3.5.	Zakładanie łąk kwietnych, ogrodów społecznych, schronień dla owadów, parków kieszonkowych, zielonych ścian i dachów, zielonych wiat przystankowych	Urząd Miejski Wrocławia, Zarząd Zieleni Miejskiej, Zarząd Zasobu Komunalnego	realizowane
Kierunek interwencji: ZP.4. Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych Wrocławia			
ZP.4.1.	Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody	dyrekcja parku krajobrazowego, PGL LP, organizacje pozarządowe, placówki szkolne i przedszkolne	realizowane
Cel: ZP.III. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej			
Kierunek interwencji: ZP.5. Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych			
ZP.5.1.	Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	Zarząd Zieleni Miejskiej, Urząd Miejski Wrocławia	realizowane

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
ZP.5.2.	Prace utrzymaniowe w lasach wszystkich form własności	Zarząd Zieleni Miejskiej (las komunalne), monitorowane: PGL LP, właściciele lasów prywatnych	realizowane
ZP.5.3.	Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej	Zarząd Zieleni Miejskiej (las komunalne), monitorowane: PGL LP, właściciele lasów prywatnych	realizowane
Kierunek interwencji: ZP.6. Zwiększanie lesistości			
ZP.6.1.	Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej	Zarząd Zieleni Miejskiej (las komunalne), monitorowane: PGL LP, właściciele lasów prywatnych	realizowane

4.9.1. ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej na terenie Wrocławia

4.9.1.1. ZP.1. Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazu

ZP.1.1. Kontynuacja prac nad opracowaniem i zatwierdzeniem planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000

Opis realizacji zadań w 2022 roku

W ramach realizacji zadania ZP 1.1 Kontynuacja prac nad opracowaniem i zatwierdzeniem planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 RDOŚ realizował następujące działania:

- Wydano Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu i RDOŚ we Wrocławiu z dnia 30 września 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grądy Odrzańskie PLB020002 (Dz. U. Woj. Dol. poz. 4665 i Dz. U. Woj. Opol. poz. 2652). Zadanie finansowane było ze środków budżetowych RDOŚ we Wrocławiu.
- Wykonany został projekt planu zadań ochronnych dla Obszar Natura 2000 Łęgi nad Bystrzycą (PLH020103) w ramach projektu nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

W ramach realizacji zadania ZP 1.1 Kontynuacja prac nad opracowaniem i zatwierdzeniem planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 RDOŚ realizował następujące działanie:

- wydano Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 2 marca 2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grądy w Dolinie Odry PLH020017 (Dz. U. Woj. Dol. poz. 1610 i Dz. U. Woj. Opol. poz. 934). Finansowane ze środków budżetowych RDOŚ we Wrocławiu.

ZP.1.2. Inwentaryzacje i ekspertyzy dot. zasobów przyrodniczych, a także prowadzenie i aktualizacja baz danych informacji o zasobach przyrodniczych

W ramach realizacji zadania w latach 2022-2023 wykonane zostały badania, oceny, ekspertyzy, konsultacje dendrologiczne, cięcia, zabezpieczenia pni oraz wzmocnienia mechaniczne dla drzew cennych we Wrocławiu. W zrealizowanej ocenie eksperckiej szczególną uwagę poświęcono 126 wybranym drzewom alejowym rosnącym przy torowisku przy ul. Olszewskiego. Została podjęta kontynuacja prac prowadzonych w 2020 r. Uaktualniono karty oceny drzew i wnioski z badań, podano propozycje działań naprawczych oraz wykonano inwentaryzację mykologiczną. W 2022 r. na ten cel zostało wydane 363 787 zł natomiast w 2023 r. wydano 224 385,45 zł z budżetu miasta. Informację na temat realizacji zadania przedstawił ZZM we Wrocławiu.

Zadanie objęło również poniższe formy przyrody:

- użytek ekologiczny Kuźniki w Dolinie Ślęzy - w 2022 r. dokonano odbioru umowy zawartej w 2021 r. z Uniwersytetem Wrocławskim Wydziałem Nauk Biologicznych, na przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych 4 obszarów na terenie miasta (Las Kuźnicki, Las Pracki, Łacha Farna, zbiorniki w Lesie Stabłowickim) pod kątem objęcia ich ochroną prawną (obiektową bądź obszarową). Na podstawie wyników ww. inwentaryzacji oraz wniosku strony społecznej o ustanowienie użytku ekologicznego na terenie Kuźnik przygotowano projekt uchwały w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego Kuźniki w Dolinie Ślęzy, który w styczniu 2024 r. przekazano na ręce Komitetu Obywatelskiej Inicjatywy Uchwałodawczej. Forma ochrony przyrody została przyjęta Uchwałą Nr LXXX/2113/24 RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA z dnia 18 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Kuźniki w Dolinie Ślęzy”. Celem ochrony użytku ekologicznego, jest zachowanie ostoi oraz miejsc rozmnażania i sezonowego przebywania chronionych i zagrożonych gatunków zwierząt takich jak m.in.: modraszek nausitous (*Phengaris nausithous*), czerwoczyk nieparek (*Lycaena dispar*), gąsiorek (*Lanius collurio*), podróżniczek (*Luscinia svecica*), dzięcioł średni (*Dendrocoptes medius*), wydra europejska (*Lutra lutra*) i bóbr europejski (*Castor fiber*) oraz wstępowania gatunków roślin zaliczanych współcześnie do zagrożonych wymarciem w skali Dolnego Śląska, jak: turzyca dwustronna (*Carex disticha*), rutewka wąskolistna (*Thalictrum lucidum*) i rogatek krótkoszyjkowy (*Ceratophyllum submersum*), a także zbiorowisk roślinnych przewodnich dla takich siedlisk przyrodniczych Natura 2000 jak m. in.: niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) – kod 6510, ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) – kod 6430, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) – 9170;
- rezerwat przyrody - w 2022 r. zawarto umowę z Wydziałem Nauk Biologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego na wykonanie opracowania pn. „Koncepcja zagospodarowania obszaru pól irygacyjnych we Wrocławiu”, w celu m.in. wyznaczenia obszarów najcenniejszych pod względem przyrodniczym a także zarekomendowania adekwatnej formy ochrony przyrody, którą należałoby je objąć. Na podstawie wyników otrzymanego opracowania sporządzono i złożono do właściwego organu – RDOŚ we Wrocławiu - wniosek o ustanowienie rezerwatu przyrody o powierzchni 751,3 ha na terenie pól irygacyjnych. Obecnie trwa procedura wypracowywania porozumienia z RDOŚ w przedmiotowej sprawie. Po ustanowieniu Pól Irygacyjnych rezerwatem przyrody, priorytetem będzie ochrona wartości przyrodniczych obszaru, cennych siedlisk, chronionych gatunków. O specyfice przyrodniczej pól irygacyjnych decyduje przede wszystkim: ich duża powierzchnia, sąsiedztwo Odry – jednej z największych rzek w kraju, stanowiącej naturalny korytarz ekologiczny roślin i zwierząt, sąsiedztwo Widawy, bliskość Lasu Rędziańskiego oraz brak zagospodarowania terenu w postaci zabudowy wielkopowierzchniowej i brak oświetlenia. Obiekt wyróżnia się szczególnie

wartościami przyrodniczymi oraz walorami krajobrazowymi. Pola są swoistym buforem między zabudowanym terenem miasta a obszarami chronionymi otaczającymi Wrocław, w tym szczególnie, bezpośrednio przylegającego do nich Specjalnego Obszaru Ochrony siedlisk Natura 2000 PLH020036 Dolina Widawy. Ponadto, położone są w obrębie krajowego korytarza ekologicznego, jakim jest dolina Odry. Korytarzem tym migrują m.in. ptaki i nietoperze, a część z nich zatrzymuje się na polach irygacyjnych. W 2022 r. na koncepcję pola irygacyjne (rezerwat) wydatkowano kwotę 6 150 zł;

- waloryzacja przyrodnicza doliny rzeki Ślęzy. W związku z realizowanym w ramach polityki społeczno- gospodarczej Wrocławia zadaniem, polegającym na tworzeniu nowych form ochrony przyrody, na podstawie uwarunkowań merytorycznych, formalno-prawnych, finansowych i własnościowych, w 2023 r. zlecono zespołowi naukowców z Uniwersytetu Wrocławskiego wykonanie na rzecz gminy opracowania pn.: „Waloryzacja przyrodnicza doliny rzeki Ślęzy”. Obszar został wyznaczony w związku z polityką rzeczną i przestrzenną miasta, które uznaje dolny rzeczne za obszary cenne przyrodniczo i rozpoczyna kompleksowe analizy pod kątem m.in. wyznaczenia granic obszarów, które docelowo mogą zostać objęte formą ochrony przyrody. Przebieg doliny Ślęzy na terenie miasta jest bardzo charakterystyczny, a wartościom przyrodniczym doliny towarzyszą walory krajobrazowe. Gmina Wrocław dąży do jak najpełniejszego ich zabezpieczenia i rozwijania. Wykonana waloryzacja zostanie odebrana w grudniu 2024 r. i na podstawie jej wyników zostaną zaplanowane kolejne kroki dotyczące polityki planistycznej obszaru.

ZP.1.3. Uwzględnienie ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym (szczególnie korytarzy ekologicznych) poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy

W procedurach planowania przestrzennego, w różnym stopniu, są stosowane rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne, które mają na celu ochronę różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych. Dobór rozwiązań jest każdorazowo dostosowany do lokalnych uwarunkowań, specyfiki obszaru i potrzeb związanych z celem i zakresem opracowania. Proces sporządzania dokumentów planistycznych we Wrocławiu odbywa się w ramach zadań własnych w Urzędzie Miejskim Wrocławia w Wydziale Planowania Przestrzennego.

ZP.1.4. Ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo z uwzględnieniem ich pojemności turystycznej oraz budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej

W ramach zadania ZZM realizował w latach 2022-2023 następujące działania:

- przebudowa mostku w Parku Wschodnim. Rozebranie starej uszkodzonej konstrukcji i budowa nowego obiektu. Inwestycja obejmowała wykonanie dokumentacji projektowej, rozbiórkę istniejącego żelbetonowego mostu i budowę nowego mostu;
- opracowanie dokumentacji zagospodarowania nieurządzonego terenu zieleni, przy ul. Potokowej na Maślicach, z podziałem na etapy. W 2023 r. zrealizowano etap I - budowę wieży do obserwacji przyrody;
- zagospodarowanie terenu zieleni przy ul. Kunickiego, Muchobór Wielki. Inwestycja objęła budowę układu komunikacyjnego, wprowadzenie elementów malej architektury, założenie zieleni - stworzenie niedużej przestrzeni wypoczynkowej w centrum miasta o znaczeniu ekologiczno - przyrodniczym - etap I;

- rewitalizacja parku przy ul. Melioranckiej - etap II inwestycji tj. porządkowanie terenu, budowa głównego ciągu komunikacyjnego z miejscami wypoczynku i montaż elementów małej architektury;
- Smocze Uroczysko - Strachocin Swojczyce Wojnów – dokumentacja projektowa i analiza przyrodnicza.

Koszt powyższych zadań wyniósł 3 389 229,71 zł z budżetu miasta.

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych prowadzi coroczną konserwację ścieżki edukacyjnej „Jarnołów - Ratyń”. Prace wykonane przez pracowników DZPK w ramach prac statutowych.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych prowadzi coroczną konserwację ścieżki edukacyjnej „Jarnołów - Ratyń”. Prace wykonane przez pracowników DZPK w ramach prac statutowych.ZP.2. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków.

ZP.2.1. Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych

Opis realizacji zadań w 2022 roku

ZZM w ramach bieżącego utrzymywania terenów zieleni miejskiej, na bieżąco prowadził wykaszanie lub usuwanie gatunków inwazyjnych w ramach prac konserwacyjnych. Prowadzenie monitoringu umożliwiała szybką reakcję i bieżące usuwanie roślin inwazyjnych w przypadku ich stwierdzenia na terenach będących w zasobie ZZM.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

ZZM w ramach bieżącego utrzymywania terenów zieleni miejskiej, na bieżąco prowadził wykaszanie lub usuwanie gatunków inwazyjnych w ramach prac konserwacyjnych. Prowadzenie monitoringu umożliwiała szybką reakcję i bieżące usuwanie roślin inwazyjnych w przypadku ich stwierdzenia na terenach będących w zasobie ZZM.

W ramach prowadzenia pielęgnacji zieleni ZZK wykonał następujące działania:

- eliminacja gatunków inwazyjnych tj. sumaka i bożodrzewu gruczołowatego we wnętrzu podwórzowym w obrębie ulic: Pawłowa Tęczowa Piłsudskiego, koszt wykonania 6 000 zł;
- eliminacja gatunków inwazyjnych tj. sumaka i bożodrzewu gruczołowatego we wnętrzu podwórzowym w obrębie ulic: Lelewela, Prostej, Grabiszyńskiej, Piłsudskiego, koszt 3 000 zł;
- eliminacja gatunków inwazyjnych tj. sumaka i bożodrzewu gruczołowatego we wnętrzu podwórzowym w obrębie ulic: Menniczej, Widok, Kazimierza Wielkiego, Wierzbowej, koszt 6 000 zł;
- eliminacja gatunków inwazyjnych tj. sumaka i bożodrzewu gruczołowatego we wnętrzu podwórzowym w obrębie ulic: Piłsudskiego, Muzealnej pl. Legionów pl. Muzealnego.

Środki przeznaczone na realizację w/w działań pochodziły w całości z budżetu miasta Wrocławia.

ZZK w 2023 r. prowadził pielęgnację zieleni we wnętrzu podwórzowym w obrębie ulic:

- Pawłowa, Tęczowa, Piłsudskiego;

- Lelewela, Prosta, Grabiszyńska, Piłsudskiego;
- Mennicza, Widok, Kazimierza Wielkiego, Wierzbowa;
- Piłsudskiego, Legionów, Pl. Muzealny, Muzealna.

W wyniku prac usunięto inwazyjne gatunki sumaka i bożodrzewu za łączną kwotę 20 000 zł.

Ponadto ZZK w ramach prowadzenia robót budowlanych oraz prac w zakresie kształtowania zieleni miejskiej w obrębie ulic: Kościuszki 30-32, Kościuszki 39-45 wykonał zabieg polegający na usunięciu inwazyjnego gatunku jakim jest rdestowiec ostrokończysty. Koszt realizacji 500 zł.

ZP.2.2. Poprawa stanu siedlisk i gatunków - wdrażanie działań ochronnych

Plany zadań ochronnych sporządza się i realizuje dla obszarów Natura 2000. Dokument powstaje w ciągu 6 lat od ustanowienia obszaru specjalnej ochrony ptaków lub zatwierdzenia przez Komisję Europejską obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Projekt planu sporządza sprawujący nadzór nad obszarem, zwykle Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, niekiedy Dyrektor Parku Narodowego. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia plan na okres 10 lat, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- cele działań ochronnych;
- określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania;
- wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Brak realizacji zadań w analizowanym okresie.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Brak realizacji zadań w analizowanym okresie.

ZP.2.3. Realizacja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych prowadziła w latach 2020-2024 działania rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach PROW na lata 2014-2020. Działania prowadzone były w dwóch wariantach:

- wariant 4.1 Zmienne wilgotne łąki trzęślicowe na powierzchni 2,47 ha;
- wariant 4.2 Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla na powierzchni 4,93 ha.

W ramach utrzymania dobrego stanu zachowania ww. siedlisk łąkowych na ten cel wydano w 2022 r. 6 290 zł w 2023 r. 5 542 zł, środki te pochodziły z budżetu RLDP we Wrocławiu.

W latach 2022-2023 prowadzono działania polegające na koszeniu łąk wraz ze zbiorem i wywozem biomasy ramach praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska. Koszt realizacji działania wyniósł w 2022 r. 7 955 zł i 14 937 zł w 2023 r., środki pochodziły z budżetu RLDP we Wrocławiu.

ZP.2.4. Ochrona dzikich zwierząt na terenie miasta

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Na zlecenie Gminy prowadzone jest całodobowe pogotowie interwencyjne ds. dzikich zwierząt oraz zapewnienie ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt pochodzących z terenu miasta Wrocławia. Działalność pogotowia ma na celu pomoc dzikim zwierzętom oraz ochronę mieszkańców przed zagrożeniami wynikającymi z bytowania dzikich zwierząt na terenie miasta. W ramach zadania prowadzone są działania:

- prowadzenie całodobowego dyżuru i przyjmowanie zgłoszeń dotyczących wypadków, kolizji drogowych lub innych zdarzeń z udziałem zwierząt dzikich na terenie miasta Wrocławia a następnie podejmowanie odpowiedniej interwencji w celu udzielenia pomocy zwierzętom;
- zapewnienie na potrzeby miasta Wrocławia ośrodka rehabilitacji zwierząt (w rozumieniu art. 75 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), do którego przyjmowano, leczono i rehabilitowano dzikie zwierzęta pochodzące z odłowów redukcyjnych oraz dzikie zwierzęta uszkodzone wskutek wypadków, kolizji drogowych lub innych zdarzeń z ich udziałem w granicach administracyjnych miasta Wrocławia;
- utrzymywanie w gotowości do działania sześciu odłowni stacjonarnych na dziki (*Sus scrofa*) rozlokowanych na terenie miasta oraz wykonywanie odłowów dzików z terenu miasta, w przypadkach występowania szczególnego zagrożenia powodowanego przez zwierzynę dla prawidłowego funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów produkcyjnych.

W ramach tych działań w 2022 r. podjęto 1548 interwencji, na skutek których do ośrodka rehabilitacji przekazano 164 zwierzęta. Na działalność pogotowia w 2022 r. wydano 287 820 zł. Środki te pochodziły z budżetu powiatu.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Na zlecenie Gminy kontynuowano prowadzenia pogotowania dla dzikich zwierząt. Na jego działalność przeznaczono 287 820 zł z budżetu powiatu. W 2023 r. podjęto 1736 interwencji oraz przekazano do ośrodka rehabilitacji 69 zwierząt.

W 2023 r. ZDiUM umieścił tablice informacyjne "UWAGA, JEŻE!" w miejscach ich występowania, celem zwiększenia ostrożności kierowców w tych miejscach oraz ograniczenie śmiertelności jeży pod kołami samochodów. Oznaczenia zostały zamontowane przy ulicach: ul. Hutniczej, ul. Jaracza, ul. Szkockiej, ul. Koreańskiej, ul. Odkrywców, ul. Ojca Beyzyma, ul. Lakierniczej. Koszt realizacji działania wyniósł 23 318 zł i pokryty całkowicie został pokryty ze środków budżetu miasta.

4.9.2. ZP. II. Rozwój terenów zieleni miejskiej zintegrowany z ochroną walorów przyrodniczych

4.9.2.1. ZP.3. Ochrona oraz tworzenie zieleni na terenie miasta

ZP.3.1. Utrzymywanie i ustanawianie form ochrony przyrody, w tym konserwacja pomników przyrody

Opis realizacji zadań w 2022 roku

Urząd Miasta Wrocławia Wydział Środowiska w ramach ochrony czynnej pomników przyrody zawarł 3 umowy na: badania specjalistyczne pomników przyrody, prace pielęgnacyjne i prace interwencyjne na pomnikach przyrody. Łącznie badaniami lub zabiegami pielęgnacyjnymi objęto 39 pomnikowych drzew na terenie całego miasta.

W ramach realizacji zadania w 2022 r. wykonano następujące działania:

- zawarto umowę na badanie statyki drzew zintegrowaną metodą tensometryczną i/lub badanie stanu zdrowotnego wnętrza pnia tomografem sonicznym (5 drzew) o numerach ewidencyjnych: 6, 12, 30A, 65, 105. Badanie statyki zintegrowaną metodą tensometryczną obejmuje dwa główne obszary: ocenę stabilności drzew w gruncie, ocenę odporności na złamanie pnia. Tomograf soniczny pozwala określić poziom i zasięg rozkładu drewna poprzez kontrolę prędkości przesyłu fali pomiędzy czujnikami umieszczanymi na pniu i porównanie uzyskanych wyników z prędkością fali w zdrowym drewnie drzewa badanego gatunku;
- zawarto umowę na wykonanie prac pielęgnacyjnych pomników przyrody o numerach ewidencyjnych: 1A, 2A, 2O, 6B, 9, 20, 21A, 27, 30A, 38, 40, 50, 60D, 63, 68, 87, 99A, 99B, 99C, 99D, 99E, 99F, 99G, 99H, 102. Prace pielęgnacyjne polegały głównie na: inspekcjach stanu zdrowotnego; usuwaniu suszu i zagrażających elementów koron, kontroli, regulacji i montażu mechanicznych wzmocnień koron; zabezpieczaniu ubytków; redukcji obwodowej koron; poprawie warunków stanowiskowych drzew. Oznakowano 4 drzewa ustanowione pomnikami przyrody w 2022 r.;
- zawarto umowę na przeprowadzenie prac interwencyjnych na pomnikach przyrody, w trybie pilnym. Na podstawie przedmiotowej umowy przeprowadzono prace interwencyjne na 9 obiektach pomnikowych o numerach ewidencyjnych: 2H, 2P, 23, 28, 60F, 66, 68, 99C, 100.

W 2022 r. podjęto działania mające na celu powołanie nowych formy ochrony przyrody:

- złożono Radzie Miejskiej Wrocławia projekty 4 uchwał w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie dzielnicy Maślice. Wszystkie projekty zostały przyjęte przez Radę Miejską Wrocławia na sesji w dniu 24 marca 2022 r. Uchwały powołujące 4 nowe pomniki przyrody weszły w życie w dniu 16 kwietnia 2022 r.;
- zlecono wykonanie opracowania "Koncepcja zagospodarowania pól irygacyjnych we Wrocławiu" na podstawie którego, sporządzono i złożono do właściwego organu – RDOŚ we Wrocławiu - wniosek o ustanowienie rezerwatu przyrody o powierzchni 751,3 ha na terenie pól irygacyjnych (dzielnica Osobowice).

Łącznie na realizację ww. zadań w 2022 r. wydano 174 630 zł (108 480 zł - pomniki przyrody, 6 150 zł – koncepcja pola irygacyjne rezerwat; 60 000 zł - inwentaryzacje i waloryzacje przyrodnicze terenów). Środki w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

Urząd Miasta Wrocławia Wydział Środowiska w ramach ochrony czynnej pomników przyrody zawarł 3 umowy. Łącznie badaniami lub zabiegami pielęgnacyjnymi objęto 43 pomnikowe drzewa na terenie całego miasta.

- „Prace interwencyjne na pomnikach przyrody” przeprowadzono prace interwencyjne na obiektach pomnikowych o numerach ewidencyjnych: 21A, 21B, 60F, 100, 84 oraz oznakowano pomniki przyrody o numerach 122A-122J, 123 i 124;
- „Prace pielęgnacyjne wybranych pomników przyrody” wykonanie prac pielęgnacyjnych pomników przyrody o numerach ewidencyjnych: 1A, 2B, 2G, 2R,

6D, 6H, 6I, 7, 8, 11, 12, 13, 14F, 15, 19, 24B, 28, 29, 30A, 41, 42, 45, 60C, 60E, 60H, 60J, 62, 65, 66, 68, 69, 73, 95, 103, 104, 105, 108, 109. Prace pielęgnacyjne polegały głównie na: inspekcjach stanu zdrowotnego, usuwaniu suszu i zagrażających elementów koron; kontroli, regulacji i montażu mechanicznych wzmocnień koron; zabezpieczaniu ubytków; redukcji obwodowej koron; poprawie warunków stanowiskowych drzew.

- „Analiza fizykochemiczna gleb na wybranych stanowiskach pomników przyrody we Wrocławiu” w celu poprawy warunków siedliskowych pomników przyrody- 8 stanowisk.

W 2023 r. podjęto działania mające na celu powołanie nowych form ochrony przyrody:

- przygotowano projekty dwóch uchwał w sprawie ustanowienia pomnikami przyrody grupy 10 dębów szypułkowych rosnących na polach irygacyjnych w rejonie ul. Wędkarzy i dębu szypułkowego rosnącego w rejonie ul. Pęgowskiej. Rada Miejska Wrocławia podjęła uchwały nr LXVII/1750/23 i LXVII/1751/23 w dniu 20 kwietnia 2023 r.;
- przygotowano projekt uchwały w sprawie ustanowienia pomnikiem przyrody dębu szypułkowego rosnącego w Lasku Kuźnickim we Wrocławiu. Rada Miejska Wrocławia podjęła uchwałę nr LXXV/1936/23 w przedmiotowej sprawie w dniu 23 listopada 2023 r.;
- Rada Miejska Wrocławia w dniu 13 lipca 2023 r. podjęła uchwałę nr LXXI/1843/23 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Lasek Oporowski";
- przygotowano projekt uchwały w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Las Pracki”, forma ochrony przyrody została ustanowiona uchwałą nr LXXIV/1880/23 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 października 2023 r.;
- zawarto umowę na sporządzenie eksperckiej opinii dendrologicznej w zakresie określenia stanu zdrowotnego buka zwyczajnego odm. czerwonołistnej rosnącego w Parku Klecińskim - drzewa spełniającego przesłanki do objęcia ochroną prawną;
- zawarto umowę na wykonanie "Waloryzacji przyrodniczej doliny rzeki Ślęzy". Obszar został wyznaczony w związku z polityką rzeczną i przestrzenną miasta, które uznają doliny rzeczne za obszary cenne przyrodniczo. Rozpoczęto kompleksowe analizy pod kątem m.in. wyznaczenia granic obszarów, które docelowo mogą zostać objęte formą ochrony przyrody.

Pomniki przyrody ustanowione w 2023 r. znajdują się na polach irygacyjnych na Osobowicach i w Lesie Kuźnickim.

Użytki ekologiczne ustanowione w 2023 r. zlokalizowane są na terenie osiedla Oporów i na terenie osiedla Maślice.

Łącznie na realizację zadania w 2023 r. wydano 208 050,62 zł. Środki w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia.

ZP.3.2. Zwiększanie powierzchni zieleni na terenie Wrocławia (przeznaczanie gruntów na tereny zieleni, nasadzenia, założenia i utrzymanie terenów zieleni)

W ramach realizacji zadania ZMZ zarządza terenami zieleni i stale podejmuje działania zmierzające do pozyskania nowych terenów na potrzeby zwiększenia powierzchni rekreacyjno - wypoczynkowych dla mieszkańców Wrocławia.

Stały wzrost powierzchni terenów zieleni miejskiej dla parków i zieleńców są wynikiem:

- przeprowadzonych inwestycji;

- zagospodarowania terenów niedostępnych i nieużytkowanych, ale także kontynuacją działań związanych z weryfikacją przyjętej klasyfikacji i zadań bieżących związanych z konserwacją i utrzymaniem istniejącej zieleni, w tym realizacji planu nasadzeń na nowych terenach.

Weryfikacja klasyfikacji wiąże się również z ujednoliceniem danych prowadzonych w systemie informacji przestrzennej w zakresie poszczególnych typów i kategorii zieleni.

Utrzymanie terenów zieleni realizowane jest w ramach podziału na zielen parkową, tereny zieleni przyulicznej oraz zieleni leśnej i lasów komunalnych. Podejmowane są również działania interwencyjne w zakresie konserwacji na pozostałych obszarach zieleni tymczasowej i nieurządzonej.

ZZM realizuje ponadto program nasadzeń drzew, krzewów, pnączy, bylin i roślin rabatowych. Prowadzone są działania mające na celu kontrolę prawidłowości prowadzonych nasadzeń i jakości dostarczanego materiału roślinnego. W ramach prac zakładane są nowe obsadzenia miejskich zieleńców, ale również podejmowane działania uzupełniające w ramach istniejących założeń.

Opis realizacji zadań w 2022 roku

- przejęto od innej jednostki Gminy Wrocław obiekt pn. Park przy ul. Świeradowskiej;
- zwiększono powierzchnię Parku Na Skraju, Parku Maślickiego w związku z realizacją zadań z zakresu utrzymanie zieleni parkowej i realizacją nasadzeń;
- przejęto do utrzymania nowe zieleńce w związku z realizacją inwestycji i włączeniem do klasyfikacji dla typu zieleniec obiekty pn.:
 - skwer przy ul. Arbuzowej;
 - skwer przy ul. Kowieńskiej – Litewskiej;
 - skwer przy ul. Centralnej, zieleniec przy ul. Krośnieńskiej – Nowodworskiej;
 - skwer przy ul. Dyrekcyjnej.
- przejęto skwer przy ul. Tolkmickiej i włączono do klasyfikacji zieleniec przy ul. Sanockiej, zieleniec przy ul. Warmińskiej, park kieszonkowy przy ul. Pereca (pow. poniżej 2 ha), teren zieleni - tzw. Park Widawski (pow. poniżej 2 ha), skwer przy ul. Zefirowej.

W 2022 r. powierzchnia zieleni miejskiej będącej w utrzymaniu ZZM wynosiła 2 858,74 ha. W raportowanym okresie ZZM wykonał nasadzenia na terenach zieleni miejskiej:

- 2574 drzewa;
- 29309 krzewów;
- 2302 pnączy;
- ok. 14450 bylin i traw ozdobnych;
- 158673 roślin rabatowych do ukwiecenia istniejących kwietników;
- ok. 173000 roślin cebulowych.

ZZM w 2022 r. na utrzymanie terenów wydał łącznie 38 535 000 zł, środki te w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia.

W raportowanym okresie ZZK zrealizował następujące działania inwestycyjne związane ze zwiększaniem powierzchni zieleni na terenie miasta:

- zagospodarowanie podwórka w obrębie ulic: pl. Nowy Targ, Jodłowej, Nankiera, Piaskowej. W ramach realizacji zadania wykonano prace polegające na zastosowaniu nawierzchni przepuszczalnych. Została zastosowana nawierzchnia

przepuszczalna: 1400 m² trawnika oraz 146 m² nawierzchni mineralnej oraz wykonano nasadzenia 21 drzew, 3 182 szt. krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 232 772 zł środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodzą z budżetu miasta Wrocławiu;

- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic: Henryka Pobożnego, Trzebnickiej, Jagiellończyka, Myśliwskiej. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna: 64 m² trawnika, 70 m² nawierzchni mineralnej oraz wykonano nasadzenia 1 drzewo oraz 1319 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 39 873 zł. Środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- zagospodarowanie terenu podwórka w obrębie ulic: Ziemowita Dobrej, Legnickiej Nabycińskiej. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna 936 m² trawnika, 1380 m² meby, ekokraty. Wykonano nasadzenia 19 drzew i 480 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 165 424 zł. Środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w kwartale ulic: Hallera Księgowa Makowa Słonecznikowa (Hallera 125 - 137). Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna 665 m² trawnika oraz 245 m² meby. Wykonano nasadzenia 3 drzew i 3619 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 215 857 zł, środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic: Jedności Narodowej, Ołbińskiej, Krętej, Słowiańskiej, Roosevelta. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna: 82 m² trawnika oraz 720 m² ekokraty, wykonano nasadzenia 89 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 35 195 zł, środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- zagospodarowanie terenu podwórka w obrębie ulic: Kotlarskiej, Łaciarskiej, Nożowniczej i pl. Nowy Targ. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna 150 m², nawierzchnia mineralna oraz 678 m² trawnika. Wykonano nasadzenia 32 drzew, 840 krzewów oraz 893 traw ozdobnych. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 150 476 zł, środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic: Pobożnego 1-9, Niemcewicz 17, Ołbińskiej 2a, Jedności Narodowej 88, 90. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna 569 m², kostki farmerskie i ekokraty i 9 szt. muldy rozsączającej oraz wykonano nasadzenia 10 drzew i 1684 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 463 856 zł, środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic: Oleśnickiej, Poniatowskiego, Jedności Narodowej, Kluczborskiej, Stefana Żeromskiego. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna 569 m², kostki farmerskiej i ekokraty i 9 szt. muldy rozsączającej oraz wykonano nasadzenia 10 drzew i 1 684 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 192 960 zł, środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego ograniczonego ulicami: Komuny Pułaskiego, Traugutta, Mierniczą. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna 47 m² kostka farmerska, 2 szt. muld chłonnych oraz wykonano nasadzenia 2 drzew oraz 1 040 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 52 668 zł, środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic: Cybulskiego, Pomorskiej Dubois, Drobnera. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna o powierzchni 550 m² i 5 szt. muld chłonnych oraz wykonano nasadzenia 5 drzew

i 2449 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 334 023 zł, środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;

- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic: Szczęśliwej, Jemiołowej Lwowskiej, Zaporoskiej, Skwierzyńskiej. Wykonano nasadzenia 140 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 6 581 zł, środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia.

W ramach zadania spółka Wrocławskie Mieszkania wprowadziła nasadzenia roślinności mających podnosić wartość estetyczną oraz funkcjonalną wewnątrz podwórzowych. Wprowadzono również elementy ogrodu deszczowego z uzupełnieniem infrastruktury o zielen. Lokalizacja: ul. Traugutta 80-84, ul. Prądyńskiego 3-7, ul. Brzeska 6, ul. Piastowska/Walecznych, ul. Rozbrat, ul. Reja/Walecznych, ul. Nowowiejska 112, pl. Mongolski 16, ul. Monte Casino 13a, Smoluchowskiego 24. Łącznie wprowadzono: 26 m² trawnika 667 m² krzewów, 3 m² trawy ozdobnej, 14 m² roślin płożących. Koszt inwestycji: 181 894,41 zł ze środków budżetu miasta Wrocławia.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

W 2023 r. przejęto do utrzymania nowe zieleńce w związku z realizacją inwestycji i włączeniem do klasyfikacji dla typu zieleniec obiekty pn.:

- park kieszonkowy przy ul. Kunickiego;
- skwer przy ul. Robotniczej;
- zieleniec przy ul. Grapowej;
- zieleniec przy ul. Kozanowskiej/ Pałuckiej.

W 2023 r. powierzchnia zieleni miejskiej będącej w utrzymaniu ZZM wynosiła 2 870,53 ha. W raportowanym okresie ZZM wykonał nasadzenia na terenach zieleni miejskiej:

- 2454 drzewa;
- 41128 krzewów;
- 3365 pnączy;
- ok. 21000 bylin i traw ozdobnych;
- 13600 roślin rabatowych do ukwiecenia istniejących kwietników;
- ok. 364700 roślin cebulowych.

ZZM w 2023 r. na utrzymanie terenów wydał łącznie 58 300 000 zł, środki te w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia.

W raportowanym okresie ZZK zrealizował następujące działania inwestycyjne związane ze zwiększaniem powierzchni zieleni na terenie miasta:

- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic: Pszennej, Żytniej, Jęczmiennej. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna: 252 m² trawników, 351m² zrębków oraz 228 m² maty przerostowej. Wykonano nasadzenia 3 drzew oraz 480 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 112 408 zł środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego ograniczonego ulicami: Paulińską, Pomorską, Nobla, Rydygiera. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna o powierzchni 236m² wykonana z kostki betonowo-azurowej, wykonano nasadzenia 2 drzew, 334 krzewów oraz 544 traw ozdobnych;
- zagospodarowanie wnętrza podwórzowego w obrębie ulic: Bp. Tomasza I, Łowieckiej, Pl. Staszica. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna o powierzchni 100m² wykonana z kostki betonowo- azurowej. Wykonano

nasadzenia 3 drzew i 1 450 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 138 248,78 zł środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;

- zagospodarowanie części wnętrza podwórzowego ograniczonego ulicami: Pl. Strzelecki, Łowiecka, Bp. Tomasza, pl. Staszica. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna w postaci trawnika o powierzchni 29m² oraz wykonano nasadzenia 6 drzew, 780 krzewów oraz 1 471 traw ozdobnych. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 125 013 zł środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- przebudowa placu zabaw we wnętrzu podwórzowym w obrębie ulic: Kluczborskiej, Żeromskiego, Nowowiejskiej, Barlickiego i Orzeszkowej. Została zastosowana nawierzchnia przepuszczalna: 175 m² nawierzchni żwirowej, 72 m² kory ogrodowej 42 m² kostki farmerskiej. Wykonano nasadzenia 3 drzew i 490 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 36 963 zł środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- budowa MZO w obrębie ulic: Pobożnego, Myśliwskiej, Jagiellończyka, Niemcewicza. Wykonano nasadzenia 96 krzewów. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 6 885 zł środki przeznaczone na realizację założeń w całości pochodziły z budżetu miasta Wrocławia;
- roboty budowlane oraz prace w zakresie kształtowania zieleni miejskiej w obrębie ulic: Kościuszki 30-32 i Kościuszki 39-45. Wykonano nasadzenia 7 drzew i 246 krzewów.

W ramach zadania spółka Wrocławskie Mieszkania wprowadziła nasadzenia roślinności mających podnosić wartość estetyczną oraz funkcjonalną wewnątrz podwórzowych. Wprowadzono również elementy ogrodu deszczowego z uzupełnieniem infrastruktury o zielen. Lokalizacja: ul. Chińska 2a, ul. Dembowskiego, ul. Pleszewska, ul. Hubska 41, ul. Szczytnicka 48. Łącznie wprowadzono: 100 m² trawnika 923 m² mikrokonieczyny drobnolistnej, 18 m² bylin, 175 m² żywopłotów, 275,5 m² krzewów, 190 m² kwiatów cebulowych. Koszt inwestycji: 286 544,40 zł ze środków budżetu miasta Wrocławia.

ZP.3.3. Budowa systemu do zarządzania zasobem zieleni miejskiej we Wrocławiu: e-platforma Zieleń we Wrocławiu - etap 1.

Zrealizowano budowę systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie i pozwalającego na lepszy kontakt z wybranymi podmiotami poprzez udostępnienie e- usług. Projekt realizowany przez ZZM oraz Centrum Usług Informatycznych. "Budowa Systemu do zarządzania zasobem zieleni miejskiej we Wrocławiu: e-platforma Zieleń we Wrocławiu - etap 1" nr RPDS.02.01.02-02-0012/21-00 w ramach Osi Priorytetowej nr 2 "Technologie informacyjno- komunikacyjne", Działania nr 2.1 "E-usługi publiczne", Poddziałania nr 2.1.2 "E-usługi publiczne - ZIT WROF" Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020.

Opis realizacji zadań w 2022 r.

W ramach budowy systemu przeprowadzono:

- inwentaryzację zieleni;
- sporządzenie bazy danych o zarządzanych nieruchomościach;
- promocję projektu.

Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 1 908 823 zł ze środków miasta Wrocławia oraz funduszy europejskich.

Opis realizacji zadań w 2023 r.

W ramach budowy systemu przeprowadzono:

- inwentaryzację zieleni;
- promocję projektu;

Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 411 686 zł ze środków miasta Wrocławia oraz funduszy europejskich.

ZP.3.4. Opracowanie i wdrożenie Planu Zazieleniania Miasta.

W ramach tworzenia Planu Zazieleniania Miasta stworzono jego szkic, który w latach 2021-2022 poddano konsultacji wśród NGO, ekspertów, naukowców i branżystów oraz mieszkańców. W 2023 r. na podstawie konsultacji sporządzono Raport z konsultacji Szkicu Planu Zazieleniania Miasta. Prace nad Planem Zazieleniania są czasowo wstrzymane ze względu na prowadzone prace nad Strategią 2050 oraz wszczęcie prac nad Planem Ogólnym, w celu zachowania spójności dokumentu z dokumentami kierunkowymi.

ZP.3.5. Zakładanie łąk kwietnych, ogrodów społecznych, schronień dla owadów, parków kieszonkowych, zielonych ścian i dachów, zielonych wiat przystankowych.

W 2022 r. w ramach zadania przeprowadzono:

- wykonanie parku kieszonkowego. Było to zadanie w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego 2020, projekt nr 297 pn.: „Psie Pole, Zakrzów, Zgorzelisko i Strachocin łączą siły – w zakresie zieleni przy ul. Litewskiej”;
- budowę samoobsługowych toalet w Parku Mamuta i w Parku Leśnickim, wyposażone w zielone dachy porośnięte rozchodnikiem.

W 2023 r. w ramach zadania przeprowadzono:

- założenie łąki kwietnej w ramach realizacji zadania pn. Zagospodarowanie nieurządzonego terenu na zieleniec przy ul. Gazowej – Etap II, realizowanego w ramach projektu nr 55 WBO 2021 pn. „Tarnogaj nie zapomina - skwer przy Gazowej im. Paula Schreibera. Koszt: 10 000 zł ze środków miasta Wrocławia;
- założenie łąki kwietnej wraz z 3 letnią pielęgnacją gwarancyjną przy placu Staszica. Koszt: 20 000 zł ze środków miasta Wrocławia;
- opracowanie dokumentacji projektowej i zagospodarowanie parku kieszonkowego przy ul. Chorwackiej we Wrocławiu. Koszt: 204 020 zł ze środków miasta Wrocławia.

W latach 2022-2023 ZZM prowadził również działania w ramach Zielonego Mecenatu. Powstały: łąka kwietna i dwie zielone wiaty przystankowe na pl. Powstańców Wielkopolskich, łąka kwietna o pow. 621 m² przy ul. Bardzkiej, łąka kwietna o pow. 1000m² przy ul. Bystrzyckiej (2022 r.), park kieszonkowy (łąka kwietna, nasadzenia krzewów i renowacja ścieżek) u zbiegu ulic Nowowiejskiej i Edyty Stein, domki dla owadów, założenie mikrolasu (las Miyawaki) u zbiegu ulicy Kołłątaja i Podwala (2023 r.).

4.9.2.2. ZP.4. Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych Wrocławia

ZP.4.1. Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody.

W ramach zadania Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych organizował wyjazdy na zajęcia stacjonarne i terenowe do Centrum Edukacji Ekologicznej i Krajoznawstwa "Salamandra" w Myśliborzu (Park Krajobrazowy "Chełmy") oraz na tereny innych parków

krajobrazowych województwa dolnośląskiego znajdujących się pod nadzorem Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych. W 2022 r. w zajęciach uczestniczyło 1320 osób, w 2023 r. było to 1965 osób. Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych dofinansował zajęcia, częściowo transport oraz częściowo wyżywienie grup. Środki na pokrycie kosztów pochodziły od samorządu województwa (42 000 zł) oraz z WFOŚiGW (71 200 zł).

4.9.3. ZP.III. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

4.9.3.1. ZP.5. Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych

ZP.5.1. Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa.

W 2022 r. opracowano Uproszczony Plan Urządzenia Lasu na okres gospodarczy od 01.01.2022 r. do 31.12.2031 r. dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do Gminy Miejskiej Wrocław. Przygotowany UPUL obejmuje tereny leśne Gminy Wrocław o łącznej powierzchni 112,64 ha, położone w obrębach: Grabiszyn, Kuźniki, Marszowice, Maślice, Oporów, Pilczyce, Pracze Odrzańskie, Ratyń Stabłowice, Złotniki, Żerniki, Kłokoczyce, Osobowice, Świniary, Zakrzów. Koszt zadania: 12 960 zł ze środków miasta Wrocławia.

Na podstawie opracowanej dokumentacji zgodnie z ustawą o lasach prowadzona i nadzorowana jest gospodarka leśna w lasach komunalnych Wrocławia. Polega ona na prowadzeniu wyłącznie cięć sanitarnych oraz cięć w drzewostanach młodszych klas wieku, tj. czyszczenia późne, trzebieże wczesne i późne z pozyskaniem drewna. W ramach cięć sanitarnych usuwane są drzewa martwe, obumarłe, stanowiące zagrożenie dla osób postronnych. Znaczna część drewna pozostawiana jest w lesie do naturalnego rozkładu. Zabiegi pielęgnacyjne w drzewostanach młodszych klas wieku polegają głównie na usuwaniu gatunków drzew niepożądanych (np. obcych), gatunków niewłaściwych dla danego siedliska oraz drzew uszkodzonych, chorych czy zajętych przez szkodniki.

ZP.5.2. Prace utrzymaniowe w lasach wszystkich form własności.

RDLP we Wrocławiu, w latach 2022-2023 prowadziła:

- prace w ramach zrównoważonej gospodarki leśnej na terenie Nadleśnictwa Oleśnica Śląska, leśnictwo Szczodre. Działania dotyczyły zachowania trwałości lasu, w tym ochrona, popieranie pożądanych gatunków w drzewostanach, wymiana pokoleń poprzez wprowadzanie nowych nasadzeń. Łączny koszt: 40 283 zł ze środków własnych RDLP;
- utrzymanie dróg przeciwpożarowych nr 1,2,31,30. Lokalizacja: Las Mokrzański, leśnictwo Gałów, oddz-265-271. Łączny koszt: 47 227 zł ze środków własnych RDLP;
- utrzymanie miejsc i obiektów turystycznych. Lokalizacja: Las Mokrzański. Łączny koszt wyniósł 2 327 zł ze środków własnych RDLP.

Opis realizacji zadań w 2023 r.

Utrzymanie porządku miejsc postoju pojazdów. Koszt: 432 zł ze środków własnych RDLP.

ZZM prowadzi kompleksową konserwację lasów komunalnych i terenów leśnych we Wrocławiu, w tym utrzymanie właściwego stanu sanitarnego drzewostanów, zabezpieczenie p. poż. oraz zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne. Łączny koszt zadania w latach 2022-2023 wyniósł 4 283 900 zł ze środków miasta Wrocławia.

ZP.5.3. Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej.

ZZM prowadził następujące działania:

- zabezpieczenie p. poż. terenów lasów komunalnych we Wrocławiu;
- utrzymanie punktów poboru wody w sprawności technicznej;
- informowanie społeczeństwa o zagrożeniu pożarowym oraz wskazanie dojazdów do punktów czerpania wody;
- utrzymanie przejezdności dróg na wypadek pożaru;
- odizolowanie terenów leśnych od otoczenia.

Działania były prowadzone w miesiącach występowania wzmożonego zagrożenia pożarowego (marzec-październik). Łączny koszt zadania: 84 900 zł ze środków miasta Wrocławia.

Lasy Państwowe nie prowadziły w latach 2022-2023 inwestycji w tym zakresie na terenie miasta Wrocław.

4.9.3.2. ZP.6. Zwiększanie lesistości

ZP.6.1. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej.

ZZM prowadził zalesienia gruntów porolnych. Prace polegały na nasadzeniu materiału roślinnego - 2-3 letnie sadzonki leśne, w rejonie ul. Ćwiczebna - Ślazowa oraz w rejonie ul. Ćwiczebna - Lipska we Wrocławiu.

Opis realizacji zadań w 2022 r.

Zalesienie 1,20 ha terenu porolnego w rejonie ul. Ćwiczebna – Ślazowa, dz. nr 2, AM 17, obręb: Osobowice.

Opis realizacji zadań w 2023 r.

Zalesienie 0,20 ha terenu porolnego w rejonie ul. Lipska – Ćwiczebna, dz. nr 2/1, AM 11, obręb: Osobowice.

Lasy Państwowe nie prowadziły w latach 2022-2023 inwestycji w tym zakresie na terenie miasta Wrocław.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi (PAP).

Tabela 9. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – zagrożenia poważnymi awariami (PAP)

Nr zadania	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Stan realizacji zadania
Cel: PAP.I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków			
Kierunek interwencji: PAP.1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii			
PAP.1.1.	Prowadzenie działalności inspekcyjnej podmiotów gospodarczych o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii oraz potencjalnych sprawców awarii	WIOŚ we Wrocławiu, KW PSP, Komenda miejska PSP we Wrocławiu	realizowane
PAP.1.2.	Poprawa technicznego wyposażenia służb WIOŚ, PWIS, PSP, OSP	WIOŚ we Wrocławiu, KW PSP, Komenda miejska PSP we Wrocławiu	realizowane

4.10.1. PAP.I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków

4.10.1.1. PAP.1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii

PAP.1.1. Prowadzenie działalności inspekcyjnej podmiotów gospodarczych o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii oraz potencjalnych sprawców awarii

Celem przedsięwzięcia był zakup nowoczesnych samochodów pożarniczych o wysokich parametrach technicznych, umożliwiających prowadzenie skutecznych działań ratowniczo-gaśniczych. W ramach zadania KW PSP Wrocław zakupiła w 2022 r.:

- ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy (GCBA) - Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 4 we Wrocławiu;
- średni samochód ratowniczo-gaśniczy (GBA) - Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 1 we Wrocławiu;
- średni samochód ratowniczo-gaśniczy (GBA) - Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 2 we Wrocławiu.

Nakładami finansowymi na realizację zadania były środki pochodzące z:

- gminy/miasta – 650 000 zł;
- samorządu województwa – 300 000 zł;
- NFOŚiGW – 1 773 291 zł;
- WFOŚiGW – 750 000 zł;
- Funduszu Wsparcia PSP – Program Modernizacji – 73 291 zł.

W ramach zadania WIOŚ we Wrocławiu przeprowadził kontrole w zakładach ZDR i ZZR.

W 2022 r. przeprowadził 3 kontrole w zakładach:

- MAGICTIME Małgorzata Michalska Sp. k. 51-501, Wrocław, Swojczycka 38 (ZZR);
- Zakłady Chemiczne ZŁOTNIKI 54-029, Wrocław, Żwirowa 73 (ZDR);
- PPG Deco Polska, 51-416, Wrocław, Kwidzyńska 8 (ZZR).

W 2023 r. przeprowadził 4 kontrole w zakładach:

- 3M Wrocław 51-424, Wrocław, Kowalska 143 (ZDR);
- Terminal Paliw we Wrocławiu BP 111 ORLEN 50-501, Wrocław, Swojczycka 44 (ZDR);
- WRATISLAVIA - BIODIESEL ,51-501, Wrocław, Monopolowa 4 (ZZR);
- Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich Kogeneracja 50-220, Wrocław, Łowiecka 24 (ZZR).

Dodatkowo w latach 2022-2023 WIOŚ przeprowadził 4 kontrole dokumentacyjne w zakładach ZDR (3 w 2022 r - oraz 1 w 2023 r.).

PAP.1.2. Poprawa technicznego wyposażenia służb WIOŚ, PWIS, PSP, OSP

Opis realizacji zadań w 2022 roku

W ramach realizacji zadania WIOŚ we Wrocławiu przeprowadził dwie kontrole w zakładach o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) oraz jedną kontrolę w zakładzie o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR):

- MAGICTIME Małgorzata Michalska sp. k., 51-501, Wrocław, Swojczycka 38 (ZZR);
- PPG Deco Polska, 51-416, Wrocław, Kwidzyńska 8 (ZZR);
- Zakłady Chemiczne ZŁOTNIKI, 54-029, Wrocław, Żwirowa 73 (ZDR).

Dodatkowo WIOŚ we Wrocławiu przeprowadził trzy kontrole dokumentacyjne w zakładach dużego ryzyka wystąpienia awarii.

Opis realizacji zadań w 2023 roku

W ramach realizacji zadania WIOŚ we Wrocławiu przeprowadził dwie kontrole w zakładach o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) oraz dwie kontrole z zakładach o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR):

- WRATISLAVIA - BIODIESEL, 51-501, Wrocław, Monopolowa 4 (ZZR);
- Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich Kogeneracja, 50-220, Wrocław, Łowiecka 24 (ZZR);
- 3M Wrocław 51-424, Wrocław, Kowalska 143 (ZDR);
- Terminal Paliw we Wrocławiu BP 111 ORLEN, 50-501, Wrocław, Swojczycka 44 (ZDR).

Dodatkowo WIOŚ we Wrocławiu przeprowadził jedną kontrolę dokumentacyjną w zakładzie dużego ryzyka wystąpienia awarii.

5. Wskaźniki monitorowania.

Monitoring realizacji Programu został oparty na wskaźnikach oceny jakości środowiska. W tej analizie oceniono system monitoringu pod kątem dostępności danych, aktualności założeń wskaźników oraz ich zgodności z celami programu.

W Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030 ustalono 45 wskaźników z wartościami bazowymi.

W poniższej tabeli zestawiono wskaźniki środowiskowe Programu dla roku bazowego 2019 oraz dla lat 2022 – 2023. Wartości te zostały określone na podstawie danych pozyskanych z GIOŚ, GUS oraz Urzędu Miasta i jednostek podległych. W celu ułatwienia odczytywania danych, w tabeli zastosowano oznaczenie kolorystyczne:

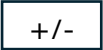
	- poprawa wskaźnika;
	- pogorszenie wskaźnika;
	- brak wyraźnej tendencji/istotnych zmian lub niedostępność danych (+/-).

Tabela 10. Wskaźniki monitorowania³

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość docelowa wg POŚ	Wartość bazowa wg POŚ	Źródło danych	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Wartość wskaźnika w 2023 r.	Trend zmian w wyniku realizacji POŚ
1	Stężenie średnioroczne B(a)P w powietrzu	ng/m ³	1	ul. Orzechowa – 1,43 Wyb. J.C. Korzeniowskiego – 1,64	GIOŚ	ul. Orzechowa – 1,3 Wyb. J.C. Korzeniowskiego – 1,2	ul. Orzechowa – 0,6 Wyb. J.C. Korzeniowskiego – 0,6	spadek
2	Wielkość emisji dwutlenku węgla z obszaru gminy w danym roku / stopień redukcji emisji w stosunku do roku bazowego	Mg CO ₂ e/rok /%	osiągnięcie poziomu redukcji o 30% w stosunku do roku bazowego (1990)	Wartość bazowa dla 1990 roku – 4 823 886	Urząd Miejski Wrocławia	4 744 022/ 1,66	b.d.	+/-
3	Przeprowadzenie akcji/kampanii edukacyjnej dot. jakości powietrza	szt./rok	co najmniej 2 akcje rocznie	-	Urząd Miejski Wrocławia	9 ⁴	15 ⁵	wzrost
4	Liczba kotłów na paliwo stałe, które zostały wymienione na niskoemisyjne	szt.	24 531	-	Urząd Miejski Wrocławia	3 635	2 442	wzrost
5	Liczba budynków miejskich poddanych termomodernizacji	szt.	5 budynków/rok	11	Urząd Miejski Wrocławia	46	69	wzrost
6	Liczba gospodarstw ogrzewających mieszkania gazem	szt.	50 000	45 414	GUS	68 321	b.d.	wzrost

³ Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji

⁴ Wartości wskaźników 3 i 4 za 2022 r. pochodzą ze „Sprawozdania okresowego z realizacji programu ochrony powietrza za rok 2022”

⁵ Wartości wskaźników 3 i 4 za 2023 r. pochodzą ze „Sprawozdania okresowego za rok 2023 z realizacji programu ochrony powietrza oraz jego aktualizacji”

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość docelowa wg POŚ	Wartość bazowa wg POŚ	Źródło danych	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Wartość wskaźnika w 2023 r.	Trend zmian w wyniku realizacji POŚ
7	Sprzedaż energii ciepłej na cele komunalno-bytowe dla budynków ogółem	GJ/rok	8 000 000	7 785 952	GUS	6 300 305	b.d.	spadek
8	Liczba kontroli nieruchomości pod kątem przestrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach oraz przestrzegania tzw. uchwały antysmogowej w ciągu roku	szt./rok	wzrost o 200 kontroli rocznie (przyrost roczny)	4 779	Straż Miejska	28 147	44 381	znaczny wzrost
9	Produkcja energii z OZE zainstalowanych na budynkach miejskich i obiektach prywatnych	MWh	50 000 MWh rocznie	38 940	Urząd Miejski Wrocławia, URE	49 600	b.d.	wzrost
10	Długość ścieżek rowerowych	km	460	360,37	Urząd Miejski Wrocławia (BZM), zarządcy dróg, GUS	393	416,08	wzrost
11	Liczba parkingów P&R	szt.	30	25	Urząd Miejski Wrocławia zarządcy dróg, GUS	34	36	wzrost
12	Liczba miejsc postojowych w ramach systemu Park&Ride	szt.	3 200	2 218	Urząd Miejski Wrocławia, zarządcy dróg, GUS	2 566	2 751	wzrost
13	Liczba wymienionych autobusów na pojazdy spełniające min. normę EURO6	szt./rok	15 szt./rok	-	Urząd Miejski Wrocławia, MPK sp. o.o.	0	13*	wzrost
14	Długość tras tramwajowych	km	105	92,83	Urząd Miejski Wrocławia,	201,48	219,13	wzrost

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość docelowa wg POŚ	Wartość bazowa wg POŚ	Źródło danych	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Wartość wskaźnika w 2023 r.	Trend zmian w wyniku realizacji POŚ
					MPK sp. o.o.			
15	Udział torowisk w stanie dobrym i bardzo dobrym	%	90	18	Urząd Miejski Wrocławia, MPK sp. o.o.	71,04	69,82	wzrost
16	Długość dróg poddanych czyszczeniu na mokro	km/rok	ok. 1 000 km/rok	ok. 1 000 km/rok	Urząd Miejski Wrocławia, Ekosystem	379	381	+/-
17	Liczba osób narażonych na ponadnormatywny hałas na terenie Wrocławia (wskaźnik L_{DWN}) - hałas drogowy i kolejowy ⁶	os.	Hałas drogowy: 12 278 Hałas kolejowy: 3 930	Hałas drogowy: 14 912 Hałas kolejowy: 6 970	SMH	Hałas drogowy: 23 800 Hałas kolejowy: 0	b.d.	hałas drogowy: wzrost
								hałas kolejowy: spadek
18	Liczba osób narażonych na ponadnormatywny hałas na terenie Wrocławia (wskaźnik L_N) - hałas drogowy i kolejowy	os.	Hałas drogowy: 7 733 Hałas kolejowy: 2 938	Hałas drogowy: 11 060 Hałas kolejowy: 5 516	SMH	Hałas drogowy: 6 700 Hałas kolejowy: 0	b.d.	spadek
19	Udział ogólnej liczby punktów pomiarowych, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	%	0	0	GIOŚ	nie badano	0	bez zmian

⁶ Wartości wskaźników 17 i 18 pochodzą z opracowania SMH (Strategiczna Mapa Hałasu): https://geoportal.wroclaw.pl/mapy/mapa_halasu/

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość docelowa wg POŚ	Wartość bazowa wg POŚ	Źródło danych	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Wartość wskaźnika w 2023 r.	Trend zmian w wyniku realizacji POŚ
20	Udział JCWP o stanie/potencjale dobrym i bardzo dobrym	%	30	0	RZGW we Wrocławiu	b.d.	0**	+/-
21	Udział JCWPd o bardzo dobrej lub dobrej jakości	%	100	100	GIOŚ/PGW	b.d.	100***	+/-
22	Liczba zrealizowanych przez miasto inwestycji w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury	szt.	40/rok	49	Urząd Miejski Wrocławia	78	109	wzrost
23	Liczba działań edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych dotyczących zmian klimatu	szt.	co najmniej 2 kampanie rocznie	106	Urząd Miejski Wrocławia	380	518	wzrost
24	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	35	38	GUS	44,9	22,8	spadek
25	Zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych	m ³	Spadek o 5%	98,1	GUS	107,7	76,9	spadek
26	Długość czynnej sieci wodociągowej (magistralnej i rozdzielczej)	km	1 566,7	1 542,8	MPWiK	1 580,40	1 594,85	wzrost
27	Długość sieci kanalizacyjnej (sanitarnej i ogólnospławnej)	km	1 329,2	1 264,3	MPWiK	1 300,59	1 326,67	wzrost
28	Długość sieci kanalizacji deszczowej	km	575,3	555,3	MPWiK	579,67	582,01	wzrost
29	Liczba zbiorników bezodpływowych (tzw. szamb)	szt.	1 900	2 332	GUS	3 111	3 040	wzrost

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość docelowa wg POŚ	Wartość bazowa wg POŚ	Źródło danych	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Wartość wskaźnika w 2023 r.	Trend zmian w wyniku realizacji POŚ
30	Udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych (grunty użytkowane rolniczo)	%	od 20 do 38	od 21 do 40	OSCHR	33+19 (52)	10+16 (26)	+/-
31	Powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych poddana rekultywacji	ha/rok	5 ha/rok	-	Urząd Miejski Wrocławia	7	7	wzrost
32	Udział niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w ogólnym strumieniu odpadów komunalnych	%	- (spadek)	65	Sprawozdanie Prezydenta Miasta	59,74	58,77	spadek
33	Poziom odzysku, w tym recyklingu odpadów komunalnych 4 frakcji ^a / Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych ^b	%	60	51 ^a	Sprawozdanie Prezydenta Miasta	29,73 ^b	35 ^b	Brak możliwości oszacowania, ponieważ od 2022 r. zmienił się sposób obliczania wskaźnika
34	Masa unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest	Mg	- (wzrost)	1 311,9	Baza Azbestowa	1494,992	1620,275	wzrost
35	Liczba ustanowionych planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	szt.	6	4	RDOŚ we Wrocławiu	0	0	+/-
36	Liczba ustanowionych planów ochrony dla parków krajobrazowych	szt.	1	0	dyrekcja parku krajobrazowego	0	0	+/-

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość docelowa wg POŚ	Wartość bazowa wg POŚ	Źródło danych	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Wartość wskaźnika w 2023 r.	Trend zmian w wyniku realizacji POŚ
37	Powierzchnia siedlisk przyrodniczych oraz liczba gatunków objętych zabiegami czynnej ochrony	ha/szt.	5/5	-	RDOŚ we Wrocławiu, dyrekcja parku krajobrazowego, PGL LP	7,4/ b.d.	7,4/ b.d.	wzrost
38	Powierzchnia/ liczba obszarów chronionych (powierzchnia bez obszarów Natura 2000) ****	ha/ szt.	750/125	723,7/120	GUS, GDOŚ (CRFOP)	723,7/125	750,81/130	wzrost
39	Powierzchnia terenów zieleni (parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej, zieleń uliczna, cmentarze, ogrody działkowe)	ha	3 800,00 (12,97% powierzchni miasta)	3 630,11	GUS, Urząd Miejski we Wrocławiu	4 030,55	4 038,16	wzrost
40	Bilans nasadzeń i wycinek drzew (Różnica pomiędzy liczbą drzew posadzonych a poddanych wycince w ciągu roku na gruntach Gminy Wrocław)	szt.	większe lub równe 0	2 684	Zarząd Zieleni Miejskiej	1 370	3 020	wzrost
41	Powierzchnia występowania zieleni wysokiej	ha	większe lub równe 6 111,85 ha	6 111,85 (20,87% powierzchni miasta)	Urząd Miejski we Wrocławiu	7 362,88	7 362,88	wzrost
42	Powierzchnia terenów zieleni na mieszkańca	ha	175 m²/mieszk.	167,3 m²/mieszk.	Urząd Miejski we Wrocławiu	157,34	159,98	+/-
43	Dostępność do terenów zieleni (dla obszaru śródmiejskiego i ogółem)	%	96 – dla obszaru śródmiejskiego 85 – dla miasta ogółem	94,48/80,7	Urząd Miejski we Wrocławiu	95,633/83,81	95,643/83,96	wzrost

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość docelowa wg POŚ	Wartość bazowa wg POŚ	Źródło danych	Wartość wskaźnika w 2022 r.	Wartość wskaźnika w 2023 r.	Trend zmian w wyniku realizacji POŚ
44	Lesistość	%	7,65	7,6	GUS	7,7	7,8	wzrost
45	liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii (odpowiadających definicji zawartej w art. 3 pkt 23 ustawy POŚ)	szt.	0	2	GIOŚ	0	3	+/-
* w 2023 r. wprowadzono 13 szt. autobusów EV (autobusy elektryczne). Od września 2023 r. w użyciu jest 11 autobusów. Miasto nie posiada pojazdów z normą emisji spalin Euro IV i niższą; ** informacja udzielona na podstawie danych o stanie ogólnym JCWP (10 JCWP - zły stan wód) na terenie miasta Wrocławia zawartych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry wprowadzonego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 16.11.2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 335) - Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.); *** informacja udzielona na podstawie danych o stanie JCWPd (4 JCWPd w stanie dobrym) na terenie miasta Wrocławia zawartych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry wprowadzonego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 16.11.2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 335) - Ocena stanu (2019) wg Rozporządzenia MG MiŻS z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148); **** Powierzchnia ogółem z bazy GUS BDL obejmuje parki krajobrazowe i użytki ekologiczne; liczba obszarów chronionych pochodzi z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez GDOŚ (https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/), obejmuje: pomniki przyrody, park krajobrazowy, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, użytki ekologiczne i Obszary Natura 2000.								

6. Zestawienie kosztów planowanych i poniesionych.

Koszty zaplanowane w „Programie Ochrony Środowiska dla miasta Wrocławia na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030”, jak również te przeznaczone na realizację zadań w latach 2022-2023 są zestawione w tabeli poniżej. Kwoty przeprowadzonych inwestycji oraz źródło finansowania uzyskano z ankiet przeprowadzonych wśród jednostek działających na terenie miasta. Koszty podzielono według komponentów środowiska oraz zadań im przypisanych.

Największym źródłem finansowania był budżet miasta Wrocław oraz środki własne przedsiębiorstw wykonujących wyznaczone zadanie. Dodatkowymi źródłami finansowania były środki pozyskane z UE, NFOŚiGW oraz budżetu Państwa.

Tabela 11 Zestawienie poniesionych kosztów na realizację zadań, w latach 2022-2023, w podziale na źródło finansowania⁷

Komponent	Zadanie	Suma środków [zł]		Źródło pochodzenia środków	
		2022	2023	2022	2023
Klimat i Jakość Powietrza	OKJP.1.1.	środki własne	środki własne	GIOŚ	GIOŚ
	OKJP.1.2.	środki własne	środki własne	środki miasta	środki miasta
	OKJP.1.3.	441 642,82	130 712,41	środki miasta	środki miasta
	OKJP.2.1.	środki własne	środki własne	środki miasta	środki miasta
	OKJP.2.2.*	51 380 404,43	35 622 525,19	środki miasta (50 017 964,39 zł), środki unijne (1 362 440,04 zł)	środki miasta (32 968 918,54 zł), środki unijne (2 653 606,65 zł)
	OKJP.2.3.	633 826,24	659 968,26	środki miasta	środki miasta
	OKJP.2.4.*	26 270 198,4	37 818 292,47	środki miasta (24 907 758,39 zł), inne środki finansowania, w tym środki unijne (1 362 440,01 zł)	środki miasta (35 164 685,82 zł), inne środki finansowania, w tym środki unijne (2653606,65 zł)
	OKJP.2.5.	42 941 810,74	69 625 394,67	NFOŚiGW (8 993 967 zł), Fortum Power and Heat (33 947 843,74 zł)	NFOŚiGW (16 450 700 zł), Fortum Power and Heat (53 174 694,67 zł)
	OKJP.2.6.	199 973,4	21 000	środki miasta	środki własne jednostki
	OKJP.2.7.	21 150	13 950	środki własne jednostki	środki własne jednostki
	OKJP.2.8.	0	21 000	-	środki własne jednostki
	OKJP.2.9.	87 689,3	209 163,96	środki miasta	środki miasta
	OKJP.3.1.	129 800 603,5	167 384 643	środki miasta (79 781 072 zł), środki unijne (50 019 531,5 zł)	środki miasta (139 146 271 zł), środki unijne (28 238 372 zł)
	OKJP.3.2.	b.d.	2 250 537,67	b.d.	środki własne jednostki (ZDiUM)
	OKJP.3.3.	7 875 043,02	5 475 184,97	środki miasta	środki miasta
	OKJP.3.4.	516000	b.d.	środki własne jednostki (SAW)	b.d.
	OKJP.3.5.	181 434 013,7	199 207 180,67	środki miasta (125 502 584 zł), środki unijne (45 603 377 zł)	środki miasta (90 858 457 zł), środki unijne (77 881 905 zł)
	OKJP.3.6.***	3 854 428,59	3 854 428,59	b.d.	b.d.

⁷ Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Komponent	Zadanie	Suma środków [zł]		Źródło pochodzenia środków	
		2022	2023	2022	2023
	OKJP.3.7.**	b.d.	6 653 686	koszt budowy stacji po stronie Operatorów	koszt samej infrastruktury: MPK (6 496 102 zł), NFOŚiGW (157 584 zł)
	OKJP.3.8.	b.d.	70 425 607,56	b.d.	środki własne jednostki (MPK - 35 212 803,78 zł), NFOŚiGW (21 063 000 zł)
	OKJP.3.9.**	172 913 400	15 719 400	MPK (96 830 603 zł), środki unijne (76 082 797 zł)	MPK
	SUMA	540 719 581,31	541 651 857,76		
Hałas	ZH.1.1	404 301	0	środki miasta	-
	ZH 1.2	146 862	161 622	Port Lotniczy Wrocław	Port Lotniczy Wrocław
	ZH 1.3	środki własne	środki własne	środki miasta	środki miasta
	ZH 1.4	0	0	-	-
	ZH 1.5	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	ZH 1.6	389 678,48	639 368,36	środki miasta	środki miasta
	ZH.2.1.	12 178 926,51	b.d.	GDDKiA	b.d.
	ZH.2.2.	800 000	1 300 000	ZZM	ZZM
	SUMA	13 919 767,99	2 100 990,36		
Pola elektromagnetyczne	PEM.1.1.	0	środki własne	-	GIOŚ
	PEM.1.2.	0	0	-	-
	SUMA	-	-		
Gospodarka Wodna	GW 1.1.	0	0	-	-
	GW 1.2	828 669,62	746 850	MPWiK	MPWiK
	GW 1.3	środki własne	środki własne	RZGW we Wrocławiu, WIOŚ	RZGW we Wrocławiu, WIOŚ
	GW 2.1	0	0	-	-
	GW 2.2	0	0	-	-
	GW 3.1	0	0	-	-

Komponent	Zadanie	Suma środków [zł]		Źródło pochodzenia środków	
		2022	2023	2022	2023
	GW 3.2	środki własne	środki własne	środki miasta	środki miasta
	GW 3.3	74 974 482,87	59 384 297,19	środki miasta (68 495 693,30 zł), inne środki finansowania, w tym w tym środki unijne (6 478 789,58 zł)	środki miasta (54 519 331,20 zł), inne środki finansowania, w tym w tym środki unijne (4 864 965,99 zł)
	GW.3.4	508 000	499 000	środki miasta	środki miasta
	GW.3.5	118 800	120 000	środki miasta	środki miasta
	GW.4.1	0	0	-	-
	GW.4.2	środki własne	środki własne	środki miasta	środki miasta
	GW.4.3	0	0	-	-
	GW.4.4.	64 130 772,18	22 409 686,44	środki państwowe (532 794,83 zł), BRRE, MBOiR, PODOW - pożyczka 2020; środki towarzyszące BP (63 597 977,35 zł)	środki państwowe (414 963,3 zł), BRRE, MBOiR, PODOW - pożyczka 2020; środki towarzyszące BP (21 994 723,14 zł)
	GW.4.5.	0	0	-	-
	GW.4.6.	4 502 641,94	9 355 933,75	RZGW (515 412,52 zł), środki państwowe (1 011 867,09 zł)	RZGW (3 987 229,42zł), środki państwowe (8 344 066,66 zł)
	SUMA	144 234 696,99	92 515 767,38		
Gospodarka wodno-ściekowa	GWS 1.1.	1 363 533,73	3 230 479,43	MPWiK	MPWiK
	GWS.1.2.	3 474 439,43	3 545 695,83	MPWiK	MPWiK
	GWS.1.3.	środki własne	środki własne	UM Wrocławia, MPWiK, Hydropolis	UM Wrocławia, MPWiK, Hydropolis
	GWS.2.1.	2 920 517,23	2 976 179,2	MPWiK	MPWiK
	GWS.2.2.	46 910 250,72	44 195 041,44	MPWiK (31 192 433,51 zł), środki unijne (15 717 817,21 zł)	MPWiK (39 645 608,63 zł), środki unijne (4 549 432,81 zł)
	GWS.2.3.	10 345 439,12	4 689 316,21	MPWiK (8 220 739,19 zł), środki unijne (2 124 699,93 zł)	MPWiK (787 258,21 zł), środki unijne (3 902 058,14 zł)
	GWS.2.4.	środki własne	środki własne	środki miasta	środki miasta
	SUMA	65 014 180,23	58 636 712,11		

Komponent	Zadanie	Suma środków [zł]		Źródło pochodzenia środków	
		2022	2023	2022	2023
Gleby	GL.1.1.	2 403 326	3 519 009	środki miasta	środki miasta (3 251 792 zł), MPWiK (267 217 zł)
	GL.1.2.	środki własne	środki własne	środki miasta	środki miasta
	GL.2.1.	środki własne	środki własne	RDOŚ, środki powiatu	RDOŚ, środki powiatu
	GL.2.2.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	GL.2.3.	0	0	-	-
	SUMA	2 403 326	3 519 009		
Gospodarka odpadami	GO 1.1	270 623 825,36	500 710 470,71	środki miasta (67 270 170,1 zł), inne środki (203 353 655,26 zł)	środki miasta
	GO.1.2	225 962,13	251 600,59	środki miasta	środki miasta
	GO.2.1.	161 272,9	777 591,86	środki miasta	środki miasta
	GO.3.1.	środki własne	środki własne	środki miasta	środki miasta
	GO 3.2.	94 171	129 537,14	środki miasta (64 575,58 zł), WFOŚiGW (18 795 zł), przedsiębiorcy (10 800,42 zł)	środki miasta (86 500,64 zł), WFOŚiGW (17 959,2 zł), przedsiębiorcy (25 077,3 zł)
	GO.4.1.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	GO.4.2.	b.d.	6 599,96	b.d.	środki miasta
	GO.4.3.	b.d.	136 058	b.d.	WFOŚiGW, środki przedsiębiorstw
	SUMA	270 943 958,49	501 234 266,40		
Ochrona Przyrody	ZP.1.1.	środki własne	środki własne	środki miasta	środki miasta
	ZP.1.2.	369 937	224 385,45	środki miasta	środki miasta
	ZP.1.3.	środki własne	środki własne	środki miasta	środki miasta
	ZP.1.4.	środki własne	3 389 229,71	środki miasta, DZPK	środki miasta (3 389 229,71 zł), DZPK
	ZP.2.1.	0	20 500	-	środki miasta (20 000 zł), inne środki finansowania, w tym środki unijne (500 zł)
	ZP.2.2.	0	0	-	-

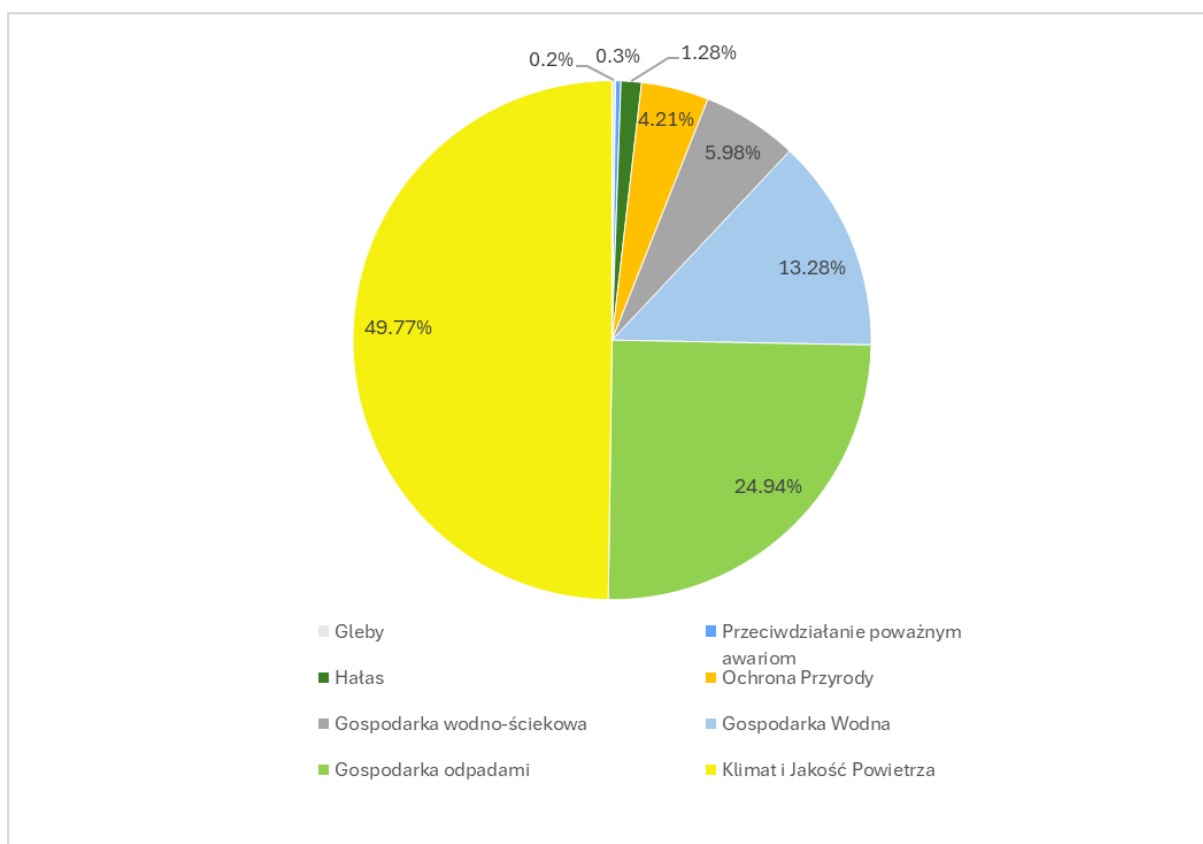
Komponent	Zadanie	Suma środków [zł]		Źródło pochodzenia środków	
		2022	2023	2022	2023
	ZP.2.3.	14 245	20 479	RDLP	RDLP
	ZP.2.4.	287 820	311 138,07	środki powiatu	środki powiatu (287 820 zł), środki miasta (23 318,07 zł)
	ZP.3.1.	174 630,00	208 050,62	środki miasta	środki miasta
	ZP.3.2.	40 606 579	58 719 518	środki miasta	środki miasta
	ZP.3.3.	1 908 823	411 686	środki miasta (720 369 zł), inne środki finansowania w tym środki unijne (1 188 454 zł)	środki miasta
	ZP.3.4.	0	środki własne	b.d.	środki miasta
	ZP.3.5.	530 648,70	383 589,60	środki miasta	środki miasta (277 220 zł), PGL LP (106 369,60 zł)
	ZP.4.1.	37 000	76 200	WFOŚiGW	środki samorządu województwa (42 000 zł), WFOŚiGW (34 200 zł)
	ZP.5.1.	12 960	b.d.	środki miasta	b.d.
	ZP.5.2.	1 759 276	2 587 400	środki miasta (1 696 500 zł), środki przedsiębiorstwa (62 776 zł)	środki miasta (2 587 400 zł), środki przedsiębiorstwa (27 494 zł)
	ZP.5.3.	26 800	58 100	środki miasta	środki miasta
	ZP.6.1.	26 600	4 400	środki miasta	środki miasta
	SUMA	45 580 688,7	65 982 240,38		
Przeciwdziałanie poważnym awariom	PAP.1.1.	środki własne	środki własne	WIOŚ	WIOŚ
	PAP.1.2.	3 546 582	b.d.	środki miasta (650 000 zł), środki województwa (300 000 zł), NFOŚiGW (1 773 291 zł), WFOŚiGW (750 000 zł), Fundusz Wsparcia PSP (73 291 zł)	b.d.
	SUMA	3 546 582	-		

* Koszty wpisane w zakresie działań ZZK zostały rozdzielone na realizację dwóch zadań OKJP.2.2. oraz OKJP 2.4
** Kwota podana w wartości netto (podmiot nie prowadzi ewidencji w kwotach brutto)
*** Przewidziany koszt całej inwestycji został rozdzielony na 2022 i 2023 r.

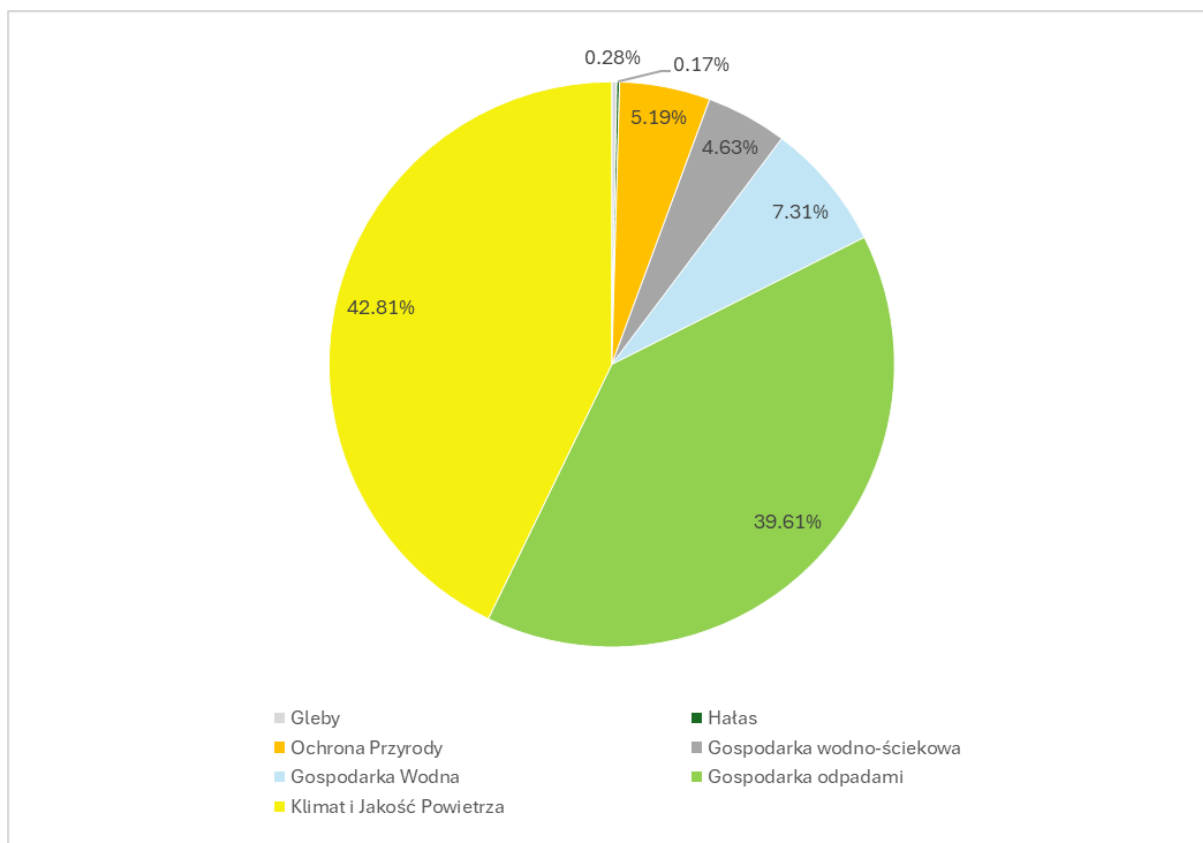
Na poniższych wykresach przedstawiono koszty przeznaczone na realizację zadań zawartych w POŚ dla miasta Wrocławia w latach 2022-2025 z perspektywą do 2030 wraz z podziałem na poszczególne komponenty. W 2022 r. najwięcej nakładów finansowych przeznaczono na ochronę klimatu i jakości powietrza ok. 50%, na gospodarkę odpadami przeznaczono ok. 25%, a na gospodarkę wodną ok. 14% sumy wszystkich kosztów. Najmniej przeznaczono na ochronę przed hałasem ok. 0,6% oraz na przeciwdziałanie poważnym awariom ok. 0,2%.

W 2023 r. najwięcej nakładów finansowych przeznaczono na ochronę klimatu i jakości powietrza ok. 42%, na gospodarkę odpadami przeznaczono ok. 41%, a na gospodarkę wodną ok. 8% sumy wszystkich kosztów. Najmniej przeznaczono na ochronę przed hałasem ok. 0,2% oraz na ochronę gleb ok. 0,3%.

W kosztach nie uwzględniono pól elektromagnetycznych oraz przeciwdziałania poważnym awariom (2023 r.), ponieważ nie były finansowane w analizowanym okresie.

Rysunek 1 Poniesione koszty w 2022 r. na realizację zadań w podziale na komponenty

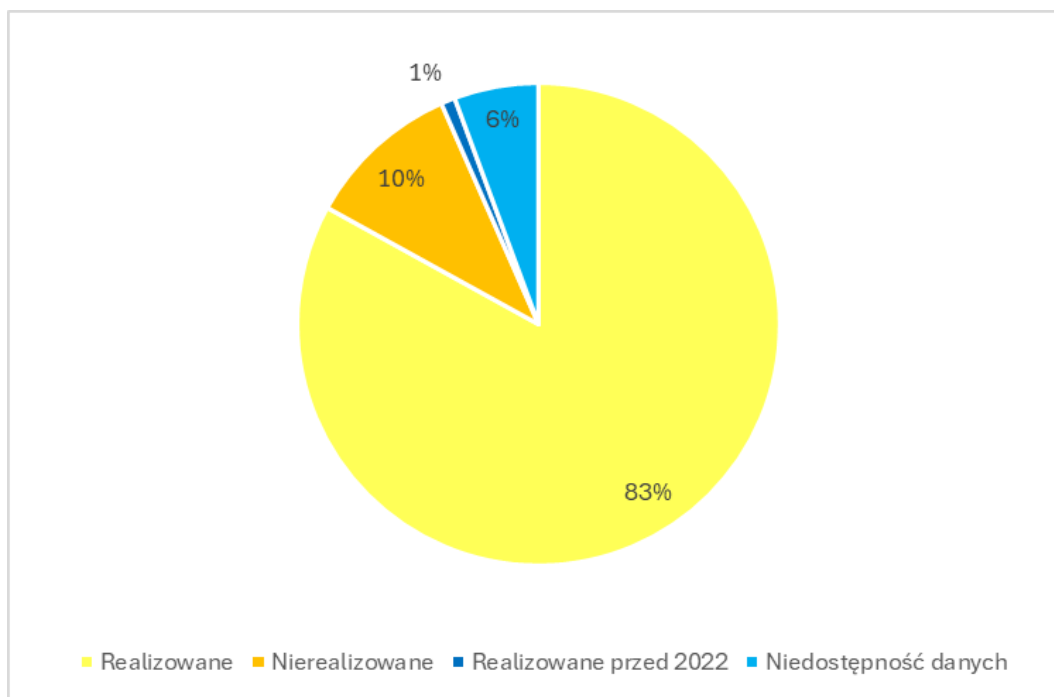
Rysunek 2 Poniesione koszty w 2023 r. na realizację zadań w podziale na komponenty

7. Podsumowanie realizacji celów i działań w wyznaczonych w POŚ latach 2021-2025 z perspektywą do roku 2030.

Program ochrony środowiska obejmuje 10 obszarów interwencji, dla których wytypowano zadania (poza obszarem „zasoby geologiczne”). Zadania zostały podzielone na zadania własne oraz zadania monitorowane. Zadania własne to zadania realizowane przez Gminę Wrocław oraz działające w jej imieniu spółki. Zadania monitorowane to działania finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych – będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla krajowego (centralnego) lub wojewódzkiego oraz innych podmiotów (np. organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw).

Tabela 12 Realizacja zadań Programu w 2022 r.

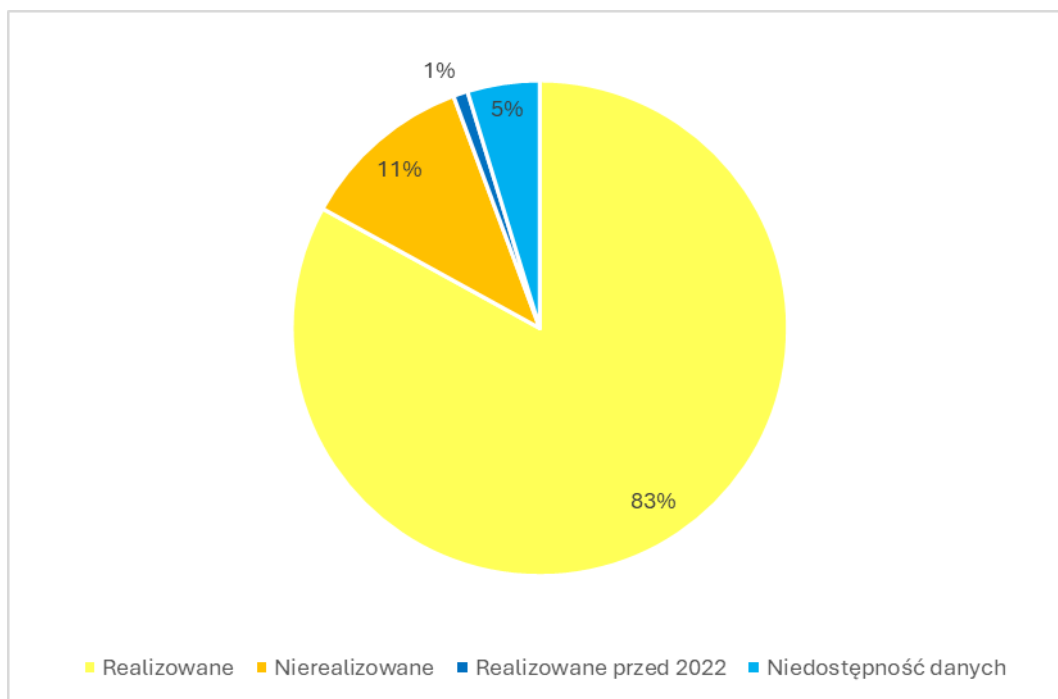
Zadania	Realizowane	Nierealizowane	Zrealizowane przed 2022 r.	Niedostępność danych
własne	50	0	1	3
monitorowane	38	11	0	3

Rysunek 3 Procent realizacji wszystkich zadań wyznaczonych do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Miasta Wrocławia na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030 w 2022 r.

Tabela 13. Realizacja zadań Programu w 2023 r.

Zadania	Realizowane	Nierealizowane	Zrealizowane przed 2022 r.	Niedostępność danych
własne	51	0	1	2
monitorowane	37	12	0	3

Rysunek 4 Procent realizacji wszystkich zadań wyznaczonych do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Miasta Wrocławia na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030 w 2023 r.

Poniższe zadania nie zostały zrealizowane bądź nie uzyskano danych z jednostek odpowiedzialnych za realizację. Ewentualny brak wykonania działań, w znacznej mierze wynika z ograniczeń finansowych danej jednostki lub był on niezależny od podmiotu koordynującego.

Zadania własne, dla których nie pozyskano danych na temat realizacji w 2022 r.:

- OKJP.2.8. Wytwarzanie, dystrybucja i promowanie energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze wszystkich źródeł odnawialnych;
- OKJP.3.8. Dostosowanie floty pojazdów do wymogów odnośnie elektromobilności;
- GO 4.2. Działania ukierunkowane na niemarnowanie żywności (tworzenie banków żywności).

Zadania własne, dla których nie pozyskano danych na temat realizacji w 2023 r.:

- OKJP 3.4. Integracja sieciowa i koordynacja taryfowa transportu publicznego w obszarze aglomeracji na terenie WroF;

Zadania monitorowane, które nie zostały zrealizowane w 2022 r.:

- ZH.1.4. Opracowywanie przeglądów ekologicznych i analiz porealizacyjnych;
- PEM.1.1. Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych na terenie miasta Wrocławia;
- PEM.1.2. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM;
- GW.1.1. Realizacja założeń aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027;
- GW.2.1. Monitorowanie stanów i chemizmu wód podziemnych;
- GW.2.2. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrażanie: „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego”;
- GW.3.1. Realizacja założeń Planu przeciwdziałania skutkom suszy na lata 2022-2027;

- GW.4.1.Realizacja działań wskazanych w Programie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027;
- GW.4.3. Budowa, rozbudowa, modernizacja i utrzymanie zbiorników przeciwpowodziowych i polderów zalewowych;
- GW.4.5. Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi;
- ZP.2.2. Poprawa stanu siedlisk i gatunków - wdrażanie działań ochronnych;

Zadania monitorowane, które nie zostały zrealizowane w 2023 r.:

- ZH.1.4. Opracowywanie przeglądów ekologicznych i analiz porealizacyjnych;
- ZH.2.1. Stosowanie zabezpieczeń przeciwhałasowych (np. ekranów dźwiękochłonnych, przekryć akustycznych, wałów ziemnych i przekopów) i utrzymywanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym
- PEM.1.2. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM;
- GW.1.1. Realizacja założeń aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027;
- GW.2.1. Monitorowanie stanów i chemizmu wód podziemnych;
- GW.2.2. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrażanie: „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego”;
- GW.3.1. Realizacja założeń Planu przeciwdziałania skutkom suszy na lata 2022-2027;
- GW.4.1.Realizacja działań wskazanych w Programie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027;
- GW.4.3. Budowa, rozbudowa, modernizacja i utrzymanie zbiorników przeciwpowodziowych i polderów zalewowych;
- GW.4.4. Budowa, rozbudowa oraz utrzymanie wałów przeciwpowodziowych infrastruktury towarzyszącej;
- GW.4.5. Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi;
- ZP.2.2. Poprawa stanu siedlisk i gatunków - wdrażanie działań ochronnych;

8. Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Ochrona klimatu i jakości powietrza (OKJP).....	9
Tabela 2. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM)	31
Tabela 3. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Gospodarowanie wodami (GW)	34
Tabela 4. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Gospodarka wodno-ściekowa	46
Tabela 5. Zasoby złóż surowców występujących na terenie miasta Wrocławia	50
Tabela 6. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Gleby	51
Tabela 7. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO)	53
Tabela 8. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – Zasoby przyrodnicze (ZP).....	58
Tabela 9. Cele i kierunki interwencji w ramach komponentu – zagrożenia poważnymi awariami (PAP).....	74
Tabela 10. Wskaźniki monitorowania	77
Tabela 11. Zestawienie poniesionych kosztów na realizację zadań, w latach 2022-2023, w podziale na źródło finansowania	85
Tabela 12. Realizacja zadań Programu w 2022 r.	91
Tabela 13. Realizacja zadań Programu w 2023 r.	92
Rysunek 1. Poniesione koszty w 2022 r. na realizację zadań w podziale na komponenty ..	90
Rysunek 2. Poniesione koszty w 2023 r. na realizację zadań w podziale na komponenty ..	91
Rysunek 3. Procent realizacji wszystkich zadań wyznaczonych do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Miasta Wrocławia na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030 w 2022 r.	92
Rysunek 4. Procent realizacji wszystkich zadań wyznaczonych do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Miasta Wrocławia na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030 w 2023 r.	93